

รายงานสรุปผลโครงการวิจัย

การประเมินศักยภาพของชุมชน ต่อการพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดน่าน

ภายใต้ชุดโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่จังหวัดน่าน
ตามแผนพัฒนาวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
"สร้างเสริมพลังชุมชนก้าวสู่ศตวรรษที่ 2 ช่วงที่ 2"

โครงการวิจัยการจัดตั้งศูนย์อ้างอิงและวิจัยฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
เพื่อการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดน่าน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินศักยภาพของชุมชน
ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดน่าน

คณะนักวิจัย

ผศ.ดร.ฐิติรัตน์	ปั่นบำรุงกิจ	(หัวหน้าโครงการวิจัย)
รศ.ดร.พรรณี	ชีวินศิริวัฒน์	(นักวิจัย)
อ.ดร.ชนิตา	ดวงยิหว่า	(นักวิจัย)
ผศ.ดร.วัชรพงศ์	รติสุขพิมล	(นักวิจัย)

คณะผู้ช่วยนักวิจัย

นางสาวณิชารีย์	ทองซ้อย
นางสาวพิชญ์สินี	ศรีเชลียง
นางสาววราภรณ์	เพชรปฐมชล

รายงานวิจัย โครงการวิจัยที่ 1.3 การจัดตั้งศูนย์อ้างอิงและวิจัยฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดน่าน
ภายใต้ชุดโครงการการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พื้นที่จังหวัดน่าน
ตามแผนพัฒนาวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
“สร้างเสริมพลังชุมชน ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2 ช่วงที่ 2”
ระยะเวลาดำเนินงาน พ.ศ. 2562-2564

สารบัญ

บทสรุปโครงการ.....	ก
วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	จ
คำชี้แจงการใช้รายงานวิจัย.....	ฉ
สรุปภาพรวมผลการประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน.....	ซ
อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน	1
ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน.....	2
ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน	5
อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	9
ตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	10
ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	14
ตำบลเปือ อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	18
ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	21
ตำบลพระธาตุ อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	24
ตำบลพระพุทธบาท อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน.....	27
อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	31
ตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	32
ตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	35
ตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	39
ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	42
ตำบลผาตอ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	46
ตำบลผาทอง อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	50
ตำบลยม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	53
ตำบลริม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน.....	55
ตำบลศรีภูมิ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	58
ตำบลแสนทอง อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน	61
อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน	65
ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน.....	66

ตำบลงิ้วช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์.....	70
ตำบลปอน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์.....	73
ตำบลและ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์	77
อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์.....	80
ตำบลเชียงของ อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์.....	81
ตำบลนาเยีย อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์	84
ตำบลน้ำตก อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์.....	87
ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์	90
ตำบลศรีสะเกษ อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์.....	94
ตำบลสถาน อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์.....	97
ตำบลสันตะ อำเภอนาเยีย จังหวัดสุรินทร์	100
อำเภอนาหมื่น จังหวัดสุรินทร์	103
ตำบลนาทะนุง อำเภอนาหมื่น จังหวัดสุรินทร์	104
ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาหมื่น จังหวัดสุรินทร์	107
ตำบลปิงหลวง อำเภอนาหมื่น จังหวัดสุรินทร์	110
ตำบลเมืองลี อำเภอนาหมื่น จังหวัดสุรินทร์	114
อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดสุรินทร์	117
ตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดสุรินทร์	118
ตำบลบ่อเกลือเหนือ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดสุรินทร์.....	121
ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดสุรินทร์	125
ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดสุรินทร์	128
อำเภอบ้านหลวง จังหวัดสุรินทร์.....	132
ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านหลวง จังหวัดสุรินทร์.....	133
ตำบลบ้านฟ้า อำเภอบ้านหลวง จังหวัดสุรินทร์	136
ตำบลป่าคาหลวง อำเภอบ้านหลวง จังหวัดสุรินทร์	139
ตำบลสวด อำเภอบ้านหลวง จังหวัดสุรินทร์	143
อำเภอบัว จังหวัดสุรินทร์.....	146
ตำบลแวง อำเภอบัว จังหวัดสุรินทร์	147

ตำบลดงเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน.....	151
ตำบลไชยวัฒนา อำเภอบัว จังหวัดน่าน.....	155
ตำบลบัว อำเภอบัว จังหวัดน่าน.....	159
ตำบลปากกลาง อำเภอบัว จังหวัดน่าน	162
ตำบลภูคา อำเภอบัว จังหวัดน่าน	166
ตำบลวรรณคร อำเภอบัว จังหวัดน่าน	170
ตำบลศิลาเพชร อำเภอบัว จังหวัดน่าน	174
ตำบลศิลาแลง อำเภอบัว จังหวัดน่าน	177
ตำบลสากด อำเภอบัว จังหวัดน่าน	180
ตำบลสถาน อำเภอบัว จังหวัดน่าน	184
ตำบลอวน อำเภอบัว จังหวัดน่าน	188
อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	191
ตำบลท่าน้ำ อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	192
ตำบลนาปัง อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	195
ตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	198
ตำบลน้ำแก่น อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน.....	201
ตำบลฝายแก้ว อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	204
ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน	207
ตำบลเมืองจั่ง อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน.....	210
อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	213
ตำบลกองควาย อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	214
ตำบลไชยสถาน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	217
ตำบลตุ้ใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	220
ตำบลถ้ำตอง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.....	223
ตำบลนาซาว อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	226
ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.....	230
ตำบลบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	233
ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	236

ตำบลดงสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.....	240
ตำบลดงเรื่อ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน	244
ตำบลสะเนียน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.....	247
อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน	250
ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน	251
ตำบลน้ำพาง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน	254
ตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน.....	257
ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน.....	261
ตำบลหมอเมือง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน	265
อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	268
ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	269
ตำบลซึ้ง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	273
ตำบลจอมจันทร์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	277
ตำบลตาลชุม อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	281
ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	284
ตำบลนาเกลือ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	287
ตำบลน้ำบัว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	290
ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	294
ตำบลปางสนุก อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	298
ตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	302
ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	305
ตำบลแม่สาคร อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	309
ตำบลยาบหัวนา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	312
ตำบลส้าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	315
ตำบลส้านนาหนองใหม่ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	318
ตำบลไหล่น่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน.....	322
ตำบลอ่ายนาไลอย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน	326
อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน	329

ตำบลดอนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน.....	330
ตำบลดอนไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน	333
ตำบลดอนยอ อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน.....	336
อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน.....	339
ตำบลคู่งษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน.....	340
ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน	343
ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน.....	347

บทสรุปโครงการ

การท่องเที่ยวเป็นภาคส่วนสำคัญที่สนับสนุนการสร้างความสำเร็จให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น ด้วยการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นทั้งการจ้างงาน และการสร้างความมั่งคั่งจากการเป็นผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่อง ตลอดจนบทบาทของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีการนำเอกลักษณ์ของความเป็นไทยทั้งทางประเพณี วัฒนธรรม และวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทย มาส่งเสริมให้กลายเป็นจุดขายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสร้างสรรค์ โดยรูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวจะมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่หรือชุมชนนั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม การที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ นั้น จะต้องเข้าใจบริบทหรือศักยภาพของพื้นที่ก่อน โครงการวิจัยนี้ ให้ความสำคัญของการประเมินศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของกระบวนการพัฒนาพื้นที่ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้รู้จักตัวตน จุดอ่อนและจุดแข็งของพื้นที่ เพื่อนำไปวิเคราะห์และบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม โดยพิจารณาจากปัจจัยทางภูมิศาสตร์กายภาพ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม ความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยว และรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

การพัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินศักยภาพ รวมถึงการคัดเลือกพื้นที่นำร่องในการพัฒนาศักยภาพนั้น อาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนเพื่อร่วมกันระดมความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและครอบคลุมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ศึกษา อาทิ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. สำนักงานพื้นที่พิเศษ 6 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานน่าน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน (กศน. น่าน) เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือ CBT-Nan และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล สภาวัฒนธรรม จังหวัดน่าน สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว น่าน รวมถึงการสร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงเพื่อร่วมกันเก็บข้อมูล การปรับข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน และร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างสร้างสรรค์

นอกจากนี้ โครงการวิจัย ยังพัฒนาการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบซึ่งมีการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลเชิงพื้นที่กับข้อมูลคุณลักษณะของพื้นที่เพื่อพัฒนาเป็นฐานข้อมูลภูมิศาสตร์ที่นำไปใช้ต่อยอดองค์ความรู้อย่างกว้างขวาง และการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์บนเว็บ โดยสามารถเข้าถึงได้จาก http://geography.arts.chula.ac.th/project_nan/

ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดน่าน โดยใช้มาตรฐานตัวชี้วัดที่ทางโครงการวิจัยได้พัฒนาขึ้นแล้วนั้น พบว่า 20 ตำบลในจังหวัดน่านซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนตำบลทั้งหมด 99 ตำบลในจังหวัดน่าน อยู่ในระดับศักยภาพสูงมากที่สุดซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน และอำเภอบัว ร่องลงมาคือ ศักยภาพค่อนข้างสูงจำนวน 20 ตำบล (ร้อยละ 20) ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอบัว และอำเภอเวียงสา ระดับศักยภาพปานกลาง

จำนวน 26 ตำบล (ร้อยละ 26) ระดับศักยภาพค่อนข้างต่ำจำนวน 25 ตำบล (ร้อยละ 25) และระดับศักยภาพต่ำ มีอยู่ 8 ตำบลซึ่งคิดเป็นร้อยละ 9 ส่วนมากพบที่อำเภอเวียงสาและอำเภอนาน้อย

นอกจากนี้ หากพิจารณาร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์ความสำคัญและสมรรถนะการดำเนินงาน (Importance performance Analysis: IPA) เพื่อค้นหาองค์ประกอบที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละตำบลในจังหวัดน่าน พบว่า พื้นที่ที่มีคะแนนศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวสูงสุด แต่หากนำมาวิเคราะห์ IPA ในกลุ่มตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ พบว่ายังมีหลายตำบล ที่มีค่าคะแนนระดับสมรรถนะการดำเนินงานต่ำเมื่อเทียบกับค่าระดับความสำคัญ (low performance, high importance) อาทิ ตำบลเรือง ตำบลศรีภูมิ ตำบลสันทะ ตำบลศิลาแลง ตำบลศรีสะเกษ ตำบลในเวียง ตำบลเมืองจั้ง ตำบลริม ตำบลบ่อ ตำบลยอด ตำบลงอบ และตำบลบ่อเกลือใต้ ซึ่งตำบลเหล่านี้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อเสริมสมรรถนะด้านพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ที่ยังคงสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและผู้มาเยี่ยมชมเยือน

จากผลการวิจัยที่ได้ข้างต้น โครงการวิจัยนี้ ยังได้พัฒนากระบวนการคัดเลือกชุมชนนำร่องเพื่อออกแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชน โดยเริ่มจากการจัดประชุมหารือเกณฑ์การคัดเลือกร่วมกับภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการลงพื้นที่สำรวจความพร้อมและความต้องการของชุมชน และนำผลการสำรวจมาหารือร่วมกับจังหวัดน่าน นำโดยท่านผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน (นายวิบูลย์ แคว้งฉัตร) และภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว เพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่องในการออกแบบชุมชนการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จำนวน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ ตำบลยอด อำเภอสองแคว และตำบลสันทะ อำเภอนาน้อย

การออกแบบชุมชนนำร่องเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์นั้น ได้เริ่มจากกระบวนการสร้างเครือข่ายพี่เลี้ยงโดยอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อสนับสนุนชุมชนนำร่องโดยได้รับความร่วมมือจาก 3 หน่วยงานซึ่งมีความใกล้ชิดกับชุมชน อันได้แก่ กศน. น่าน เครือข่ายคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือ CBT-Nan และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยประสานและเป็นสื่อกลางร่วมพัฒนาชุมชน จากนั้นโครงการวิจัยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเน้นทักษะแนวคิดเชิงออกแบบเพื่อค้นหาเอกลักษณ์และความเป็นตัวตนของชุมชนและต่อยอดไปสู่โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนใน 3 มิติ คือ การสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ การนำเสนอให้เกิดความน่าจดจำ และการสร้างประสบการณ์สร้างสรรค์ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ที่จะมาเยี่ยมชมเยือนในชุมชนนั้น ๆ อีกทั้งทำให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการของผู้มาเยี่ยมชมและคนในชุมชนอย่างแท้จริง

ผลการออกแบบชุมชนท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตำบลบ่อเกลือใต้ ชุมชนนำเสนอโครงการการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์แลวิถีบ่อเกลือใต้ โดยมุ่งเน้นการจัดโปรแกรมท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นความสำคัญของบ่อเกลือต่อชุมชน ประวัติเส้นทางค้าเกลือและวัฒนธรรมการประกอบอาชีพของคนในชุมชน เน้นการพัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ ให้เกิดความน่าจดจำ เช่น การทำพิพิธภัณฑ์มีชีวิตของ

กระบวนการผลิตเกลือสินเธาว์ การสร้างสวนเกษตรครบวงจรในฟาร์มข้าวสาเลี และการทำแพริมน้ำมาง กิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม อาทิ การทำเกลือสปา การเพาะกล้า การทำชาจากต้นอ่อนข้าวสาเลีและข้าวไรซ์เบอร์รี การสปาจากเกลือและข้าวสาเลี การทำเครื่องจักสานจากหญ้าสามเหลี่ยม และกิจกรรมการอนุรักษ์พันธุ์ปลา โดยกระบวนการดำเนินการต้องอาศัยการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเพื่อแบ่งการทำงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำสื่อประชาสัมพันธ์กลางของชุมชนเพื่อรับนักท่องเที่ยวและเสนอกิจกรรมรวมถึงผลิตภัณฑ์ของชุมชน

ชุมชนตำบลยอด นำเสนอโครงการการท่องเที่ยวสุขภาพและสวนสปาน้ำแร่บ้านยอด มุ่งเน้นการจัดทำพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อให้เป็นจุดดึงดูดกลางของตำบล บริเวณบ่อน้ำแร่ธรรมชาติ โดยมีแนวทางการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นสวนสปาน้ำแร่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำสปาน้ำแร่ และการทำสปาผสมผสานระหว่างน้ำแร่กับพืชเศรษฐกิจของท้องถิ่น เช่น มะนาว โกโก้ และกาแพ รวมถึงผลิตภัณฑ์เชิงสุขภาพและความงาม การปรับภูมิทัศน์ การเข้าถึงสวนเกษตรของชุมชนให้สามารถเชื่อมต่อกันได้ ทั้งสวนมะนาวและสวนโกโก้ การสร้างร้านค้ากลางของตำบลเพื่อรวมผลิตภัณฑ์และของที่ระลึกของตำบลรวมถึงการจัดพื้นที่เรียนรู้วัฒนธรรม 3 คนเผ่า (ไทลื้อ ก่อ และเมี่ยน) โดยใช้พื้นที่ของที่ทำการกลุ่มสตรีบ้านผาสิงห์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน เช่น การปักผ้าของเผ่าเมี่ยน การทอผ้าไทลื้อ การเครื่องจักสานขันโตก การทำไม้กวาด การทำข้าวแคบ การแปรรูปมะแขว่น และน้ำพริกพระเจ้าห้าพระองค์ นอกจากนี้ ในโครงการยังสร้างความน่าจดจำให้กับนักท่องเที่ยวผ่านเส้นทางธรรมชาติและเรียนรู้วิถีชีวิตชนเผ่า การจัดเทศกาลมินิมาราธอนและการปั่นจักรยานเพื่อสุขภาพ และการจัดเทศกาลเยือนยลชมวัฒนธรรมไทลื้อ โดยหมุนเวียนไปตามชุมชนชนไทลื้อของจัดหวัดน่าน เป็นต้น

ชุมชนตำบลสันทะ นำเสนอโครงการกาดวัฒนธรรมสันทะ เพื่อเป็นศูนย์กลางการการท่องเที่ยวของตำบล โดยจะมีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยว การแนะนำโปรแกรมการสร้างประสบการณ์ให้กับนักท่องเที่ยวการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น และศูนย์กลางการจัดแสดงตามเทศกาลสำคัญ ทั้งนี้ชุมชนจะมุ่งเน้นให้ผู้มาเยี่ยมเยือนได้สัมผัสความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาติ ถ้ำ น้ำตก และสัมผัสกับความอบอุ่นของวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น การเพิ่มพลังกายและใจที่วัดถ้ำเขตะวัน รวมถึงการจัดกิจกรรมชมสวนเกษตรอินทรีย์และเกษตรโครงการหลวง นอกจากนี้ชุมชนยังต้องการเพิ่มมูลค่าจากการแปรรูปวัตถุดิบทางการเกษตรเดิมที่มีศักยภาพ เช่น มะแขว่น น้ำผึ้ง และเมลอน การสร้างความน่าจดจำให้เกิดขึ้นกับชุมชน คือการนำเสนอเทศกาลที่เกี่ยวกับมะแขว่นการจัดเทศกาลเส้นทางสายมูเตลู และวัฒนธรรมบ้านสันทะ

ทั้งนี้ การพัฒนาชุมชนนำร่องจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่จะต่อยอดองค์ความรู้จากการออกแบบชุมชนเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยเฉพาะภาคีเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาเพื่อสนับสนุนงบประมาณ การให้ความรู้และการฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมชน การออกแบบภูมิทัศน์เชิงท่องเที่ยวและการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและจดจำความเป็นตัวตนและเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น อีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนโดยจัดตั้งเป็น

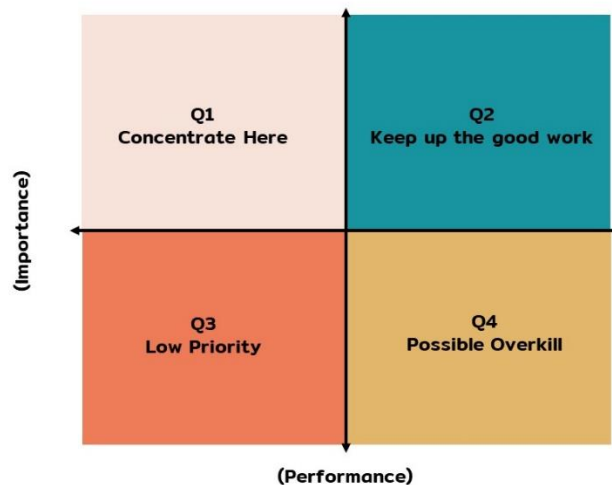
คณะกรรมการบริหารจัดการอย่างเป็นรูปธรรมและพลังของผู้นำชุมชนในการขับเคลื่อนให้เกิดความ
ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. พัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดการประเมินศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน
2. นำเสนอพื้นที่ศักยภาพในการพัฒนาและวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสร้างสรรค์ โดยพิจารณาจากต้นทุนทางกายภาพ และต้นทุนทางสังคมวัฒนธรรม
3. เผยแพร่องค์ความรู้ แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดน่าน และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดน่านผ่านสื่อออนไลน์และสารสนเทศภูมิศาสตร์บนเว็บไซต์

คำชี้แจงการใช้รายงานวิจัย

1. รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อนำเสนอข้อมูลพื้นฐานจากการสำรวจและการวิจัยภายใต้โครงการ “การจัดตั้งศูนย์อ้างอิงและวิจัยฐานข้อมูลทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จังหวัดน่าน ภายใต้โครงการวิจัย ชุด “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Development of Creative Tourism)” และได้รับการสนับสนุนจากทุนวิจัย “สร้างเสริมพลังชุมชน ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2” ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. โครงการวิจัยมีระยะเวลาการดำเนินงาน ตั้งแต่ พ.ศ. 2562 ถึง พ.ศ. 2564
3. รายงานวิจัยประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป 2) ข้อมูลแสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล และ 3) การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยจัดกลุ่มรายงานเรียงตามอำเภอ
4. การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสำคัญและสมรรถนะการดำเนินงาน (Importance-Performance Analysis) ในการศึกษาความพร้อมของแต่ละตำบลด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยระดับความพร้อมจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามการวาดลงบนแผนภูมิแบบจตุภาค

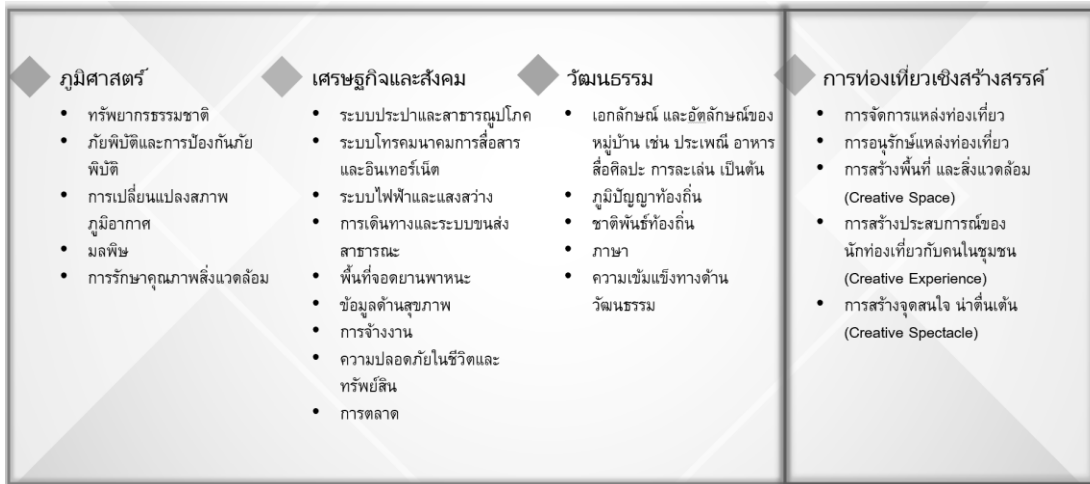

ภาพที่ 1 เทคนิคการวิเคราะห์ความสำคัญและสมรรถนะการดำเนินงาน

กลุ่มที่ 1 (Quadrant1) คือ Keep Up the Good Work ความสำคัญมากและมีสมรรถนะในการดำเนินงานสูง ดังนั้นควรส่งเสริมให้ทำต่อไป กลุ่มที่ 2 (Quadrant 2) Concentrate Here ความสำคัญมากแต่สมรรถนะการดำเนินงานยังต่ำ ควรให้ความสำคัญและส่งเสริมด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้นเพื่อการเพิ่มศักยภาพ กลุ่ม 3 (Quadrant3) คือ Low Priority ความสำคัญน้อย และสมรรถนะการดำเนินงานต่ำ ดังนั้นไม่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านนี้นักเพราะอาจจะไม่ได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดประโยชน์กับการพัฒนาในอนาคต และ กลุ่มที่ 4 (Quadrant4) คือ Possible Overkill ความสำคัญน้อยแต่สมรรถนะสูงมาก ดังนั้นปัจจัยด้านนี้อาจจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพัฒนาจึง

ไม่ควรลงทุนหรือให้ความสำคัญมากนัก ทั้งนี้ ในรายงานการวิจัยนี้ จะขอยกตัวอย่างเฉพาะองค์ประกอบที่อยู่ในกลุ่ม 1 Keep Up the Good Work ซึ่งจัดว่ามีความพร้อมที่ดีเยี่ยมและเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนให้ทำต่อ และองค์ประกอบที่อยู่ในกลุ่ม 2 Concentrate Here เป็นสิ่งที่มีความสำคัญแต่ยังไม่ได้ดำเนินการหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร ซึ่งหากชุมชนและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนดำเนินการจะทำให้การพัฒนามีศักยภาพดียิ่งขึ้นและนำไปสู่ศักยภาพในกลุ่มที่ 1 Keep up the Good Work ต่อไป

สรุปภาพรวมผลการประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดน่าน
การวิจัยนี้ได้พัฒนามาตรฐานตัวชี้วัดการประเมินศักยภาพของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ 2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม 3) ด้านวัฒนธรรม และ 4) ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ภาพที่ 2) ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดรวมทั้งหมด 72 ตัวชี้วัด

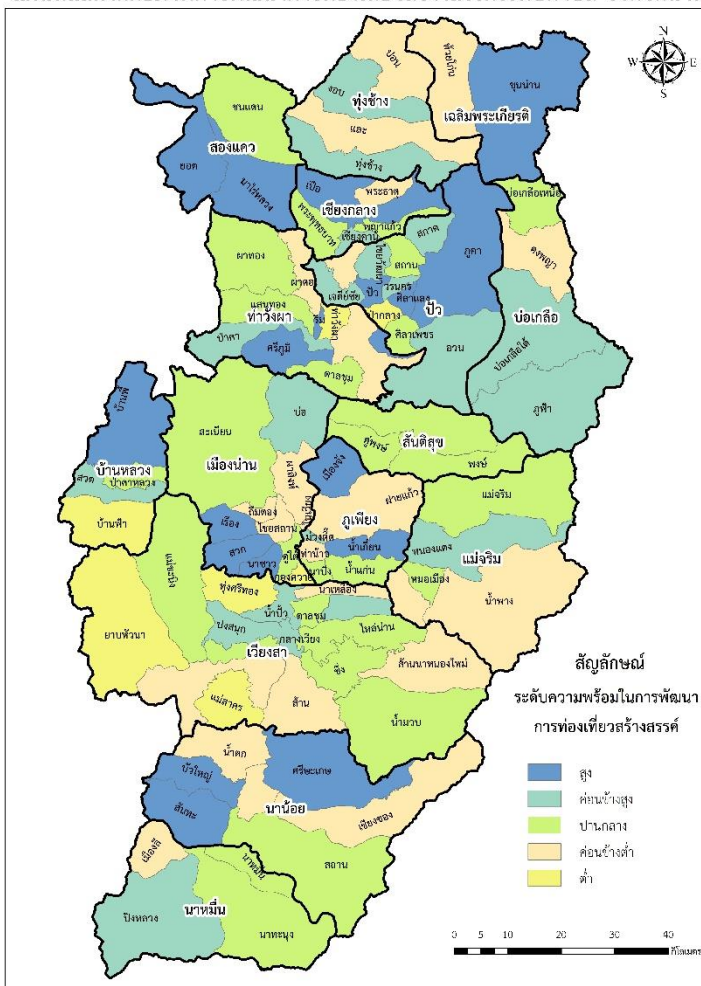
ภาพที่ 2 ตัวชี้วัดหลักที่ใช้ในการประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยว

การประเมินศักยภาพระดับตำบล

ผลการประเมินศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของชุมชนในจังหวัดน่าน ระดับตำบล โดยใช้ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่โครงการวิจัยพัฒนาขึ้น จากนั้นนำผลคะแนนรวมทุกตัวชี้วัดมาแบ่งระดับศักยภาพ โดยพิจารณาจากกระจายตัวของค่าคะแนน (histogram) ร่วมกับการใช้ Natural Break (Jerks)¹ ซึ่งเป็นการแบ่งช่วงชั้นแบบคำนึงถึงข้อมูลที่อิงจากการจับกลุ่มของข้อมูลแบบธรรมชาติโดยค่าคะแนนที่อยู่ในช่วงที่คล้ายคลึงกันจะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามช่วงชั้นได้ ผลการแบ่งกลุ่มระดับศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของจังหวัดน่าน สามารถแบ่งได้เป็น 5 กลุ่ม (ภาพที่ 3) ดังนี้ 1) ระดับศักยภาพสูง (Platinum) 2) ระดับศักยภาพค่อนข้างสูง (Gold) 3) ระดับศักยภาพปานกลาง (Silver) 4) ระดับศักยภาพค่อนข้างต่ำ (Bronze) และ 5) ระดับศักยภาพต่ำ (Bronze)

¹ วิธีการแบ่งช่วงชั้นของข้อมูลโดยใช้โปรแกรม ArcGIS (ESRI)

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ระดับตำบล จังหวัดน่าน

ภาพที่ 3 แสดงแผนที่ระดับศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล

ตารางที่ 1 แสดงผลประเมินศักยภาพโดยเรียงตามลำดับคะแนนจากสูงไปหาต่ำ พบว่าตำบล 20 ตำบลซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20 ของจำนวนตำบลทั้งหมด 99 ตำบลในจังหวัดน่าน อยู่ในระดับศักยภาพสูง อาทิ ตำบลนาซาว ตำบลสวก ตำบลปัว ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน และอำเภอปัว รองลงมาคือ ตำบลที่มีศักยภาพค่อนข้างสูง จำนวน 20 อำเภอ (ร้อยละ 20) อาทิ ตำบลสกาต ตำบลงอบ ตำบลบ่อ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอปัว และอำเภอเวียงสา ตำบลที่มีศักยภาพระดับปานกลางมีจำนวน 26 ตำบล (ร้อยละ 26) อาทิ ตำบลพงษ์ ตำบลแม่สา ตำบลป่าคาหลวง ตำบลน้ำมวบ ตำบลที่มีระดับศักยภาพค่อนข้างต่ำมีจำนวน 25 ตำบล (ร้อยละ 25) เช่น ตำบลเชียงของ ตำบลนาน้อย ตำบลในเวียง และตำบลที่มีระดับศักยภาพต่ำ จำนวน 8 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 9 เช่น ตำบลสถาน ตำบลปากกลาง ส่วนมากพบที่อำเภอเวียงสา

ตารางที่ 1 ค่าคะแนนศักยภาพของพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ระดับตำบล

ตำบล	อำเภอ	ระดับคะแนนรวมด้านภูมิศาสตร์	ระดับคะแนนรวมด้านวัฒนธรรม	ระดับคะแนนรวมด้านเศรษฐกิจและสังคม	ระดับคะแนนรวมด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์	ระดับศักยภาพรวมทุกด้าน	ระดับศักยภาพ
ยม	ท่าวังผา	286	476	296	220	1278	ศักยภาพสูง
นาขาว	เมืองน่าน	270.5	365	272	236	1143.5	ศักยภาพสูง
สวก	เมืองน่าน	233.5	395	244	236	1108.5	ศักยภาพสูง
ปัว	ปัว	279.75	351	268	204	1102.75	ศักยภาพสูง
เรือง	เมืองน่าน	316	363	244	176	1099	ศักยภาพสูง
น้ำเกีฮ่วน	ภูเพียง	268.25	356	244	210	1078.25	ศักยภาพสูง
ภูคา	ปัว	285	378	224	184	1071	ศักยภาพสูง
บ้านพื้	บ้านหลวง	250.25	350	228	231	1059.25	ศักยภาพสูง
บัวใหญ่	น่าน้อย	235.5	376	248	193	1052.5	ศักยภาพสูง
ศรีภูมิ	ท่าวังผา	263.5	410	204	168	1045.5	ศักยภาพสูง
สันทะ	น่าน้อย	231.5	353	220	181	985.5	ศักยภาพสูง
ศิลาแลง	ปัว	239.5	308	256	176	979.5	ศักยภาพสูง
เปือ	เขียงกลาง	226.75	305	272	173	976.75	ศักยภาพสูง
ศรีสะเกษ	น่าน้อย	263.5	318	264	124	969.5	ศักยภาพสูง
เมืองจ๋าง	ภูเพียง	276	311	232	143	962	ศักยภาพสูง
ขุนน่าน	เฉลิมพระเกียรติ	202.75	315	232	191	940.75	ศักยภาพสูง
เขียงกลาง	เขียงกลาง	260.75	282	228	152	922.75	ศักยภาพสูง
ริม	ท่าวังผา	261.75	319	204	136	920.75	ศักยภาพสูง
ยอด	สองแคว	269.5	290	192	162	913.5	ศักยภาพสูง
นาไร่หลวง	สองแคว	250.5	299	200	157	906.5	ศักยภาพสูง
สกาด	ปัว	241	328	184	146	899	ศักยภาพค่อนข้างสูง
งอบ	ทุ่งช้าง	202.5	349	172	169	892.5	ศักยภาพค่อนข้างสูง
บ่อ	เมืองน่าน	271.5	278	216	125	890.5	ศักยภาพค่อนข้างสูง
น้ำปัว	เวียงสา	237	313	192	144	886	ศักยภาพค่อนข้างสูง
บ่อเกลือใต้	บ่อเกลือ	192	332	216	138	878	ศักยภาพค่อนข้างสูง
เจดีย์ชัย	ปัว	260	293	200	124	877	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ภูฟ้า	บ่อเกลือ	221.75	286	208	161	876.75	ศักยภาพค่อนข้างสูง
เขียงคาน	เขียงกลาง	184.25	297	240	152	873.25	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ม่วงดีด	ภูเพียง	238.75	276	212	144	870.75	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ป่าคา	ท่าวังผา	250	288	192	140	870	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ปิงหลวง	นาหมื่น	214	288	212	154	868	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ทุ่งช้าง	ทุ่งช้าง	263.5	259	204	122	848.5	ศักยภาพค่อนข้างสูง
จมนันท์	เวียงสา	209.5	299	212	127	847.5	ศักยภาพค่อนข้างสูง
กลางเวียง	เวียงสา	217.75	279	200	150	846.75	ศักยภาพค่อนข้างสูง
หนองแดง	แม่จริม	265	306	172	87	830	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ปงสนุก	เวียงสา	225.5	284	200	120	829.5	ศักยภาพค่อนข้างสูง
สวด	บ้านหลวง	212.25	263	212	139	826.25	ศักยภาพค่อนข้างสูง
วรนคร	ปัว	217.75	279	208	120	824.75	ศักยภาพค่อนข้างสูง
ไชยวัฒนา	ปัว	233.75	263	204	116	816.75	ศักยภาพค่อนข้างสูง
อวน	ปัว	247	255	172	136	810	ศักยภาพค่อนข้างสูง
พงษ์	สันติสุข	190.25	295	200	112	797.25	ศักยภาพปานกลาง

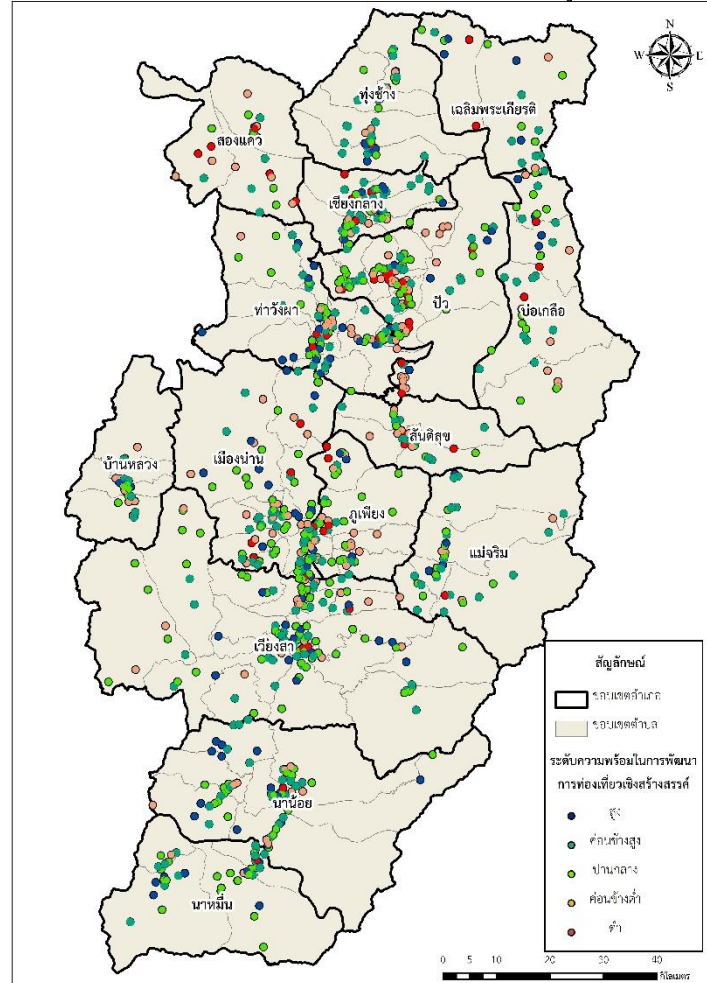
ตำบล	อำเภอ	ระดับคะแนน รวมด้าน ภูมิศาสตร์	ระดับ คะแนน รวมด้าน วัฒนธรรม	ระดับคะแนน รวมด้าน เศรษฐกิจ และสังคม	ระดับคะแนน รวมด้านการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	ระดับ ศักยภาพ รวมทุก ด้าน	ระดับศักยภาพ
แม่สา	เวียงสา	214.5	267	188	122	791.5	ศักยภาพปานกลาง
ป่าคหรง	บ้านหลวง	225.5	282	168	110	785.5	ศักยภาพปานกลาง
น้ำมวบ	เวียงสา	235	223	180	140	778	ศักยภาพปานกลาง
ศิลาเพชร	ปัว	288.5	215	160	112	775.5	ศักยภาพปานกลาง
ไหล่น่าน	เวียงสา	174.5	268	196	135	773.5	ศักยภาพปานกลาง
บ่อเกลือ เหนือ	บ่อเกลือ	230.5	256	172	107	765.5	ศักยภาพปานกลาง
หมอเมือง	แม่จริม	239.5	232	188	98	757.5	ศักยภาพปานกลาง
น้ำแก่น	ภูเพียง	197.75	335	156	68	756.75	ศักยภาพปานกลาง
แสนทอง	ท่าวังผา	196.5	235	232	92	755.5	ศักยภาพปานกลาง
ตุ้ใต้	เมืองน่าน	226.75	216	176	136	754.75	ศักยภาพปานกลาง
ชนแดน	สองแคว	190.75	257	184	116	747.75	ศักยภาพปานกลาง
ซึ้ง	เวียงสา	210.5	239	168	128	745.5	ศักยภาพปานกลาง
บ่อแก้ว	นาหมื่น	211.5	261	164	103	739.5	ศักยภาพปานกลาง
ป่าเลทสง	สันติสุข	185.5	244	192	114	735.5	ศักยภาพปานกลาง
สถาน	ปัว	211.5	241	196	83	731.5	ศักยภาพปานกลาง
ผาทอง	ท่าวังผา	206.5	230	160	131	727.5	ศักยภาพปานกลาง
แม่ชะนิง	เวียงสา	154.25	266	172	132	724.25	ศักยภาพปานกลาง
นาปัง	ภูเพียง	225.25	252	148	99	724.25	ศักยภาพปานกลาง
แม่จริม	แม่จริม	207	254	168	92	721	ศักยภาพปานกลาง
ดู่พงษ์	สันติสุข	189.75	249	176	106	720.75	ศักยภาพปานกลาง
สะเนียน	เมืองน่าน	213.5	239	168	95	715.5	ศักยภาพปานกลาง
พญาแก้ว	เขียงกลาง	141.75	280	188	104	713.75	ศักยภาพปานกลาง
นาทะนุง	นาหมื่น	198.75	237	164	112	711.75	ศักยภาพปานกลาง
ตาลชุม	ท่าวังผา	204.5	248	188	68	708.5	ศักยภาพปานกลาง
พระพุทธ บาท	เขียงกลาง	213	209	184	100	706	ศักยภาพปานกลาง
ท่าน้ำว	ภูเพียง	233.75	198	184	80	695.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
เขียงของ	น่าน้อย	224.75	215	180	75	694.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
น่าน้อย	น่าน้อย	222.5	215	192	64	693.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
โนเวียง	เมืองน่าน	192.75	230	192	78	692.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ดงพญา	บ่อเกลือ	186.5	243	144	116	689.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
และ	ทุ่งช้าง	210.75	198	168	111	687.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
อายนาลัย	เวียงสา	231.5	229	156	71	687.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ปอน	ทุ่งช้าง	202.5	227	164	91	684.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
น้ำปาย	แม่จริม	206	228	172	71	677	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
แงง	ปัว	252	191	156	75	674	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ลิมตอง	ท่าวังผา	163.5	204	192	108	667.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ผาดอ	เมืองน่าน	204.5	210	156	97	667.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ตาลชุม	เวียงสา	222.75	200	160	84	666.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
น้ำพาง	แม่จริม	214	246	128	77	665	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ผาสิงห์	เมืองน่าน	218.25	210	164	72	664.25	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ล้านนา หนองใหม่	เวียงสา	204.5	181	176	91	652.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
พระธาตุ	เขียงกลาง	154.75	229	164	100	647.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ

ตำบล	อำเภอ	ระดับคะแนน รวมด้าน ภูมิศาสตร์	ระดับ คะแนน รวมด้าน วัฒนธรรม	ระดับคะแนน รวมด้าน เศรษฐกิจ และสังคม	ระดับคะแนน รวมด้านการ ท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์	ระดับ ศักยภาพ รวมทุก ด้าน	ระดับศักยภาพ
ไชยสถาน	เมืองน่าน	193.75	186	172	80	631.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
น้ำตก	น่าน้อย	195	229	132	73	629	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
สำน	เวียงสา	180.5	220	140	88	628.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ห้วยโก๋น	เฉลิมพระ เกียรติ	215.5	180	156	76	627.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
นาเหลียง	เวียงสา	207.75	182	156	77	622.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
เมืองลี	นาหมื่น	192.75	182	144	102	620.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
ฝายแก้ว	ภูเพียง	152.75	201	172	88	613.75	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
จอมพระ	ท่าวังผา	190.5	157	180	79	606.5	ศักยภาพค่อนข้างต่ำ
สถาน	น่าน้อย	189.75	198	148	61	596.75	ศักยภาพต่ำ
ปากกลาง	ปัว	164.75	160	176	92	592.75	ศักยภาพต่ำ
ท่าวังผา	ท่าวังผา	202.5	152	156	80	590.5	ศักยภาพต่ำ
บ้านฟ้า	บ้านหลวง	173.5	180	140	79	572.5	ศักยภาพต่ำ
แม่สาคร	เวียงสา	146.5	157	140	98	541.5	ศักยภาพต่ำ
ยาบห้วยนา	เวียงสา	161	179	128	60	528	ศักยภาพต่ำ
กองควาย	เมืองน่าน	172.75	159	128	56	515.75	ศักยภาพต่ำ
ทุ่งศรีทอง	เวียงสา	156.75	140	140	56	492.75	ศักยภาพต่ำ

การประเมินศักยภาพพระดับหมู่บ้าน

โครงการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลหมู่บ้านเพื่อประเมินระดับศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวนทั้งหมด 912 หมู่บ้าน จาก ทั้งหมด 918 หมู่บ้าน ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้ไม่สามารถสำรวจและรวบรวมข้อมูลหมู่บ้านได้ครบทั้งหมด ผลการประเมินศักยภาพพระดับหมู่บ้านแบ่งระดับความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ออกเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับระดับตำบลดังภาพที่ 4

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับหมู่บ้าน จังหวัดน่าน

ภาพที่ 4 แสดงแผนที่ระดับความพร้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับหมู่บ้าน

ผลการประเมิน พบว่าร้อยละ 11 ของหมู่บ้านทั้งหมดอยู่ในระดับความพร้อมสูงสุด พบมากที่อำเภอปัว อำเภอเมืองน่าน และ อำเภอภูเพียงตามลำดับ รองลงมาคือระดับความพร้อมค่อนข้างสูง คิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด ส่วนมากพบที่อำเภอเมืองน่าน อำเภอปัว และอำเภอท่าวังผา ระดับศักยภาพความพร้อมปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 29 ระดับศักยภาพความพร้อมค่อนข้างต่ำคิดเป็น ร้อยละ 33 และระดับศักยภาพความพร้อมต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23 อยู่ โดยพบมากที่อำเภอท่าวังผา อำเภอเวียงสาและอำเภอนาน้อย

การวิเคราะห์ความสำคัญและระดับสมรรถนะการดำเนินงาน (Importance-Performance Analysis)

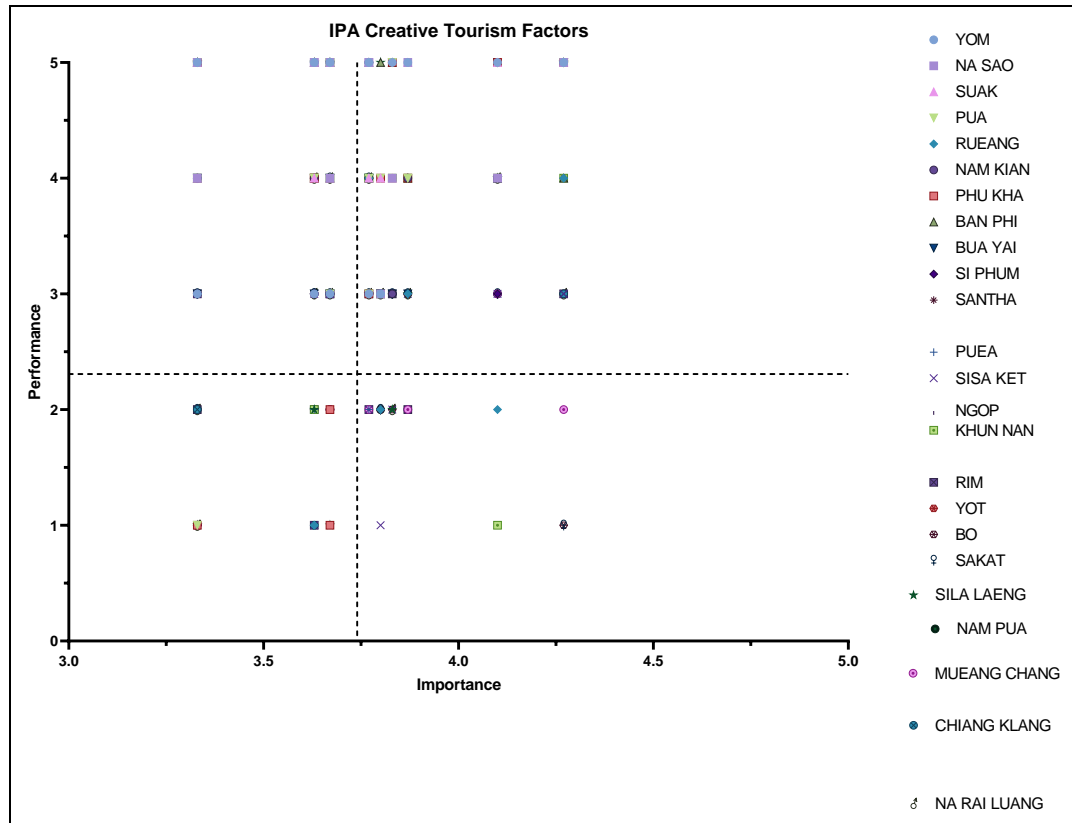
ผลการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความสำคัญและสมรรถนะการดำเนินงาน (Importance-Performance Analysis) ของแต่ละตำบลด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยระดับของความพร้อมจะแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ตามการวาดลงบนแผนภูมิแบบจตุภาค ผลการวิเคราะห์ พบว่า ร้อยละ 25 ของตำบลที่มีศักยภาพการพัฒนาสูงที่สุด อย่างไรก็ตามในจำนวนนี้ ยังมีหลายตำบลที่มีระดับสมรรถนะการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ มีคะแนนต่ำกว่า 3 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ตารางแสดงระดับคะแนนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

	T11	T12	T13	T14	T21	T22	T23	T24	T25	T26	T27	T31	T32
	การพัฒนาพื้นที่เกษตรเพื่อรองรับการท่องเที่ยว	การสร้างพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติและสัตว์ท้องถิ่น	ตกแต่งสถานที่เพื่อใช้ในการรองรับนักท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวและชุมชนควรมีความรับผิดชอบต่อธรรมชาติ	นักท่องเที่ยวเป็นผู้ใช้ร่วมกิจกรรม	ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวร่วมกัน	นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำกิจกรรมร่วมกับชาวบ้าน	หลักสูตรสอนทำอาหารท้องถิ่น	อาสาสมัครระหว่างกัน	ความผูกพันระหว่างกัน	การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	ผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิม	การจัดการเทศกาลประจำปี
ยม	5	5	5	5	5	3	3	3	3	3	5	5	5
นางสาว	5	4	5	5	4	3	5	4	5	5	5	5	4
สาวก	4	4	5	5	5	4	5	4	4	4	5	5	5
บัว	4	5	5	5	5	4	4	1	3	3	4	4	4
เรือง	5	5	4	4	3	2	1	3	3	4	3	5	2
น้ำดื่ม	5	3	3	5	5	3	4	4	3	4	4	5	4
ภูคา	4	5	5	5	1	4	4	1	2	3	4	3	5
บ้านพี่	5	5	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4
บัวใหญ่	3	3	4	5	4	3	4	3	3	4	3	4	5
ศรีภูมิ	3	3	5	5	3	2	4	1	3	3	3	4	3
สังทะเล	4	4	3	4	4	3	4	1	3	3	3	4	5
สีตาสง	5	2	5	5	5	5	2	1	1	3	3	3	4
เบือ	5	5	3	4	4	3	2	3	3	3	3	2	3

ศิษย์ชาย	3	2	3	3	3	3	1	1	3	2	3	3	3
เมืองจ้ัง	4	5	3	2	3	3	3	1	2	3	2	2	3
ขุนนาง	4	4	5	4	4	3	3	2	4	4	4	4	1
ศิษย์สง	3	3	3	3	3	3	3	1	2	4	2	5	3
ริม	2	3	3	3	3	3	3	1	2	3	2	2	4
ยอด	3	3	3	5	3	3	3	2	1	3	3	4	4
นั้ยสง	3	2	2	3	4	3	3	4	1	3	3	4	4
สภาค	3	3	3	1	4	4	2	3	2	4	3	3	3
งอบ	3	3	2	3	5	3	3	4	1	4	2	5	5
บอ	3	2	4	1	3	3	2	2	1	3	3	3	3
น้ำขั้ว	3	3	3	3	2	3	2	2	2	4	3	3	3

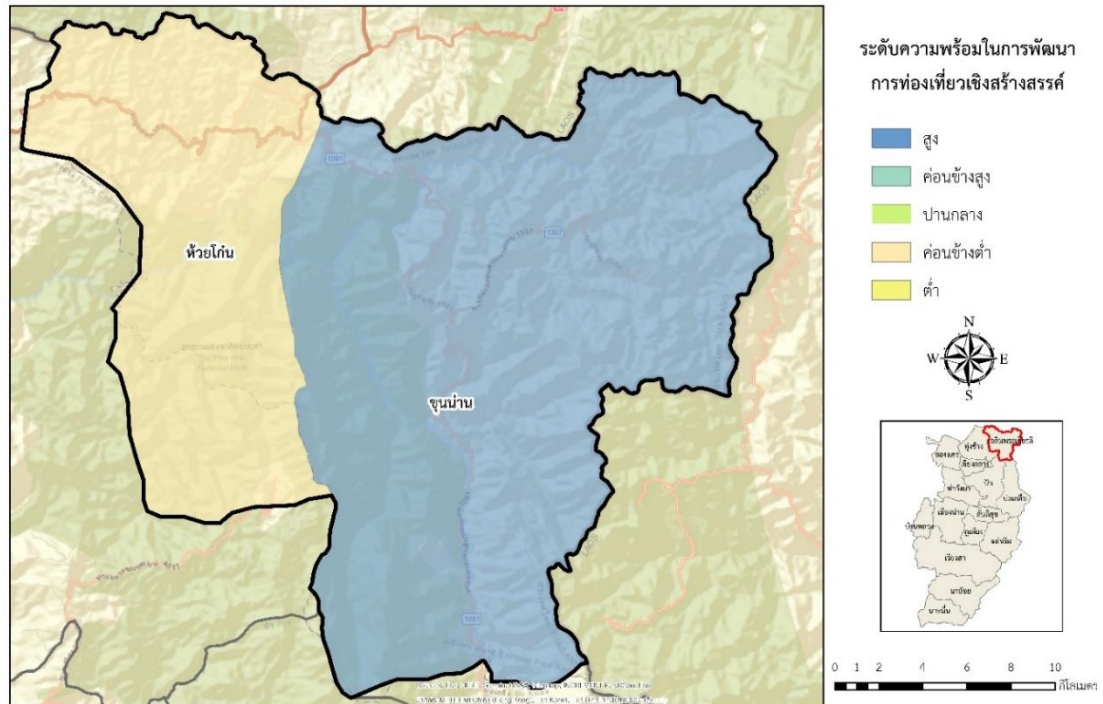
เมื่อนำมาวาดบนกราฟจุดภาค พบว่า มีประมาณ 10 ตำบลที่มีศักยภาพสูงด้านทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แต่สรรถนะในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ยังอยู่ในระดับต่ำ ประกอบด้วย ตำบลในเวียง ตำบลบ่อ ตำบลเมืองจ๋าง ตำบลม่วงตึ๊ด ตำบลยอด ตำบลนาไร่หลวง ตำบลศรีภูมิ ตำบลริม ตำบลป่าคา ตำบลศิลาแลง ตำบลสกาด ตำบลบ่อเกลือใต้ ตำบลนาน้อย ตำบลศรีสะเกษ และตำบลสันทะ (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 จุดภาคแสดงระดับความสำคัญและสรรถนะการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของตำบลที่มีศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูง

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ พบว่ามีตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลขุนน่าน และระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลห้วยโก๋น

1. ตำบลขุนน่าน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลขุนน่าน เดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลบ่อเกลือเหนือ อำเภอปัว ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 มีการตั้งกิ่งอำเภอบ่อเกลือ จึงแยกออกมาจัดตั้งเป็นตำบลขุนน่าน และต่อมาได้ประกาศจัดตั้งอำเภอเฉลิมพระเกียรติเป็นอำเภอกรณีพิเศษ ไม่ผ่านการเป็นกิ่งอำเภอเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ 50 ปี ตำบลขุนน่านจึงได้แยกจากกิ่งอำเภอบ่อเกลือ มาขึ้นกับอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ตำบลขุนน่านก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 24 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และลัวะ ใช้ภาษาภาษาพื้นเมืองติดต่อสื่อสารกันในชุมชน ใช้ภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1989 ครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 1 คน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นก่าง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว และมันสำปะหลัง

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกินดอกแดง จัดขึ้นในวันที่ 30 ธันวาคม
- การละเล่นและดนตรี ได้แก่ ตีพิ
- สินค้า OTOP ได้แก่ ชาอู่หลงบ้านนาคู

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านสะจุก-สะเกี้ยง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และเป็นสถานที่ทดลองเพาะปลูกไม้ผลและพืชเมืองหนาว
- ยอดดอยภูแว มีลักษณะเป็นแนวสันเขาที่ทอดยาว หน้าผาสูงชัน สามารถมองเห็นทิวทัศน์ภูเขาที่สลับซับซ้อน และมีทะเลหมอกที่สวยงาม บนยอดดอยภูแวมีต้นปาล์มพันปี สนสามใบ และป่าหิน
- อนุสรณ์สถานภูพยัคฆ์ สถานที่ประจักษ์พยานแห่งความสมานฉันท์ปรองดองความร่วมมือกันระหว่างพี่น้องประชาชนในพื้นที่และหน่วยราชการต่าง ๆ
- โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงภูพยัคฆ์ สถานที่ทำการเพาะปลูกพืชเพื่อจำหน่ายและขยายผลสู่ชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำปรึกษา

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ด้านมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมในเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - ที่พักมีจำนวนเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวในพื้นที่
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาใช้เพื่อวางแผนทางพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าเกือบทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัด
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารประเภทเครื่องดื่ม ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเพียง 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลสนใจที่จะจัดเทศกาลประจำปี แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้นควรส่งเสริมให้คนในชุมชนรวมตัวกันหรือริเริ่มนำสิ่งที่มีในพื้นที่มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ และจัดเทศกาลท้องถิ่นของชุมชน

2. ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบลห้วยโก๋น

ตำบลห้วยโก๋น เดิมพื้นที่ของตำบลห้วยโก๋นเป็นพื้นที่การสู้รบระหว่างฝ่ายรัฐบาลกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ (ผกค.) และเมื่อเหตุการณ์ยุติลงประมาณปี พ.ศ. 2526-2527 ได้มีการมอบตัวเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ต่อมาได้แยกตัวออกจากอำเภอทุ่งช้าง พร้อมกับกับที่ว่าการอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้รับประกาศจัดตั้งเป็นอำเภอกรณีพิเศษเพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติ ครบ 50 ปี เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2539 ตำบลห้วยโก๋นก่อตั้งมาเป็นเวลา 24 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

2.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมืองและภาษาไทลื้อติดต่อสื่อสารกันในชุมชน ใช้ภาษาไทลื้อ ขมุ ลัวะ และภาษาพื้นเมืองติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือนสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาจีนและเขมรได้ จำนวนประมาณ 3 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,386 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 15 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ประดู่ ไม้เต็งรัง ไม้มะค่า ไม้สัก ไม้ก่อ และไม้ไผ่
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง กระรอก กระแต แล่น ไก่ป่า วอก ลิง และชะนี
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ขิง ลูกชิด ข้าวไร่ (ข้าวเหนียวดำ) ลำไย ลิ้นจี่ ส้ม เงาะ ยางพารา และมันสำปะหลัง

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกินดอกแดง (บ้านใหม่ไชยธรรมรัตน์) จัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน การตีเหล็ก และการทอผ้า
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ พิ และพิน
- การละเล่น ได้แก่ การฟ้อนเจิง

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- ฐานปฏิบัติการห้วยโก๋น (เก่า) พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เนื่องจากเป็นสถานที่สู้รบของฝ่ายไทยและผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จึงมีประวัติความเป็นมาและมีวัดถูระเบิด เสื้อผ้า และอาวุธปืนเก่าของเจ้าหน้าที่

- น้ำตกวังเปียน น้ำเป็นสีเขียวมรกตและเป็นชั้น เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ชอบการผจญภัย เพราะเส้นทางตามไหล่เขาทางค่อนข้างลำบากและมีความชัน
- ตลาดชายแดนห้วยโก๋น-น้ำเงิน ตลาดเปิดเฉพาะวันเสาร์ช่วงเช้า ชาวลาวจะนำสินค้ามาขายที่ตลาดและซื้อสินค้าไทยกลับไปยังฝั่งลาว นอกจากนี้ยังมีจุดผ่านแดนถาวรห้วยโก๋นที่สามารถเดินทางข้ามไปเมืองท่องเที่ยวใน สปป.ลาว เช่น แขวงหลวงพระบาง แขวงอุดมไซ และแขวงไชยะบุรี

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
3. มีศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมของแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

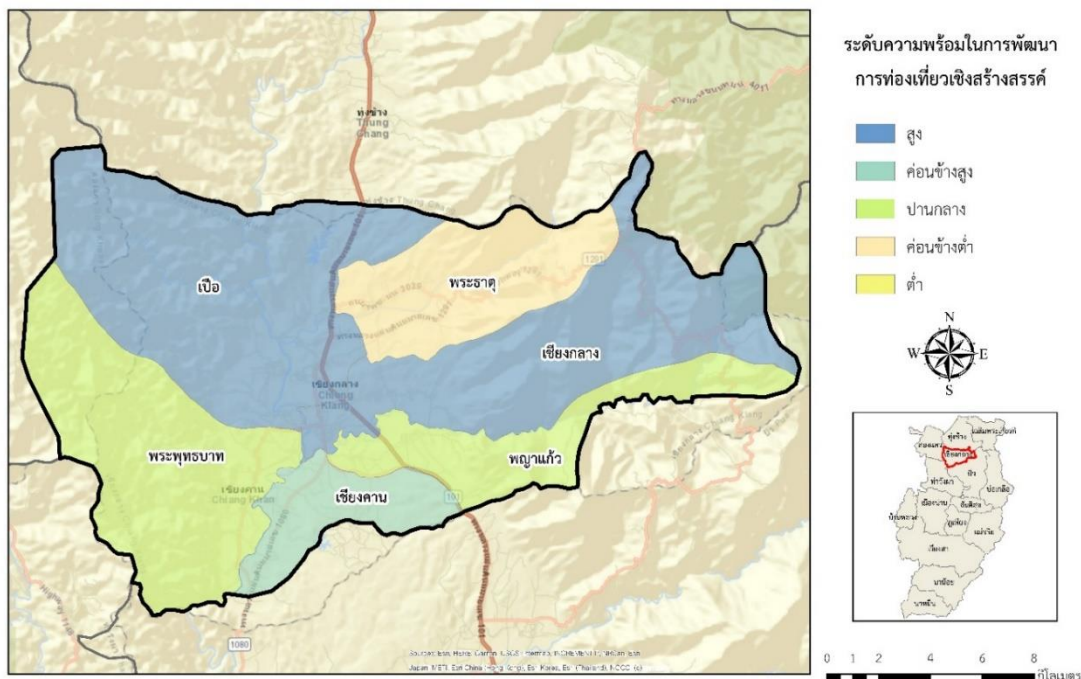
1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างมีเฉพาะเส้นทางคมนาคมสายหลัก

- มีห้องน้ำไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวในทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหาร ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีความสนใจในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ยังไม่มีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยวนักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่
ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้
นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอเชียงกลาง

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอเชียงกลาง พบว่าตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลเชียงกลางและตำบลเปือ ระดับความพร้อมค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลเชียงคาน และระดับความพร้อมปานกลางมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลพระพุทธรบาทและตำบลพญาแก้ว

1. ตำบลเชียงกลาง อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเชียงกลาง เดิมเรียกว่า เจียงก่าง เคยเป็นบริเวณที่ตั้งของกองทัพที่แตกทัพหนีจากหัวเมืองฝ่ายเหนือวรนคร มาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำกอนที่มาบรรจบกับแม่น้ำน่าน เดิมพื้นที่ของอำเภอเชียงกลางอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอทุ่งช้าง หลังจากนั้นได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทยให้แยกตำบลเปือ ตำบลเชียงกลาง ตำบลเชียงคาน และตำบลนาไร่หลวง ออกจากการปกครองของอำเภอทุ่งช้าง รวมจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอเชียงกลาง ได้รับการยกฐานะเป็นอำเภอเชียงกลางเมื่อปี พ.ศ. 2514

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจำนวน 750 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 170 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ข้าว และถั่ว
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด และข้าว

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ การตีพิ และประเพณีไทลื้อ จัดขึ้นในช่วงเทศกาลออกพรรษา
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การทอผ้า และเครื่องจักสาน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ข้าวสีสมุนไพรมะขาม และผ้าทอพื้นเมือง

1.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- พระธาตุศรีบัวแบ่งเทพมงคล
- ศาลเจ้าพ่อพญาไมย
- สะพานสายรุ้ง

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ

- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องอาบน้ำสาธารณะจำนวน 10 ห้อง
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างใช้งานได้ในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
 - มีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ และไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (creative space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) มีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก และมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว และยังไม่มียรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พักการจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

- มีการให้ความเกี่ยวกับถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษธรรมชาติและการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษธรรมชาติและให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความพร้อมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ในชุมชนมีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่ายังไม่มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมร่วมกันระหว่างชาวบ้านและนักท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนหลังจากท่องเที่ยว

2. ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเชียงคาน ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเชียงกลาง เดิมมี 14 หมู่บ้าน ในปี พ.ศ. 2527 ได้แบ่งแยกเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลเชียงคานและตำบลพระพุทธบาท ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน โดยตัวตำบลห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 4 กิโลเมตร นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลเชียงคานก่อตั้งมาเป็นเวลา 36 ปี

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีจำนวน 496 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยาสูบ และลำไย

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตานก๋วยสลาก จัดขึ้นในเดือนกันยายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวแคบ และไถยี้ (สาหร่ายน้ำจืด)
- สินค้า OTOP ได้แก่ หมวกสานไม้ไผ่

2.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- พระธาตุจอมอินทร์ วัดใหม่วังเคียน
- วัดบ้านดอนแทน
- อ่างน้ำเลียบ

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากรและนโยบาย

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความเกี่ยวกับถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง
 - ทักษะของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดลอม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลสนใจจะสร้างผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมของชุมชนแต่ยังไม่ได้ดำเนินการและมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง มีเฉพาะเส้นทางคมนาคมสายหลัก ควรปรับปรุงให้มีใช้งานได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีแผนดำเนินการและกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยวัฒนธรรมในท้องถิ่น

- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี

3. ตำบลเปือ อำเภอเขียงกลาง จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเปือ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอประมาณ 2 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำน่านไหลผ่าน มีพืชผักเป็นสินค้าเศรษฐกิจ มีทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งน้ำ และสถานที่สำคัญที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอย่างเหนียวแน่น มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรพื้นบ้าน การเครื่องจักสานไม้ไผ่ การทอผ้า การตีเหล็ก ตำบลเปือก่อตั้งมาเป็นเวลา 130 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาถิ่น (ขมุ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 856 คน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง และผักกาด

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสู่ขวัญข้าว จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ น้ำพริกโก (สาหร่ายน้ำจืด)

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- วิหารไทลื้อวัดหนองแดง
- บ้านห้วยพ่าน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ในตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากรและนโยบาย
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการให้ความเกี่ยวกับถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงาน นำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 3 ครั้ง
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมิโบริธานสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัด
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ แต่กิจกรรมการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น

4. ตำบลพญาแก้ว อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลพญาแก้ว มีทั้งหมด 16 หมู่บ้าน ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลพระธาตุ อำเภอเชียงกลาง และตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลสถาน อำเภอปัว และตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงกลาง ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลสกาต อำเภอปัว และทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลพระพุทธบาทและตำบลเปือ อำเภอเชียงกลาง นับถึงปัจจุบัน(พ.ศ. 2563) ตำบลพญาแก้วก่อตั้งมาเป็นเวลา 38 ปี

4.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลาง ติดต่อสื่อสารกันในชุมชน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาไทยภาคกลาง และภาษาลัวะ ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจำนวน 1,028 ครัวเรือน

4.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ การกินสโละ จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แอ็บปลาบู่
- สินค้า OTOP ได้แก่ ลำไยอบแห้ง

4.1.4 สถานที่สำคัญ

- ผายข้อมือเหล็ก

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี มีเอกลักษณ์ระดับชาติ
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากรและนโยบาย
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น

- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการให้ความเกี่ยวกับถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศ
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต มีเฉพาะระบบการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ ควรติดตั้งมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - ยังไม่ได้กำหนดการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน และการแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด

- ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - ยังไม่มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจมีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) มีความสนใจจะสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชน จัดเทศกาลประจำปี แต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ดังนั้นควรส่งเสริมให้คนในชุมชนรวมตัวกัน หรือริเริ่มนำสิ่งที่มีในพื้นที่มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ และจัดเทศกาลท้องถิ่นของชุมชน

5. ตำบลพระธาตุ อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลพระธาตุ เดิมขึ้นอยู่กับตำบลเปือ ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 ได้แยกออกมาตั้งเป็นตำบลใหม่ชื่อว่า ตำบลพระธาตุ ปัจจุบันตำบลพระธาตุมีหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 10 หมู่บ้าน โดยมีองค์พระธาตุดอนแก้วเป็นที่เคารพสักการบูชาและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนในตำบล นอกจากนี้องค์พระธาตุดอนแก้วยังได้รับการยกย่องให้เป็นสัญลักษณ์ของตำบล นับถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2563 ก่อตั้งมาเป็นเวลา 43 ปี

5.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 984 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 235 ครัวเรือน

5.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีรำผีฟ้า ตีพื จัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน

5.1.4 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุดอนแก้ว
- วัดบ้านกลาง

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ครอบคลุมบางพื้นที่แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ และไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวภายในบริเวณตำบล ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต และที่อยู่อาศัย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเฉพาะรุ่นตนเองและรุ่นลูก ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - มีการให้ความเกี่ยวกับถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ แต่ยังไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ การจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติ และ ไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท นอกจากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

6. ตำบลพระพุทธรบาท อำเภอเชียงกลาง จังหวัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลพระพุทธรบาท เดิมเป็นตำบลเชียงคาน มีทั้งหมด 14 หมู่บ้าน ในปี พ.ศ.2527 ได้ขอแยกมาเป็นตำบลพระพุทธรบาท ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลพระพุทธรบาทก่อตั้งมาเป็นเวลา 36 ปี

6.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และไทพวน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาไทลื้อ และภาษาลาว ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,213 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 221 ครัวเรือน

6.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ประดู่ สัก และไผ่
- สัตว์ป่า ได้แก่ นก และกระรอก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวข้าวโพด และยาสูบ

6.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตานก๋วยสลาก จัดขึ้นในเดือนกันยายน
- แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ รอยพระพุทธรบาท และพระธาตุจอมกิตติ
- อาหารพื้นบ้าน คือ ลาบ และไก่ยี่ (สาหร่ายน้ำจืด)
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมือง และพรมเช็ดเท้า

6.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- แก่งสะม้าเก่าบั้ง
- พระธาตุจอมกิตติ

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องอาบน้ำสาธารณะจำนวน 3 ห้อง
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความมุ่งมั่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด และมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง มีเฉพาะเส้นทางคมนาคมสายหลัก
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

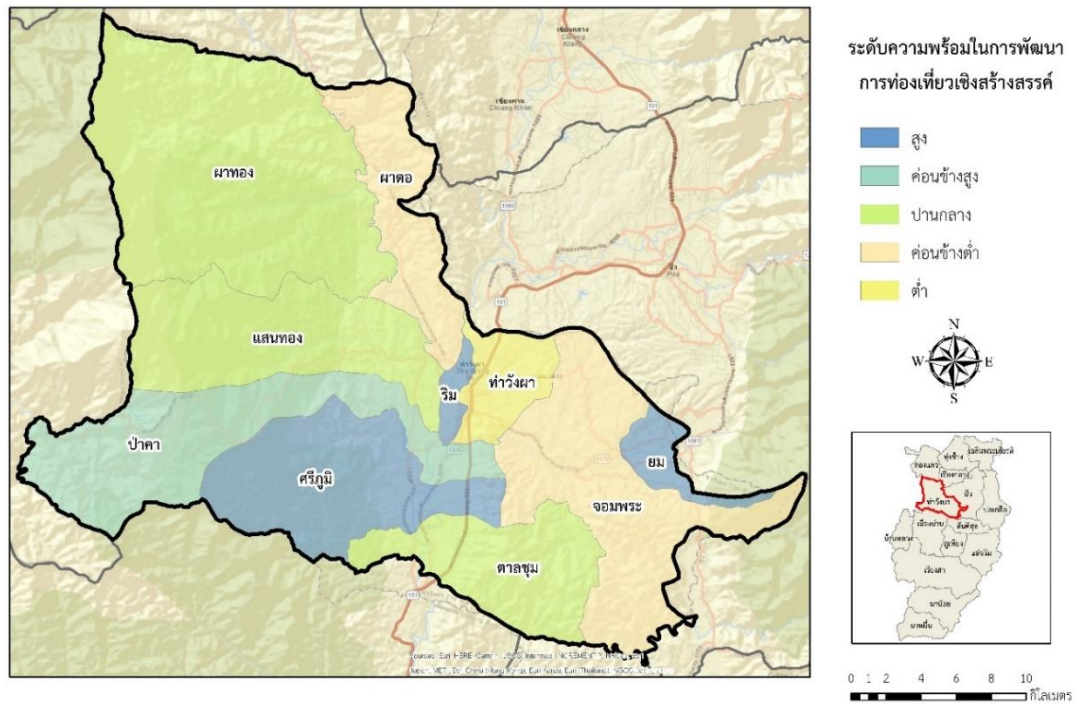
- อาหารการกิน อาหารหวาน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - ยังไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) มีพื้นที่การสร้างพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์พืชและสัตว์ท้องถิ่นอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นที่ยอมรับในระดับชุมชน และตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอท่าวังผา

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอท่าวังผา พบว่าตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลริม ตำบลยม และตำบลศรีภูมิ ระดับความพร้อมค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลป่าคา ระดับความพร้อมปานกลางมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลผาทอง ตำบลแสนทอง และตำบลตาลชุม ระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลผาตอและตำบลจอมพระ และระดับความพร้อมต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลท่าวังผา

1. ตำบลจอมพระ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.2 ประวัติตำบล

ตำบลจอมพระ เดิมขึ้นอยู่กับตำบลยม อำเภอท่าวังผา ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ได้ขอจัดตั้งเป็นตำบลใหม่ เพื่อความสะดวกในด้านการพัฒนาและการปกครองซึ่งประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ต่อมาได้แยกหมู่บ้านออกเป็น 11 หมู่บ้าน และเมื่อปีพ.ศ. 2540 ได้ยกฐานะจากสภาตำบลจอมพระเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลจอมพระ เหตุที่ตั้งชื่อว่าตำบลจอมพระ เนื่องจากมีพระธาตุจอมนาง ซึ่งเป็นที่เคารพสักการะและเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านในตำบล นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลจอมพระก่อตั้งมาเป็นเวลา 39 ปี

1.1.3 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทลื้อ ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 250 คน และภาษาเกาหลี จำนวน 20 คน

1.1.4 ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ สัก พะยูง และยูคาลิปตัส
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า หมูป่า และงู
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พริก ข้าวโพด ถั่ว แตงกวา และฟักทอง

1.1.5 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์น้ำพระธาตุ จัดขึ้นในช่วงประเพณีสงกรานต์เดือนเมษายน
- โบราณวัตถุ ได้แก่ หลวงพ่อเพชรบ้านยู
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ จ้อย และซอ
- สินค้า OTOP ได้แก่ หมวก

1.1.6 สถานที่สำคัญในตำบล

- แหล่งโบราณสถานพระธาตุจอมนาง
- ม่อนผาดินแดง มีลักษณะดินเป็นสีแดงทั้งภูเขา
- วัดยู มีพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่คนในชุมชนเคารพบูชา

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีการให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบายงบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลและผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ยังไม่ได้รับการปฏิบัติ ควรชี้แจงให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมมากขึ้น และสนับสนุนให้มีการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวยังไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

2. ตำบลตาลชุม อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลตาลชุม เดิมชื่อ ชัยพรม หรือ ศรีพรม มีพระราชกิจจาเป็นผู้ปกครอง โดยเริ่มก่อตั้งชุมชนตั้งแต่ พ.ศ. 2310 ประชากรส่วนใหญ่ย้ายถิ่นฐานมาจากเมืองเชียงแสนและเมืองเชียงของ (จังหวัดเชียงราย) ในปี พ.ศ. 2434 ใช้ชื่อแขวงศรีพรม ต่อมาราชการได้แบ่งแยกอาณาเขตเป็นตำบลศรีพรม อำเภอเมืองน่าน ในปี พ.ศ. 2475-2479 เปลี่ยนชื่อเป็นตำบลดอนมูล อำเภอเมืองน่าน ภายหลังได้โอนมาขึ้นกับอำเภอปัว พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อเป็นตำบลตาลชุม หลังจากนั้นทางการได้ยุบไปขึ้นกับตำบลป่าคากระยะหนึ่ง จนถึงปี พ.ศ. 2482 ได้ตั้งขึ้นเป็นตำบลตาลชุมใหม่อีกครั้ง นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563) ตำบลตาลชุมก่อตั้งมาเป็นเวลา 253 ปี

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,936 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พริก ลำไย ข้าว ข้าวโพด และยางพารา

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์พระธาตุฉิมพลี จัดขึ้นในช่วงวันสงกรานต์
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรมหาสุวรรณมงคลศรีศากยมุนี (หลวงพ่อทอง) วัดดอนชัยสบสาย และพระเพชรตาลชุม วัดตาลชุม

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- หนองหลวง แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- พระธาตุฉิมพลี วัดสบหนอง
- อนุสาวรีย์เจ้าหลวงพญาแก้ว บ้านสบสาย
- อนุสาวรีย์เจ้าหลวงดงมะแหละ บ้านตาลชุมพระธาตุฉิมพลี

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องน้ำเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุ

- มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อน้ำที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
 - ชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีการคมนาคมขนส่งสาธารณะในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว แต่สามารถเช่าหรือเหมายานพาหนะเข้าออกได้ตลอดเวลา ควรพัฒนาให้ชุมชนมีการคมนาคมขนส่งสาธารณะที่หลากหลาย เพื่อเพิ่มความสะดวกในการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน และประเพณี มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - การแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ยังไม่มีตัวแทน องค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชน หรือ จัดตั้งองค์กรท้องถิ่นหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวต่อไป
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

3. ตำบลท่าวังผา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลท่าวังผา เดิมอยู่ร่วมกับตำบลริม มีทั้งหมด 5 หมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ทางราชการได้แบ่งแยกอาณาเขตออกจากตำบลริมและตั้งขึ้นเป็นตำบลท่าวังผา ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตสุขาภิบาล และในปี พ.ศ. 2542 ได้เปลี่ยนฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลตามพระราชบัญญัติ ตำบลท่าวังผามีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบเพื่อเกษตรกรรม ด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบเชิงเขา มีแม่น้ำน่านซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักไหลผ่านทางทิศตะวันตก

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและอัวเมียน (เย้า) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ จำนวน 657 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,078 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 400 ครัวเรือน

3.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตัดบาตรเทโวโรหณะ จัดขึ้นในเดือนตุลาคม

3.1.4 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุศิลามงคล
- ศาลเจ้าพ่อวิหยาโยธิน
- วัดมัจฉา

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ

เฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดนตรี การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา และกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีการกำหนดการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น

- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเฉพาะรุ่นตนเองและรุ่นลูก ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับต่ำมาก ควรสนับสนุนให้มีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และเชิญชวนชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับต่ำ ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเพิ่มขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวยังไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

4. ตำบลป่าคา อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลป่าคา จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เดิมเป็นสภาตำบล ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ต่อมาได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อปีพ.ศ. 2540 ตำบลป่าคาก่อตั้งมาเป็นเวลา 23 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

4.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และไทยพวน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาลื้อ และภาษาพวน สื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ จำนวน 109 คน และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ จำนวน 14 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง 1,562 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นสน
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า งู และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พริก ข้าวโพด ถั่ว แตงกวา และผักกาดขาว

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกำเมือง จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- วรรณกรรมท้องถิ่น ได้แก่ จันทคาชชาดก และเรื่องพุทธประวัติ
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ไก่ (สำหรับน้ำจืด)
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอมือ
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ขับลื้อ
- การละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ การเล่นลูกข่าง และการเดินกะลา
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอ มีดพริ้ว และโกบแผ่น

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดหนองบัว วัดเก่าแก่อายุประมาณ 150 ปี มีจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องราวจันทคาชชาดกและพุทธประวัติ ซึ่งเรื่องจันทคาชชาดกนี้เป็นนิยายคติธรรมเก่าแก่อันดับที่ 11 ในหนังสือปัญญาชาดกปัจฉิมภาค
- เขื่อนกั้นน้ำขนาดเล็ก พื้นที่โดยรอบรมรื่น

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิตและที่อยู่อาศัย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบในเห็นระดับดีมาก
 - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - การยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม ทุกวันนี้ยังคงปฏิบัติเหมือนกัน
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับดี
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยวคนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารประเภทอาหารหวาน และเครื่องดื่ม พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- ประเพณีและการแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการให้ความเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ แต่ยังไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลเป็นภาษาอังกฤษ ไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติ ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
- ยังไม่มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา และ ไม่มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ดังนั้นควร

ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น และควรสนับสนุนให้มีการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่

5. ตำบลผาตอ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลผาตอ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของตัวอำเภอ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม และที่ราบเชิงเขา มีภูเขาล้อมรอบ พื้นที่ทั้งหมดมีเนื้อที่ประมาณ 33,724 ไร่ ห่างจากตัวจังหวัดน่านประมาณ 49 กิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ตำบลผาตอประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลเจดีย์ชัย อำเภอปัว และตำบลพระพุทธบาท อำเภอเชียงกลาง ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลริมและตำบลแสนทอง อำเภอท่าวังผา และทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลผาทอง อำเภอท่าวังผา นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลผาตอก่อตั้งมาเป็นเวลา 25 ปี

5.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และม้ง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาม้ง ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 5,558 ครัวเรือน

5.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นเฟิร์น สาหร่าย และตะไคร่น้ำ
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ยาสูบ กาแฟ โกโก้ และข้าวโพด

5.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีปีใหม่ม้ง จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าปักชาวเขาเผ่าม้ง

5.1.5 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุวัดราษฎร์อุดม
- พระธาตุวัดบ้านน้ำพุ

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไป ในทางเดียวกัน
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนาตีสันต์ (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว มีเฉพาะเส้นทางคมนาคมสายหลัก

3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกินและการแต่งกาย พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- ประเพณี (ปีใหม่ม้ง) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- ไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการที่พัก การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การจำหน่ายอาหาร และสินค้าพื้นเมือง
- ยังไม่มีการให้ความเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการให้ความเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว แก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม
- กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน

5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

6. ตำบลผาทอง อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลผาทอง ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชันและเป็นที่ราบลุ่มสองฝั่งลำน้ำยาวบางส่วน มีแม่น้ำลำห้วยหลักไหลผ่านหลายสาย มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งตำบล 162 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 101,250 ไร่ ตำบลผาทองก่อตั้งมาเป็นเวลา 10 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

6.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่นจำนวน 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทยภาคกลาง และอิวเมียน (เย้า) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาไทยกลาง และภาษาอิวเมียน (เย้า) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 300 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 737 ครัวเรือน

6.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นเฟิร์น
- สัตว์ป่า ได้แก่ กระรอก งู และตุ่น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ กาแฟ อ้อย ข้าวโพด ยางพารา ยาสูบ และลูกชิต

6.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีชนเผ่าเมียน จัดขึ้นในช่วงวันตรุษจีน
- สินค้า OTOP ได้แก่ กาแฟบ้านสันเจริญ

6.1.5 สถานที่สำคัญ

- จุดชมวิวดอยสวนยาหลวง ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่าน ก่อตั้งในปี พ.ศ. 2532 โดยเริ่มส่งเสริมการปลูกกาแฟทดแทนฝิ่นในพื้นที่ที่เรียกว่า สวนยาหลวง
- น้ำออกกู ภูสันเจริญ เป็นตาน้ำธรรมชาติที่ไหลออกมาจากรูบริเวณหน้าผา ลักษณะคล้ายกับลำน้ำห้วย
- บ่อน้ำร้อนโปงกิ แหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ในเขตวนอุทยานแห่งชาตินันทบุรี ล้อมรอบด้วยภูเขา

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

- มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อน้ำที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดคดีอาชญากรรมกับคนในชุมชน
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับต่ำ ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าและร่วมกันพัฒนางานศิลปวัฒนธรรมชุมชน
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ชุมชนยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ชุมชนไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาที
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน

7. ตำบลยม อำเภอนำหว้า จังหวัดน่าน

7.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

7.1.1 ประวัติตำบล

ในสมัยพญาภูคา ตำบลยมคือพื้นที่เมืองย่างหรือเมืองล่าง (เมืองย่างมีพื้นที่ครอบคลุมตำบลศิลาเพชร ตำบลยม ตำบลจอมพระ และตำบลอวนในปัจจุบัน) บริเวณชุมชนโบราณเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำย่างและลำน้ำปั่ว ในปี พ.ศ. 2505 ทางราชการประกาศจัดตั้งกิ่งอำเภอนำหว้า โดยแยกตำบลยม อำเภอบัว ให้มาขึ้นกับกิ่งอำเภอนำหว้า นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลยมนก่ตั้งมาเป็นเวลา 58 ปี

7.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชนและภายในครัวเรือน

7.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นสน
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พริก

7.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีรดน้ำดำหัว จัดขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ เดือน เมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงหน่อไม้
- โบราณวัตถุ ได้แก่ เหยี่ยวหลวงพ่อวัดก้ง
- การละเล่น ได้แก่ จ้อย และซอ
- สินค้า OTOP ได้แก่ โคมล้านนา

7.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดศรีมงคล วัดเก่าแก่ที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2395 มีหลวงพ่อปู่ซึ่งเป็นพระสงฆ์ที่มีชื่อเสียงที่สุดของวัดนี้ ภายในวัดมีศาสนสถานที่สวยงาม และมีห้องพักสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรมซึ่งตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ
- วัดพระธาตุจอมพริก ปุชนิยมสถานที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในคืนวันเพ็ญเดือน 6 จะเกิดแสงรัศมีพุ่งจากยอดเจดีย์ไปหาเจดีย์องค์อื่น

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล

- มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับชาติ
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีเยี่ยม
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก

8. ตำบลริม อำเภอน้ำหนาว จังหวัดน่าน

8.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

8.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลริม มีสภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบลุ่มตามความยาวของแม่น้ำน่าน ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัด และมีแม่น้ำยาว แหล่งน้ำสำคัญที่ชุมชนนำมาใช้อุปโภคบริโภค รวมถึงยังใช้เป็นสถานที่แข่งขันเรือยาวตามประเพณีประจำอำเภอน้ำหนาว

8.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

8.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยาสูบ

8.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะมากพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่ง

ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
- กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- การรับประทานชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
- ทัศนคติของชุมชนเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือ และมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวระดับปานกลาง

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารประเภทเครื่องดื่ม และประเพณี พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวมีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มแต่อาจเพิ่มวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากกว่า 1 ครั้งต่อเดือน

9. ตำบลศรีภูมิ อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

9.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

9.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลศรีภูมิ ตั้งอยู่พื้นที่ราบลุ่มและเชิงเขา มีแม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำสายหลัก ไหลผ่าน เขตการปกครองแบ่งออกเป็น 12 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตำบลศรีภูมิก่อตั้งมาเป็นเวลา 50 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

9.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และม้ง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทลื้อติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 4 คน และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ จำนวน 2 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,797 ครัวเรือน

9.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ประดู่ และไม้มะค่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พริก และข้าวโพด

9.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีปีไหมม้ง จัดขึ้นในเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงหวาย ตำหวาย และไถยี้ (สาหร่ายน้ำจืด)
- โบราณวัตถุ ได้แก่ เหยี่ยวหลวงพ่อดอนตัน
- เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ และซอ
- การละเล่นพื้นบ้าน ได้แก่ การเล่นลูกข่าง
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อย้อมสีธรรมชาติ

9.1.5 สถานที่สำคัญ

- วิหารไทลื้อ โบราณสถานทรงไทลื้อล้านนา อายุประมาณ 200 ปี และเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชน
- พิพิธภัณฑ์บ้านไทลื้อ โบราณสถานที่แสดงถึงวิถีชีวิตและเครื่องมือต่าง ๆ ของชาวไทลื้อ
- พิพิธภัณฑ์หลวงพ่อดอนตัน โบราณสถานสำคัญที่เก็บวัตถุโบราณและเหยี่ยวของหลวงพ่อดอนตัน
- อุทยานแห่งชาตินันทบุรี มีดอกพญาเสือโคร่งและทะเลหมอก และสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เหมาะแก่การตั้งเต็นท์และสำรวจธรรมชาติ

9.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - การเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวมีกฎ ข้อบังคับ ในการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างแน่ชัด รัดกุมและมีประสิทธิภาพมาก รวมถึงได้รับการยอมรับในระดับจังหวัด
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน (ตำหวาย น้ำสมุนไพรฮ้อสพายควาย) ประเพณี (งานกำเม็ง ปีใหม่ม้ง) และการแต่งกาย (แต่งกายด้วยผ้าทอ ผ้าถูกลายน้ำไหล) มีเอกลักษณ์ระดับชาติ
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีเยี่ยม
 - มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ
 - มีการให้ความสำคัญกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ

เฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- ยังไม่มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ควรติดตั้งมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่พัก และธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

10. ตำบลแสนทอง อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน

10.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

10.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลแสนทอง เดิมขึ้นอยู่กับตำบลผาตอ อำเภอท่าวังผา มีทั้งหมด 17 หมู่บ้าน ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 ได้แยกออกจากตำบลผาตอ และตั้งชื่อใหม่ว่าตำบลแสนทอง ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ตำบลแสนทองก่อตั้งมาเป็นเวลา 41 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

10.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทลื้อ ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,247 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2 ครัวเรือน

10.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ สัก มะค่าโมง ช้อ สมอพิเภก ตะเคียนหนู ไม้ซาง ไม้บง ไม้ไร่ ไม้ข้าวหลาม ยางแดง ตะเคียนหิน ตะเคียนทอง คอแลน มะม่วงป่า เก็ดดำ จอแจ หมามู่ย และหวายขม
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า กระรอก กระต่าย หมูป่า เก้ง ลิง งู ตะกวด นก ตั๊กแตน และเต่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ยางพารา ยาสูบ และพริก

10.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีแข่งเรือยาวเชื่อมความสัมพันธ์ ผาตอ-แสนทอง จัดขึ้นในช่วงสงกรานต์
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงหยวกกล้วย
- หัตถกรรมและศิลปพื้นบ้าน ได้แก่ ไม้กวาด และซอล้านนา
- งานสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ บ้านไม้ทรงไทยล้านนา (ยกสูง) แบบในสมัยก่อน แต่ปัจจุบันเป็นสองชั้น (ครึ่งไม้ครึ่งปูนและบ้านปูน)
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปไม้ขนุนเก่าแก่ วัฒนาขนุน และเรือโบราณ เอกลักษณ์น่าน แม่คำปิว บ้านนาขนุน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ไม้กวาด
- แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ พระเสรีศาตุ วัฒนาขนุน

10.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกสันติสุข แหล่งท่องเที่ยวสำคัญของตำบล เป็นน้ำตกขนาดกลางมีทั้งหมด 3 ชั้น โดยชั้นที่สวยงามที่สุดคือชั้นที่ 3 สูงประมาณ 20 เมตร มีแอ่งน้ำกว้างที่สามารถเล่นน้ำได้ และมีน้ำไหลตลอดปี

10.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - การแต่งกาย (ชุดไทยลื้อ) มีเอกลักษณ์ระดับภูมิภาค
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลและผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

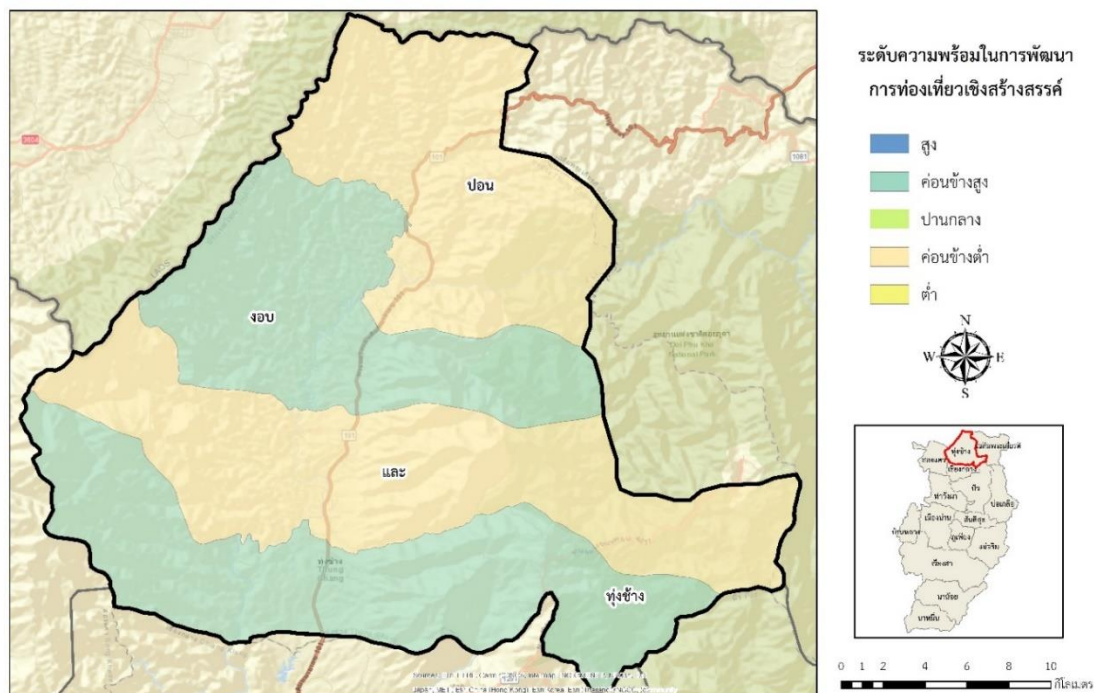
สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี (ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีบวงสรวงเจ้าหลวงไทลื้อ) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้แก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหาร และสินค้าพื้นเมือง
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวและการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านการศึกษารวมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะสื่อออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวที่สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่
มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่
ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์นักท่องเที่ยว
รู้จักมากขึ้น

อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอทุ่งช้าง

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอทุ่งช้าง พบว่า ตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับค่อนข้างสูงมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลงอบและตำบลทุ่งช้าง และระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลปอนและตำบล

1. ตำบลงอบ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ประชากรในหมู่บ้านของตำบลงอบส่วนใหญ่เป็นชาวไทยลื้อ มีวัฒนธรรม ประเพณีและภาษาพูดต่างจากหมู่บ้านอื่นในเขตอำเภอเดียวกัน สันนิษฐานว่าอพยพมาจากมณฑลยูนนาน แคว้นสิบสองปันนา ประเทศจีน เพราะวัฒนธรรมหลายอย่าง ของชาวตำบลงอบคล้ายคลึงกับชาวไทยลื้อในแผ่นดินจีน ซึ่งกล่าวไว้ในหนังสือไทสิบสองปันนา ตำบลงอบก่อตั้งมาเป็นเวลา 108 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ ม้ง ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาลื้อ ภาษาม้ง ภาษาลัวะ และภาษาขมุ ติดต่อกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 30 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,500 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ประดู่ สักทอง ราชพฤกษ์ และหางนกยูง
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า หมูป่า กระรอก ตุ่น ตัวนึ่ง และเม่น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด แตงโม ถั่วดำ แตงไทย กะหล่ำ และผักกาดขาว

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งานไทลื้อ จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ไก่ (สำหรับน้ำจืด) ห่อนึ่งไก่ แอ็บไก่ และแกงหน่อไม้
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ งานเครื่องจักสาน เช่น ตะกร้า สุ่มไก่ และกระติบข้าว
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีดอนไชย
- งานสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ บ้านไทลื้อ
- สินค้า OTOP ได้แก่ ส้มสีทอง และผ้าทอ

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- บ้านมณีพฤษ์ แหล่งปลูกกาแฟ
- ดอยผาผึ้ง
- บ้านห้วยสะแตง จุดผ่านแดนไทย-ลาว

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน (ไก่) มีเอกลักษณ์ระดับภูมิภาค
 - การแต่งกาย (ไทลื้อ ม้ง) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - มีความมั่งคั่งด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีเยี่ยม
 - มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูงมาก โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และจากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ข้อมูลคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวแก่ชุมชน นักท่องเที่ยว รวมถึงพนักงานนำเที่ยว
 - มีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถาน ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
 - แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้อุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ที่พักมีไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
 - ยังไม่ได้กำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก

โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและ
ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุก
ช่วงวัย

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการ
ท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การ
สนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวใน
ชุมชน
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่
มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

2. ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลทุ่งช้าง แยกออกมาจากตำบลและ ชาวบ้านเรียกชื่อตำบลตามหินที่ได้พบในห้วยคือ หินมีรูปร่างเป็นช้าง ตำบลทุ่งช้างก่อตั้งมาเป็นเวลา 19 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

2.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ม้ง ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาลัวะภาษาม้ง และภาษาขมุ ติดต่อกันสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 115 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,805 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นสน ต้นประดู่ และต้นไผ่รวก
- สัตว์ป่า ได้แก่ กระรอก เห็น อ้น หมูป่า แล่น และตัวเงินตัวทอง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ กล้วยข้าวโพด สั้นจี่ ส้ม ลำไย สตรอว์เบอร์รี่เงาะ และทุเรียน

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งานสืบสานประเพณีวิถีชนเผ่าลัวะ บ้านแพะกลาง จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปปางสมาธิ 700 ปี และพระบรมสารีริกธาตุ
- สินค้า OTOP ได้แก่ กล้วยฉาบ และกระเป๋าคาดอก

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- อนุสรณ์วีรกรรมพลเรือน ตำรวจ และทหาร เป็นอนุสรณ์สถานที่สร้างขึ้นเพื่อสวดวีรกรรมของพลเรือน ตำรวจ และทหารที่ได้สละชีวิตร่วมกันต่อสู้เพื่อป้องกันรักษาราชอาณาจักรไทยในเขตอำเภอทุ่งช้างจากผู้อพยพย้ายถิ่น
- พระธาตุจอมสลีแก้วดวงดี พระธาตุที่สำคัญของอำเภอทุ่งช้าง มีการจัดประเพณีนมัสการพระธาตุจอมสลีแก้วดวงดีเป็นประจำทุกปีขึ้น
- พิพิธภัณฑ์ทหารทุ่งช้าง จัดแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ของทหารให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
- วัดทุ่งผึ้ง มีพระพุทธรูปปางสมาธิ 700 ปี

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำมาจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับการท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่พักมีเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลาน้อยกว่า 10 นาที

- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเพียง 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

3. ตำบลปอน อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลปอน ก่อตั้งขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2370 ประชากรในตำบลประกอบด้วย 5 ชนเผ่า ได้แก่ เผ่าเหาะ เผ่าขมุ เผ่าถิ่น เผ่าไทลื้อ และเผ่าพื้นเมือง ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ตำบลปอนก่อตั้งมาเป็นเวลา 193 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ ม้ง ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาขมุ ภาษาลัวะ และภาษาไทลื้อ ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้เหียง และไม้เปื่อย
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ส้มสีทอง เงาะโรงเรียน และข้าวโพด

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกินดกด้ายดอกแดง (เหล้าอุ้) เผ่าขมุ จัดขึ้นในเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวพันธุ์ดอกแดง ส้มสีทอง และอาหารพื้นบ้านไทลื้อ
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอมือลายน้ำไหล ผ้าปักมือเผ่าขมุ และเครื่องจักสาน
- โบราณสถาน ได้แก่ บ้านไทลื้อโบราณ ศาลเจ้าพ่อม้าขาว ป่าสุสานบ้านปอน ศาลเจ้าพระยาหลวงหาญ (ท้าวพญา) และศาลเจ้าพ่อวีระ
- โบราณวัตถุ ได้แก่ ผ้าทอลายน้ำไหล ของใช้ชาวลัวะ และผ้าปักมือชาวขมุ
- งานสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ เรือนไทลื้อ
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ การร้องรำทำไม้ซาง จ้อย ซอ และเติม
- การละเล่น ได้แก่ การเล่นลูกข่าง โกงกา ก๊อบแก๊บ สะโป้ก กล้องกบ ลากกาบหมาก ม้าก้านกล้วย และม้ากระที่บคอก (สะตั้งข้าว)
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอมือลายน้ำไหล

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกห้วยตาด
- อ่างเก็บน้ำปอน
- หาดป่าเปื่อย หาดที่เกิดจากการลดลงของปริมาณน้ำในแม่น้ำน่าน สามารถชมวังปลา และล่องแพได้

- โรงทอผ้าบ้านหลายทุ่ง โรงทอผ้าทอมือลายน้ำไหลโบราณที่มีชื่อเสียงเป็นสินค้า OTOP

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่พักมีเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม

- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - เครื่องดื่ม พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี (ประเพณีท้องถิ่นเผ่าเหาะ) และการแต่งกาย (ชุดไทลื้อ) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลสนใจที่จะจัดเทศกาลประจำปีแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ควรสนับสนุนให้มีการจัดเทศกาลประจำปีภายในชุมชน

4. ตำบลและ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ชาวไทยลื้อ – ชาวจีนฮ่อ มีภูมิลำเนาอยู่ที่สิบสองปันนา มณฑลยูนนาน ประเทศจีน พากันอพยพมาตามลำน้ำโขงและได้มาตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ที่ภูนางย่อง (ภูเขาที่มีลักษณะภูมิประเทศสวยงามเหมือนได้รับการตกแต่ง) ซึ่งอยู่ระหว่างเมืองหงสา แขวงไชยบุรี ประเทศลาวกับจังหวัดน่าน ภูนางย่องมีบริเวณพื้นที่มาถึงบ้านปางแก หมู่ที่ 7 ตำบลทุ่งช้าง อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีพืชพันธุ์ต้นไม้หลากหลายชนิด โดยเฉพาะเครือเถาวัลย์มีฝักยาวชื่อ ม่าและ (ภาคกลางเรียกสะบ้า เมืองน่านเรียก ม่าบ้า) มีจำนวนมากในบริเวณนี้ ลักษณะลำต้นเป็นเครือเถาวัลย์พันธุ์เลื้อยไปตามต้นไม้ทั่ว ๆ ไป เมื่อตัดเครือจากฝักมาใช้แล้วบางส่วนก็ถูกน้ำพัดพาไปตามลำน้ำ ชาวบ้านจึงเรียกลำน้ำสายนี้ว่า ลำน้ำและหรือแม่น้ำและ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นแม่น้ำและ และเป็นชื่อตำบลจนถึงทุกวันนี้ ตำบลและก่อตั้งมาเป็นเวลา 121 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

4.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ม้ง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาลัวะ และภาษาม้งติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 800 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,663 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นและ
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ส้ม เงาะ และข้าวโพด

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีเลี้ยงผีเมือง และประเพณีปีใหม่ม้ง จัดขึ้นในเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวแคบ
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน และการทำไม้กวาด
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ จ้อย ค่าว และซอ
- โบราณสถาน ได้แก่ กำแพงคู และบ้านเวียงสอง
- สินค้า OTOP ได้แก่ ข้าวแคบ และไก่ประดู่หางดำ

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมในทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

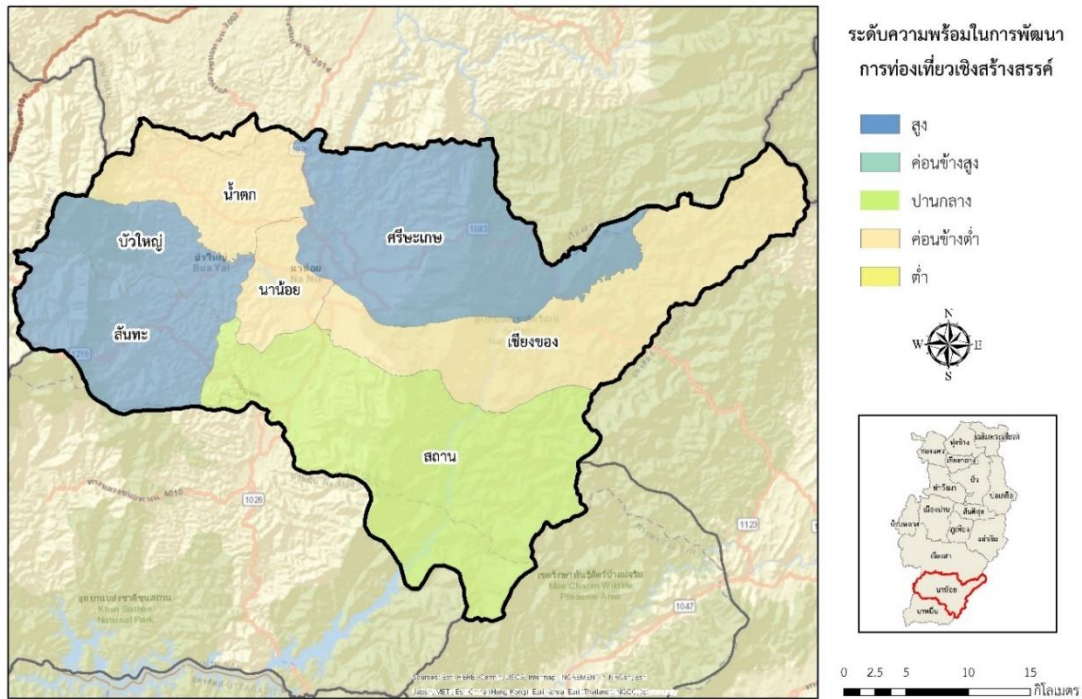
สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
 - แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารหวาน และประเพณี พบเห็นทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอนาน้อย

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอนาน้อย พบว่าตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลศรีชะเกษ ตำบลบัวใหญ่ และตำบลสันทะ ระดับความพร้อมปานกลางมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลสถาน และระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลน้ำตก ตำบลนาน้อย และตำบลเชียงของ

1. ตำบลเชียงของ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ชื่อตำบลเชียงของ มีที่มาจากชาวอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ได้อพยพมาตั้งรกรากอยู่ที่ตำบลนี้ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน และอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงของ ตำบลเชียงของก่อตั้งมาเป็นเวลา 52 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลาง ติดต่อกันสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อกันสื่อสารกันในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 709 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน และเอื้อง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะขามหวาน และมะม่วง

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีไหลเรือไฟ จัดขึ้นในวันลอยกระทง และประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า จัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม
- โบราณวัตถุ ได้แก่ กำไลหิน และถ้วยชามยุคหิน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การปั้นหม้อดิน กลุ่มปั้นหม้อ และการทำไม้กวาดดอกหญ้า
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอพื้นบ้าน
- สินค้า OTOP ได้แก่ แหนมหมูพวงไผ่

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- เสาดินนาน้อยและคอกเสือ ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของอุทยานแห่งชาติศรีน่าน มีระยะทางห่างจากที่ทำการอุทยาน ประมาณ 24 กิโลเมตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่สวยงามซึ่งเกิดจากการทับถมของดินและเกิดน้ำกัดเซาะจนกลายเป็นริ้วรอย
- วัดเชียงของ มีอักษรจารึกธรรมล้านนา 6 บรรทัด ที่ด้านหน้าของฐานพระพุทธรูปปางมารวิชัยทำมาจากทองสำริด
- พระธาตุเชียงของ
- พระธาตุคุดอยผิวเหลือง

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นระดับปานกลาง
 - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ชุมชนมีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคิดของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
 - มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีที่พักมีไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณีและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา อาจทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม และกิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป

2. ตำบลน่าน้อย อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลน่าน้อย ตั้งชื่อตำบลตามหมู่บ้านน่าน้อยซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางของตำบล โดยชื่อนาน้อย มีที่มาจากมีพื้นที่สำหรับทำน่าน้อย และเดิมบ้านน่าน้อยเคยเป็นสถานที่ตั้งที่ว่าการอำเภอนาน้อย

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์พระธาตุพลูแช่ จัดขึ้นในวันอาสาฬหบูชา
- สินค้า OTOP ได้แก่ ย้อมแต่งผ้าปะต่อ และไม้กวาด

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุพลูแช่ เป็นพระธาตุคู่บ้านคูเมืองเก่าแก่ สันนิษฐานว่าสร้างประมาณ พ.ศ. 2300 และมีความเชื่อว่าภายในพระธาตุบรรจุพระเศวตของพระพุทธเจ้า
- วัดนาหลวง
- วัดนาราบ
- วัดดอนไชย

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นระดับปานกลาง

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับดีมาก
 - การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน เครื่องดื่ม และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้คนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
4. ศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

3. ตำบลน้ำตก อำเภอพาน้อย จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลน้ำตก เดิมเป็นหมู่บ้านในตำบลพาน้อย ต่อมาแยกออกเป็นตำบลในปี พ.ศ. 2524 และแบ่งการปกครองเป็น 5 หมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2526 มีจำนวนหมู่บ้านเพิ่มอีก 2 หมู่บ้าน ชื่อตำบลน้ำตกมีที่มาจากลักษณะของปากทางเข้าตำบล ซึ่งมีน้ำตกไหลตลอดปี แต่ปัจจุบันมีการถางป่าทำไร่ข้าวโพด น้ำจึงแห้งไป ตำบลน้ำตกก่อตั้งมาเป็นเวลา 39 ปี นับตั้งถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นเปา
- สัตว์ป่า ได้แก่ ตุ่น หมูป่า เก้ง กวาง กระรอก และฟาน
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ฟักทอง ยางพารา มะขามหวาน โกโก้ มะม่วง หิมพานต์ เมียง และกาแพ

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ เลี้ยงผีชาวบ้าน จัดขึ้นในเดือนมกราคม

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- ดอยผาผึ้ง มีความเชื่อว่าบนดอยผาผึ้งมีเจ้าป่าเจ้าเขาชื่อเจ้าจอมผา คอยดูแลรักษา
- ถ้ำผาหลัก เป็นถ้ำที่มีลักษณะคล้ายทางน้ำไหล ภายในมีถ้ำขนาดเล็กจำนวนมาก และมีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม บริเวณข้างล่างของถ้ำเป็นที่ตั้งของสำนักสงฆ์ผาหลัก

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ และปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตัมต้นต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ยังไม่มีที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ควรเตรียมที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น รีสอร์ท โรงแรม โฮมสเตย์
 - ยังไม่มีการกำหนดช่วงเวลาการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
3. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด

4. ตำบลบัวใหญ่ อำเภอนำน้อย จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบัวใหญ่ เดิมอยู่ในเขตปกครองของตำบลสันทะ แต่กำนันบุญรัตน์ กาพื่น เห็นว่าการปกครองลำบาก เพราะแต่ละหมู่บ้านอยู่ห่างไกลกันและถนนเป็นถนนลูกรัง จึงขอแยกการปกครองออกเป็น 2 ตำบล โดยใช้ลำห้วยเป็นแนวแบ่งเขต ตั้งแต่บ้านนาแดงถึงขุนสถาน จำนวน 8 หมู่บ้าน อยู่ในเขตการปกครองของตำบลสันทะ และตั้งแต่บ้านนาไค้ถึงบ้านหนองห้า จำนวน 8 หมู่บ้าน อยู่ในเขตการปกครองของตำบลบัวใหญ่ นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลบัวใหญ่ก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 100 ปี

4.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,181 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักกูด
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง กวาง และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ สักทอง และยางพารา

4.1.4 สถานที่สำคัญ

- ศาลเจ้าพ่อพญาเมืองน้อย

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี มีเอกลักษณ์ระดับภูมิภาค
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับดี
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภท
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่ ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ

- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น 3 ครั้งต่อเดือน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - การแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวมีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

5. ตำบลศรีชะเกษ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

จากคำบอกเล่าต่อกัน ชื่อตำบลศรีชะเกษมีที่จากเจ้าเมืองน่านเสด็จประพาสบริเวณนี้และสังเกตเห็นว่าแม่น้ำไหลกลับทิศ โดยไหลจากทิศใต้ขึ้นไปยังทิศเหนือ ซึ่งเป็นที่น่าสนใจและแปลกไปจากพื้นที่อื่น ๆ จึงตั้งชื่อว่า ศรีชะเกษ ซึ่งเพี้ยนมาจากคำว่า สังเกต และใช้เป็นตำบลศรีชะเกษในเวลาต่อมา ปัจจุบันตำบลศรีชะเกษมี 14 หมู่บ้าน โดยมีพระธาตุศรีชะเกษ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในตำบล นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลศรีชะเกษก่อตั้งมาประมาณ 600 ปี

5.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) สื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 10 คน และภาษาจีน จำนวน 1 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง 2,451 ครัวเรือน

5.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตานก๋วยสลาก ประเพณียี่เป็ง ประเพณีทานหัวหิ้งไฟพระเจ้า และประเพณีปีใหม่เมือง
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบเหนือ และแกงฮังเล
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ตีกลองบูชา
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอลายพื้นเมือง และเครื่องจักสานไม้ไผ่

5.1.4 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุศรีชะเกษ
- วัดหนองเตา

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ดีได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์

- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการ สถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย แสดงถึงเอกลักษณ์ในระดับภูมิภาค
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีเยี่ยม
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดีมาก
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวระดับดีเยี่ยม
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยี่รู้อของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลจัดเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1-2 ครั้ง ต่อปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น เมื่อดำเนินการเสร็จสามารถนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในพื้นที่
 - มีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ไม่มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน ควรส่งเสริมให้มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน

6. ตำบลสถาน อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ชื่อตำบลสถานมีที่มาจากชื่อดอกไม้ชนิดหนึ่งเรียกว่า ดอกสถาน ซึ่งเป็นดอกไม้ที่สวยงามมาก แต่ปัจจุบันดอกสถานสูญพันธุ์ไปแล้ว ตำบลสถานก่อตั้งขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2230 นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ก่อตั้งมาเป็นเวลา 333 ปี

6.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,216 ครัวเรือน

6.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะขามหวาน และมะม่วงหิมพานต์

6.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ จัดขึ้นในวันสงกรานต์ เดือนเมษายน

6.1.5 สถานที่สำคัญ

- โดมดิน แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่เกิดจากการสึกร้อนและการพังทลายของดินจนเกิดเป็นเสาหินหรือเนินดิน
- วัดบง

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน

- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และมีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว ในระดับปานกลาง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล

- มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน ประเพณี การแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท นอกจากการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
5. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

7. ตำบลสันทะ อำเภอนาน้อย จังหวัดน่าน

7.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

7.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลสันทะ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอนาน้อยเป็นระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 150 ตารางกิโลเมตร โดยมีอาณาเขตติดกับพื้นที่ตำบลต่าง ๆ ดังนี้ ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลบัวใหญ่ อำเภอนาน้อย ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลเมืองลีและตำบลนาทะนุง อำเภอนาหมื่น ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลสถาน อำเภอนาน้อย และทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลไผ่โทน อำเภอร่องกลาง จังหวัดแพร่ นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลสันทะ ก่อตั้งมาประมาณ 100 ปี

7.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและม้ง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาม้ง ติดต่อสื่อสารกันในกลุ่มชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 10 คน และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ จำนวน 5 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง 16,350 ครัวเรือน

7.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ บอนหอม
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา และสั๊ก

7.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ วันสงกรานต์ รดน้ำดำหัว จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- สินค้า OTOP ได้แก่ เครื่องจักสาน

7.1.5 สถานที่สำคัญ

- ดอยจอก
- ถ้ำละอ่อง
- อุทยานขุนสถาน

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล

- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับดี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม มีแผนการดำเนินงาน มีการเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตามแผนการดำเนินงาน และมีการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

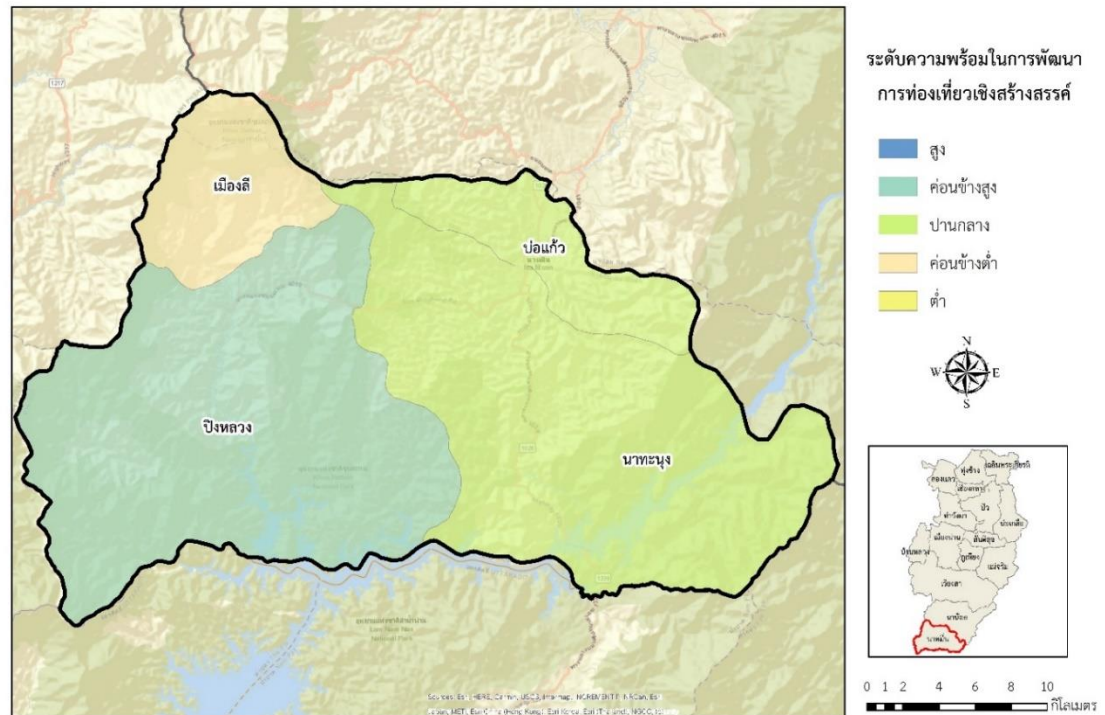
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลจัดเทศกาลประจำปี มีเทศกาลที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวภายนอก และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี การแต่งกาย และเครื่องตี๋ม พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอนาหมื่น

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอ
นาหมื่น พบว่า ตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่
ตำบลปิงหลวง ระดับความพร้อมปานกลางมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อแก้วและตำบลนาทะนุง ระดับ
ความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลเมืองลี

1. ตำบลนาทะนุง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลนาทะนุง ตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2521 อยู่ในเขตปกครองของอำเภอนาหมื่น อยู่ห่างจากตัวจังหวัดน่าน 80 กิโลเมตร ประกอบด้วย 17 หมู่บ้าน ส่วนหนึ่งของตำบลนาทะนุงอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติศรีน่านซึ่งเป็นอุทยานที่มีพื้นที่ทั้งหมด 934 ตารางกิโลเมตร หรือ 583,750 ไร่ พื้นที่โดยทั่วไปของตำบลนาทะนุงเป็นภูเขา นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลนาทะนุงก่อตั้งมาเป็นเวลา 42 ปี

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง อีสาน และไทยกลาง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,554 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด และมะขามหวาน

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสืบชะตาหลวงสืบชะตาข้าว
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ยำกล้วยแค้ ยำผักเหือด และน้ำพริกส้มผัก
- หัตถกรรมและศิลปพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอ และเครื่องจักสานไม้ไผ่
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ กลองยาว
- แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ วัดดอนมูล วัดนาทะนุง และศาลหลักเมือง
- เอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ ได้แก่ ช่างตีเหล็ก

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดดอนมูล
- วัดนาทะนุง

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง

- มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีการจัดเทศกาลและมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารประเภทอาหารคาว (ยำกล้วยแค้ ยำผักเหือด น้ำพริกส้มผัก) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - อาหารประเภทเครื่องดื่ม ประเพณี และการแต่งกาย พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

2. ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ่อแก้ว เดิมเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ชื่อว่า บ้านเมืองหิน ต่อมาชาวบ้านศรัทธาในพระพุทธศาสนาจึงร่วมกันสร้างวัดขึ้นชื่อ วัดศรีมาราม เพื่อประกอบพิธีทางศาสนาและทำบุญชุ ทุกคืนวันพระจะมีดวงแก้วปรากฏดวงขึ้นในบ่อน้ำของวัด ชาวบ้านจึงเปลี่ยนชื่อเป็น วัดบ่อแก้ว ต่อมาจำนวนของประชากรเพิ่มขึ้นจึงได้แยกชื่อหมู่บ้านออกไป โดยแยกออกเป็นตำบลและใช้ชื่อว่า ตำบลบ่อแก้ว ประมาณปี พ.ศ. 2468 ขึ้นอยู่กับอำเภอนาน้อย และในปี พ.ศ. 2521 ได้ประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นกิ่งอำเภอนาหมื่น นับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563) ตำบลบ่อแก้วก่อตั้งมาเป็นเวลา 95 ปี

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,179 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด และยางพารา

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีแปดเป็งไหว้พระธาตุ ประเพณีสงฆ์น้ำพระเจ้าแก้ว จัดขึ้นในช่วงแรม 15 ค่ำ เดือน 6 เหนือ
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระเจ้าแก้ว และพระพุทธเจ้าหลวงเสฐภุมุณี
- แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ พระธาตุบ่อแก้ว และวิหารน้อยวัดนาหวาย
- วรรณกรรม ได้แก่ คำว และซอ
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสานจากไม้ไผ่
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ
- สินค้า OTOP ได้แก่ กระจเป่าผ้าทำมือ และผ้าทอพื้นเมือง

2.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- พระธาตุบ่อแก้ว วัดบ่อแก้ว
- วิหารน้อย วัดนาหวาย

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีการจัดเทศกาลประจำปี และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด

- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ยังไม่มีการให้ความเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) นักท่องเที่ยวยังไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

3. ตำบลปิงหลวง อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลปิงหลวง เดิมรวมอยู่กับตำบลเมืองลี ต่อมาแยกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอ นาหมื่นเมื่อ พ.ศ. 2521 และแยกจากตำบลเมืองลีมาตั้งเป็นตำบลปิงหลวงเมื่อ พ.ศ. 2524 ตำบลปิงหลวงในอดีตมีชื่อว่า เมืองลี จากการค้นพบหลักฐานในพงศาวดารโยนกเชียงแสนเมื่อ พ.ศ. 2024 มีตำนานว่า ในอดีตมีนายพราน 2 คน ติดตามวัวกระทิงป่ามีขนสีทองมาจากเมืองเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่จนถึงเมืองลี แต่แทนที่จะได้เจอวัวตัวดังกล่าว กลับพบสถานที่สงบเงียบมีน้ำท่าอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การอยู่อาศัย หลังจากกลับไปเชียงดาว ก็ได้พาครอบครัวและญาติอพยพมาอยู่อาศัยตามทีละกลุ่มแม่น้ำลิตอนใต้ และมีแม่น้ำสายหนึ่งยังไม่ได้มีใครตั้งชื่อ ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า แม่น้ำปิง เพื่อเป็นการทวนระลึกถึงแม่น้ำปิงที่เชียงดาว โดยตั้งชื่อหมู่บ้านที่อยู่ในที่ราบลิกเข้าไปข้างในว่า บ้านปิง ส่วนหมู่บ้านที่อยู่บริเวณที่ราบกว้างเรียกว่า บ้านปิงหลวง เมื่อมีการจัดตั้งตำบลขึ้นที่บ้านปิงหลวง จึงได้ตั้งชื่อว่า ตำบลปิงหลวง นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563) ตำบลปิงหลวงก่อตั้งมาเป็นเวลา 539 ปี

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลาง ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 100 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 800 ครัวเรือน และ

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักกูด และดาว
- สัตว์ป่า ได้แก่ เลียงผา และกวาง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะแขว่น ยางพารา ลองกอง ทุเรียน เงาะ เมล่อน และแคนตาลูป

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงฆ์น้ำพระธาตุปากแพะ จัดขึ้นในวันวิสาขบูชา
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ หลามบอน
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ หัตถกรรมเครื่องจักสาน และศิลปะพื้นบ้านการฟ้อนเจิง
- สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ ตุงกระด้างวัดปิงหลวง
- วรรณกรรม ได้แก่ คำว จ้อย และซอ
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ ซึง ขลุ่ย กลองยาว
- การละเล่น ได้แก่ การเล่นสะบ้า
- แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ วัดปิงหลวง และพระธาตุพระพุทธรูปปากแพะ

- โบราณวัตถุ ได้แก่ รอยพระพุทธรูป และวัดต้นตอง
- สินค้า OTOP ได้แก่ สินค้าผลิตภัณฑ์จากปากถ้ำ

3.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- น้ำตกหลินโตน
- น้ำตกขาววา
- หมู่บ้านประมงปากถ้ำ
- วัดพระธาตุปากแพะ
- วัดปิงหลวง

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวในเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้หรือเงินเดือนจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการ

กิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหาร และสินค้าพื้นเมือง

- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว

- ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะและห้องอาบน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างห้องน้ำและห้องอาบน้ำสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน (หลามบอน) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - ประเพณี (สรงน้ำพระธาตุ) การแต่งกาย พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง

4. ตำบลเมืองลี อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเมืองลี เดิมชื่อ เมืองลี ปัจจุบันคืออำเภอนาน้อย มีประชากรมาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นเวลากว่า 200 ปี ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น เมืองลี และเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอนาหมื่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 นับตั้งแต่นั้นจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลเมืองลีก่อตั้งมาเป็นเวลา 42 ปี

4.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 459 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นมะแขว่น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ของดีประจำเมืองลี จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกนางแก้ว
- น้ำตกลีขวาง

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ซัด

ต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต้อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีการจัดเทศกาลประจำปี

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
- ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะหรือไม่มีห้องอาบน้ำสาธารณะสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะหรือห้องอาบน้ำในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย และประเพณีมีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
- อาหารการกินและการแต่งกาย พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

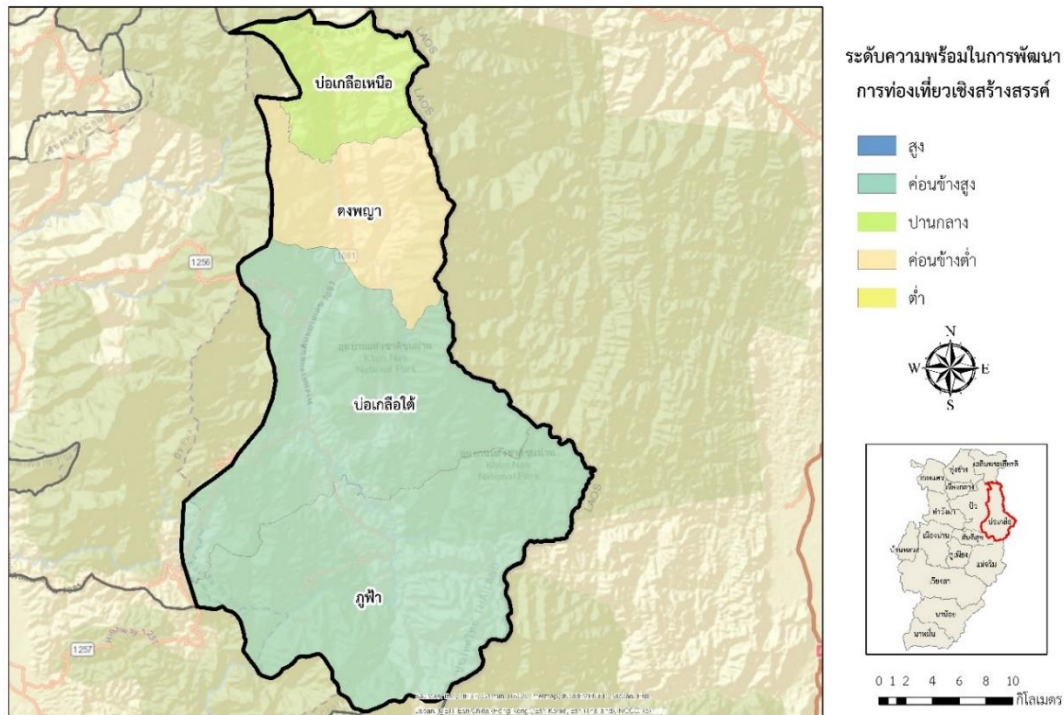
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ไม่มีมีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอบ่อเกลือ

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอบ่อเกลือ พบว่า มีตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับค่อนข้างสูงมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อเกลือใต้และตำบลภูฟ้า ระดับความพร้อมปานกลางมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อเกลือ และระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลดงพญา

1. ตำบลดงพญา อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลดงพญา ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 โดยแยกจากตำบลบ่อเกลือเหนือ ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อปี พ.ศ. 2542 ส่วนที่มาของชื่อตำบลดงพญา เนื่องจากในอดีตมีผู้นำหรือผู้ปกครองชุมชนมียศเป็นเจ้าพระยาสืบต่อกันมาเป็นจำนวนมาก เช่น เจ้าพระปิ่น เจ้าพระสาร เจ้าพระยาแก้ว เจ้าพระยาทองแล จึงเกิดเป็นที่มาของชื่อตำบลดงพญา

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,450 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 50 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ หวาย
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง และกระรอก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ กาแฟ ข้าว และหวาย

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีดอกแดง จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- สินค้า OTOP ได้แก่ หวาย

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดสะว้า
- วัดสะป็น
- น้ำตกสะป็น

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. การรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือ

ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้อง วัฒนธรรมของคนท้องถิ่น

- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ควรสนับสนุนให้มีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และเชิญชวนชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวยังไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

2. ตำบลบ่อเกลือเหนือ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ่อเกลือเหนือ เดิมอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอบัว ต่อมาได้แยกการปกครองออกจากอำเภอบัวเมื่อ พ.ศ. 2531 และแยกออกเป็นตำบลขุนน้ำน่าน และตำบลดงพญาในปี พ.ศ. 2532 และ พ.ศ. 2538 ตามลำดับ ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน มีกำนันคนแรกชื่อ นายอินตะ อินทรังสี และนายเสน่ห์ ช่างเงิน เป็นกำนันคนปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลบ่อเกลือเหนือก่อตั้งมาเป็นเวลา 25 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ลัวะ ใช้ภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 780 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 400 ครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวนประมาณ 100 คน และใช้ภาษาฝรั่งเศสได้ จำนวน 20 คน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ก่อเดือย ก่อแป้น ก่อน้ำ ก่อตาหมู ก่อนก กำลังเสือโคร่ง มณฑาป่า จำปีป่า หว่า ผักกูด มอส และกล้วยไม้ดิน ยางกระบาก มะหาด มะยมป่า ไผ่บง ไผ่ฮวก หวาย และเถาวัลย์
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า นกชนิดต่าง ๆ เก้ง และงู
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ พิธีบวงสรวงเจ้าบ่อเกลือ จัดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม
- ประเพณีตีพิ และประเพณีของชนเผ่าลัวะซึ่งจะตีในระหว่างการแบกข้าวเปลือกกลับบ้าน เป็นการเรียกขวัญข้าวออกจากไร่
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสานจากไม้ไผ่ เช่น ตะกร้า กระดัง สุ่มไก่อ กะตึบข้าว และไซจับปลา
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ การตีพิและสีซอในช่วงเทศกาลสงกรานต์

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดบ้านบ่อหยวก
- บ่อเกลือโบราณ แหล่งต้มเกลือที่สำคัญในอดีตจนถึงปัจจุบัน มี 2 หมู่บ้านที่ต้มเกลือและมีสีเกลือแตกต่างกัน ได้แก่ บ้านนาถิ่น หมู่ 5 เกลือจะเป็นสีชมพู และบ้านบ่อหยวก หมู่ 3 เกลือจะเป็นสีขาว
- ต้นกำเนิดแม่น้ำน่าน แม่น้ำสายหลักในจังหวัดน่าน

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - การแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความสำคัญกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน และประเพณี พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวมีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน ในชุมชนมีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความ

คิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และมีความสนใจจะสร้างผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมของชุมชนแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ควรสนับสนุนให้มีการสร้างผลิตภัณฑ์สินค้าของชุมชน

3. ตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ่อเกลือใต้ เดิมอยู่ในการปกครองของอำเภอปัว เมื่อปี พ.ศ. 2531 ตำบลบ่อเกลือใต้และตำบลบ่อเกลือเหนือได้ถูกยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอบ่อเกลือ จึงเปลี่ยนมาเป็นเขตการปกครองของกิ่งอำเภอบ่อเกลือตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ตำบลบ่อเกลือใต้ก่อตั้งมาเป็นเวลา 32 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 100 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,165 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นชมพูภูคา และจันทน์หอม
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง และหมูหริ่ง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวสาลี และลูกชิด

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีบวงสรวงเจ้าหลวงบ่อ จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสานประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ พิณ
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากเกลือสินเธาว์ และผลิตภัณฑ์การแปรรูปผลผลิตจากการเกษตร

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- บ่อเกลือสินเธาว์ภูเข
- น้ำตกห้วยตี
- ถ้ำผาแก้ว
- น้ำตกตาดคำ
- น้ำตกตาดขวาง
- วัดบ่อหลวง
- วัดนาเปรื่อง
- วัดนาคอก
- วัดพระธาตุภูฟ้าผาคำ
- ศาลหลักเมืองบ่อ

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารคาว (ปลามันยอดตำ) อาหารหวาน (ลูกชิดเชื่อม ขนมข้าวสาลี และน้ำหม่อน เครื่องดื่ม ได้แก่ ชามะขามป้อม ชาข้าวสาลี และน้ำหม่อน) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - ประเพณี (บวงสรวงเจ้าหลวงบ่อ) มีเอกลักษณ์ระดับชาติ
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทุกคนรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ทักษะคิดของชุมชนเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน มีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - การแต่งกาย (ชุดชนเผ่าลัวะ) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีการให้ความเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
3. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

4. ตำบลภูฟ้า อำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลภูฟ้า เป็นตำบลที่แยกการปกครองออกมาจากตำบลบ่อเกลือใต้ ประกอบไปด้วย 6 หมู่บ้าน เป็นคนพื้นเมือง 4 หมู่บ้าน และชนเผ่าลัวะ 2 หมู่บ้าน มีนายช่วย คำแคว้น เป็นกำนันคนแรกและดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบัน ชื่อของตำบลมาจากสันเขาภูฟ้าซึ่งกั้นระหว่างพรมแดนไทยกับลาว ตำบลภูฟ้าก่อตั้งมาเป็นเวลา 23 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

4.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ กระถินเทศ จามจุรี จิก สะเดา และขี้เหล็ก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ต้นตำ (ลูกชิด)

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ การละเล่นตีพิของชนเผ่าลัวะ จัดขึ้นในเดือนมีนาคม ประเพณีงานของตีบ่อเกลือ และงานแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน มีการจำหน่ายสินค้าที่มีชื่อเสียงของทุกหมู่บ้าน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงหน่อหวาย และแกงต้นตำ
- หัตถกรรม ได้แก่ งานหัตถกรรมฝีมือจากหญ้าสามเหลี่ยมของกลุ่มเครื่องจักสานหญ้าสามเหลี่ยมสหกรณ์ ภูฟ้า ได้รับรางวัล OTOP Product Champion ระดับ 5 ดาวประจำปี พ.ศ. 2546
- การละเล่น ได้แก่ การละเล่นตีพิของชนเผ่าลัวะ บ้านห้วยล้อม
- เอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ ได้แก่ การทำการเกษตรอินทรีย์ กลุ่มแปรรูปงานเครื่องจักสาน และการแปรรูปตำ

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- รอยพระพุทธรูปบ้านนาออก
- ศูนย์ภูฟ้าพัฒนา ที่ตั้งของพระตำหนักทรงงานของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- วังควาย แหล่งอนุรักษ์พันธุ์ปลาในฤดูวางไข่ โดยเฉพาะในเดือนมีนาคมก่อนวันพระขึ้น 15 ค่ำ ปลาปักแดงหรือปลาทะปากจะออกมาวางไข่กันเป็นฝูงใหญ่นับหมื่นตัวในระดับน้ำตื้น

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ ไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว ราคาเหมาะสม มีช่องทางการติดต่อกับที่พักอย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง
 - ทักษะของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยี่รู้อของนักท่องเที่ยวภายในจังหวัด
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

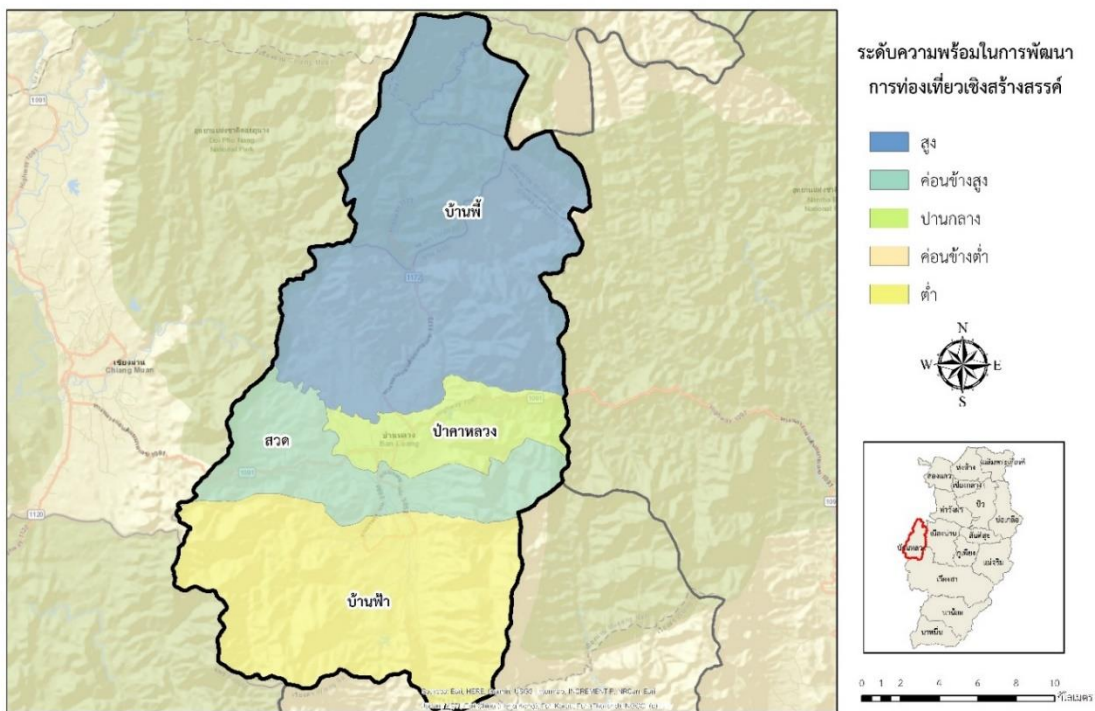
สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
3. ด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอบ้านหลวง

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอบ้านหลวง พบว่ามีตำบลที่มีระดับพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านผี ระดับความพร้อมค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวด ระดับความพร้อมปานกลางมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลป่าคาหลวง และระดับความพร้อมต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ้านฟ้า

1. ตำบลบ้านพื อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ้านพื เดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลสวดขึ้นอยู่กับอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ต่อมามีการตั้งอำเภอบ้านหลวง จึงมาขึ้นกับจังหวัดน่าน และในปี พ.ศ. 2523 มีประกาศกระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตตำบลให้ตั้งตำบลบ้านพื เพิ่มขึ้นอีก 1 ตำบล บ้านพืจึงได้ยกฐานะเป็นตำบล นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลบ้านพืก่อตั้งมาเป็นเวลา 40 ปี

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 200 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 797 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นสมพงษ์
- สัตว์ป่า ได้แก่ เลียงผา
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว (ลูกชิด) ข้าว ถั่วเหลือง ข้าวโพด ไม้ และยางพารา

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งานตักบาตรเทโวโรหณะวัดพืใต้ กิจกรรมบูชาพระเจ้าต่นเมืองบ้านพืเหนือ จัดขึ้นในเดือนตุลาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ น้ำพริกข่า และตำข้าวเชื่อม
- วรรณกรรม ได้แก่ วรรณกรรมภาษาเมืองล้านนา
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสานหวายบ้านพืเหนือ และเครื่องจักสานไม้ไผ่บ้านพืกลาง
- งานสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ วิหารวัดบ้านพืเหนือ
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธชัยมงคล พระประธานตั้งอยู่ในวิหารวัดพืใต้
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดบ้านพืเหนือ วัดพืใต้ และสำนักสงฆ์บ้านห้วยติ่ม
- ภาพยนตร์ ได้แก่ สารคดีบ้านพืเหนือต้นแบบประชารัฐน่าน ออกอากาศวันที่ 7 มิถุนายน 2559 ทางไทยรัฐนิวส์โชว์
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ ซอ และพิณ
- สินค้า OTOP ได้แก่ กลุ่มเครื่องหวาย และไม้กวาดดอกหญ้าอ้วยผ่อง

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกห้วยพริกหลวง
- ป่าใหญ่ใกล้บ้าน มีต้นไม้ใหญ่ซึ่งชื่อต้นสมพงษ์ มีขนาด 20 คนโอบ

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหาร ประเภทอาหารหวาน (ลูกชิดเชื่อม ตาวเชื่อม) มีเอกลักษณ์ระดับชาติ
 - อาหารและประเพณี (งานตักบาตรเทโวโรหนะวัดพื้ใต้ ประเพณีบูชาพระเจ้าต้นเมืองบ้านพื้เหนือ) มีเอกลักษณ์ระดับภูมิภาค
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามานักท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา และสภาพทางกายภาพ มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ กิจกรรมการ

ท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- การแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด

2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

2. ตำบลบ้านฟ้า อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ้านฟ้า เดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลสวด ต่อมาเมื่อมีคนมาอาศัยอยู่มากขึ้น ในปี พ.ศ. 2517 ตำบลสวดจึงแยกออกมาเป็น 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลสวด ตำบลบ้านฟ้า และตำบลป่าคาหลวง ตำบลบ้านฟ้าก่อตั้งมาเป็นเวลา 46 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 10 คน ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,096 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก และไม้จันทร์หอม
- สัตว์ป่า ได้แก่ เลียงผา หมูป่า และไก่
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะขาม และลำไย

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีเลี้ยงผีเมือง (เลี้ยงเจ้าหลวงควมจุมปู) จัดขึ้นในเดือน 3 เหนือ ออก 11 ค่ำ
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค และน้ำพริก
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดฟ้าสวรรค์
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากมะขาม เช่น มะขามแช่อิ่ม มะขามหวานนึ่ง และมะขามคูลูก

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- ดอยหลวง
- ต้นน้ำแม่สะลา

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยว ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมี ใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
 - แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารหวาน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือมีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อ

สร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

- ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
- ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

3. ตำบลป่าคาหลวง อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลป่าคาหลวง เดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลป่าคาหลวง ปี 2518 อำเภอ บ้านหลวงแบ่งเขตการปกครองจากอำเภอเมืองน่าน ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ ตำบลป่าคาหลวงจึงได้แยกจากตำบลสวด เป็นตำบลป่าคาหลวง มีจำนวน 5 หมู่บ้าน นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลป่าคาหลวงก่อตั้งมาเป็นเวลา 44 ปี

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 25 คน และใช้ภาษาจีนได้ จำนวน 5 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 720 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 20 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวานป่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ นกยูง หมูป่า กระรอก กระแต และกระต่าย

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีนมัสการพระธาตุเมืงข้าวและกู่เขาเขียว จัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดบำเพ็ญบุญ วัดพระธาตุกู่เขาเขียว และพระธาตุเมืงข้าว
- สินค้า OTOP ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า และกระเป๋าผ้าคันมือ

3.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- วัดพระธาตุกู่เขาเขียว
- พระธาตุเมืงข้าว
- จุดชมวิวลมแซลิ้ว
- จุดท่องเที่ยวป่าสนยักษ์ จุดพักรถที่เชื่อมระหว่างอำเภอบ้านหลวงกับอำเภอ เชียงม่วนจังหวัดพะเยา สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยาได้

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล มีห้องน้ำเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุ และมีห้องอาบน้ำสาธารณะจำนวน 10 ห้อง
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทุกคนรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์จากการท่องเที่ยว ควรส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับดี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษารวมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยว และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ทศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- ประเพณีและการแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มี

รูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม

- ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

4. ตำบลสวด อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลสวด เดิมขึ้นอยู่กับอำเภอเมืองน่าน แต่เนื่องจากการคมนาคมติดต่อกับอำเภอเมืองน่านเป็นไปด้วยความลำบาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 จึงได้มีประกาศจากกระทรวงมหาดไทยให้ตำบลสวดขึ้นอยู่กับกิ่งอำเภอบ้านหลวงมี ตำบลสวด ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน

4.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 100 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 855 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ มะกรูด ตะไคร้ กระเทียม พักทอง มะเขือเทศ มะละกอ ตำลึง แตงกวา ผักบุ้ง โหระพา มะเขือ และอัญชัน
- สัตว์ป่า ได้แก่ นก กระรอก ไก่ป่า หมูป่า งู และแก้ง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ลำไย และมะขาม

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ สรงน้ำพระแก้วมรกต จัดขึ้นในช่วงวันสงกรานต์ เดือน เมษายน และประเพณีสลากภัต จัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค และน้ำพริก
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดหลวง
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระแก้วมรกต
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ และหมวก

4.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- ผาดอกเอื้อง

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมในพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

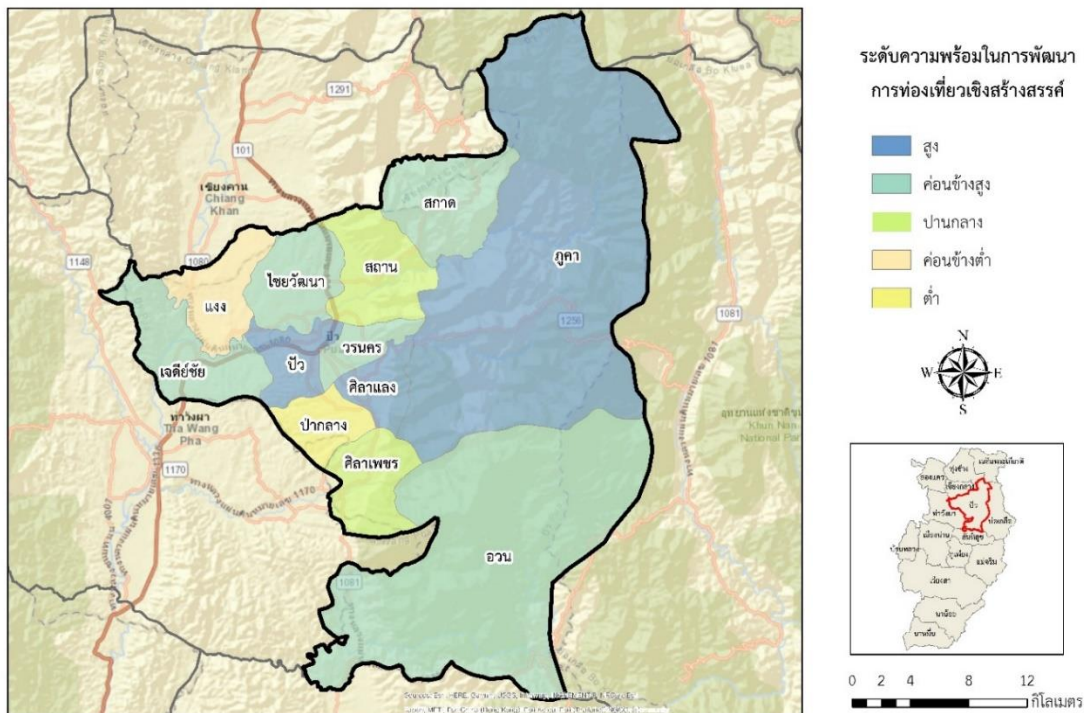
- มีความมุ่งมั่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทุกคนรับทราบและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา และสภาพทางกายภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ
 - แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเภทอาหารหวาน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด

อำเภอปัว จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอปัว

จากแผนที่แสดงศักยภาพพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอปัว พบว่า ตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลปัว ตำบลศิลาล่าง และตำบลภูคา ระดับความพร้อมค่อนข้างสูงมี 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลสากาด ตำบลไชยวัฒนา ตำบลเจดีย์ชัย ตำบลวรนคร และตำบลอวน ระดับความพร้อมปานกลางมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลสถานและตำบลศิลาเพชร ระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลแกง และระดับความพร้อมต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลปากกลาง

1. ตำบลแก่ง อำเภอบัว จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลแก่งเคยเป็นถิ่นฐานที่ทุรกันดาร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยกันเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ทำไร่ข้าวเลื่อนลอย การปกครองขึ้นอยู่กับขุนแขวงเมืองวรนครซึ่งปัจจุบันคืออำเภอบัว ส่วนการตั้งชื่อตำบลแก่ง ตั้งตามชื่อลำห้วยแก่งที่ไหลผ่านในเขตนี้ เมื่อสมัยนั้นมีพญาเจ้าเมืองปกครองเมืองนี้สืบทอดกันมาอยู่หลายท่าน เช่น พญาราชคฤห์ พญาดอกคำ พญาช่างเผือก พญาหลวงยู พญาใจเล่มก้อง พญาขุนแก่งระงับภัย เมื่อพญาขุนแก่งระงับภัยขึ้นเป็นพญาครองเมืองแก่งก็ได้สร้างหลักเมืองขึ้นที่ริมฝั่งสบแม่น้ำบัวไว้เป็นที่ชุมนุมทุกปี เพื่อร่วมกันทำบุญสะเดาะเคราะห์ ทำบุญแด่พระภิกษุสงฆ์ และรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในตำบลซึ่งถือเป็นประเพณีสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบันในงานเทศกาลขึ้นปีใหม่ของเมือง ตำบลแก่ง ก่อตั้งมาเป็นเวลา 250 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และไทยเขิน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อกันสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,320 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ หน่อไม้ เห็ด จันทผา ประดู่ มะค่า กล้วยไม้ป่า และไม้เถาเลื้อยต่าง ๆ
- สัตว์ป่า ได้แก่ นก หมูป่า เก้ง กระรอก งู กระต่าย และอีเห็น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ถั่วลิสง ยางพารา ข้าวโพด ลำไย และข้าว

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีแข่งเรือ จัดขึ้นในช่วงเดือนกันยายน
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมือง
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมือง

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- ถ้ำพระ
- น้ำตกผาจา
- อ่างหนองเป็ด อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี และจัดต่อเนื่องกันทุกปี โดยจัดกิจกรรมมาไม่เกิน 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม ทุกรุ่นยังคงปฏิบัติเหมือนกัน
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ ควรปรับปรุงให้มีใช้งานได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่ยังไม่มีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับต่ำ ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่
มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

2. ตำบลเจดีย์ชัย อำเภอบัว จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเจดีย์ชัย เดิมขึ้นอยู่กับตำบลแก่ง มีแสนหลวงชัยมงคล เป็นผู้นำการปกครองสืบต่อกันมา จนถึงปี พ.ศ. 2523 มีนายกำ ขระเชื่อน เป็นผู้นำการปกครอง มีหมู่บ้าน 15 หมู่บ้าน ต่อมาได้ปรึกษากันว่าอยากจะขอแบ่งตำบลออกจากตำบลแก่ง เพราะลำน้ำบัวที่ไหลผ่านเมืองทำให้การคมนาคมไม่สะดวก จึงทำหนังสือคำขอแบ่งตำบลแยกออกมาจากตำบลแก่ง โดยมีผู้ใหญ่ขึ้น มีบุญ เสนอชื่อ ตำบลเจดีย์ชัย เนื่องจากมีพระธาตุเจดีย์ชัยและนาชัยเป็นของเก่าแก่ ตำบลเจดีย์แยกออกจากตำบลแก่ง เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2523 นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลเจดีย์ชัย ก่อตั้งมาเป็นเวลา 40 ปี

2.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทยภาคกลาง ไทลื้อ และไทพวน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลางติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,626 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ดิ่ง และไม้มะค่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า และกระต่ายป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ยาสูบ กาแฟ โกโก้ มะม่วง ยางพารา และไม้ไผ่

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสลากภัต จิก่องหลัว จัดขึ้นในช่วงเดือนเมษายน ถึงตุลาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบเมือง แกงแค และแกงหยวกกล้วย
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การจักสานเครื่องใช้ต่าง ๆ
- แหล่งโบราณสถาน ได้แก่ พระธาตุดินไหว วัดบ้านนาวงศ์ พระธาตุศรีอุดม ภูคั่นไถ และถ้ำน้ำเหม็น
- โบราณวัตถุ ได้แก่ เขื่อนมะเก่า เรือแข่ง 40 และ 12 ฝีพาย และ พระพุทธรูปสมัยเชียงแสน
- การละเล่น ได้แก่ ซอล่องน่าน
- สินค้า OTOP ได้แก่ แหนมหมู

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดนาวงศ์ วิหารทรงล้านนา

- ถ้ำน้ำเหมีน ถ้ำที่มีหินงอกหินย้อยที่ค้นพบ
- ภูคั่นไถ เสาหินที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ
- เขื่อนมะเก่า แหล่งรวบรวมศิลปะของโบราณไว้ให้ชนรุ่นหลังไว้ศึกษา

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักเกือบทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างแน่ชัด รัศมีและมีประสิทธิภาพมาก รวมถึงได้รับการยอมรับในระดับจังหวัด
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติน้อยกว่าร้อยละ 25 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด
 - มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้การวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนมีรายได้

จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณีและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น แต่ยังไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ควรสนับสนุนให้มีการนำข้อมูลที่ใช้เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว หรือจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้
 - ยังไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ควรประชาสัมพันธ์ให้แหล่งท่องเที่ยวเป็นที่รู้จักมากขึ้น

- ชุมชนยังไม่กิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ไม่มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการปะชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวปะชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ชิดหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น

3. ตำบลไชยวัฒนา อำเภอปัว จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลไชยวัฒนา แยกมาจากตำบลสถานและตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2522 โดย นายนิพนธ์ ชาวไร่ เป็นกำนันคนแรก ปัจจุบันมีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน พื้นที่เป็นที่ราบ มีเนินเขาเล็กน้อย ตั้งอยู่ห่างจากอำเภอ 5 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัด 60 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 53,484 ไร่ ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับอำเภอเขียงกลาง ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับเทศบาลตำบลปัว ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลสถาน และทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับเทศบาลตำบลปัว นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลไชยวัฒนาก่อตั้งมาเป็นเวลา 41 ปี

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลางติดต่อสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,203 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นโพธิ์ ต้นยาง และต้นสัก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง และยาสูบ

3.1.4 สถานที่สำคัญ

- วัดต้นแหลง มีวิหารไทลื้อล้านนา

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับการท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น

- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักระดับจังหวัด

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมในระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - มีการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น แต่ไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์ ควรส่งเสริมให้มีการนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่ยังไม่มีการดำเนินงานชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ แต่ยังไม่มีการดำเนินงานชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรือจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ยังไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

4. ตำบลปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำนานเมืองเหนือและพงศาวดารเมืองเหนือได้บันทึกไว้ว่า พระยาภูคาผู้ครองเมืองอย่างสงบเรียบร้อย 2 คน ไปสร้างใหม่ โดยขุนนุ่นไปสร้างเมืองจันทบุรี (เมืองหลวงพระบาง) และขุนฟองผู้น้องสร้างเมืองวรรณคร (เมืองปัว) ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ การที่ให้ชื่อว่าเมือง วรรณคร เนื่องมาจากพระยาภูคาได้เลือกชัยภูมิที่ตีเหมาะสมในการสร้างเมือง เสร็จแล้วจึงขนานนามว่าเมืองวรรณคร ซึ่งหมายถึง เมืองดี ตำบลปัวเป็นศูนย์กลางที่ใกล้อำเภอปัว เมื่อปี พ.ศ. 2538 ได้มีการแบ่งตำบลปัว ออกเป็น 2 ตำบล คือ ตำบลปัว และตำบลวรรณคร นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลปัวก่อตั้งมาเป็นเวลา 462 ปี

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 120 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,350 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นดึกเคียม ต้นมะม่วง และต้นมะขาม
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ผักกาด ถั่วฝักยาว มะเขือ พริก และถั่วลิสง

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์พระธาตุบุญนาคน จัดขึ้นในเดือนมีนาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ น้ำพริกหนุ่ม แกงฮังเล ใส่อั่ว และแคบหมู
- สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ บ้านศิลปะภาคี
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอพื้นเมือง

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- ต้นดึกเคียม ต้นไม้มหัศจรรย์ เป็นต้นไม้ที่ใบไม้จะสั่นทุกครั้งที่ถูกคนสัมผัส จัดเป็นหนึ่งใน UNSEEN THAILAND
- ต้นสลีประตูโขงลอมหนาม โบราณสถานที่มต้นโพธิ์ขึ้นล้อมรอบพุ่มก่อนอิฐโบราณ ส่วนของลำต้นมีช่องว่างที่คล้ายกับซุ้มประตูให้เดินลอดเพื่อความเป็นสิริมงคล พบซากอิฐฐานรากโบราณของพระธาตุและแนวกำแพงวัดเดิม ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นโบราณสถานเก่าแก่อายุกว่า 400 ปี
- หอวัฒนธรรมไทลื้อ
- ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมไทลื้อบ้านซอน
- บ้านโบราณและพิพิธภัณฑ์โบราณบ้านป่าหัด
- หอพระธรรมมาศเอก วัดราชสีมา บ้านซอน

- หอธรรม วัดบ้านปรางค์

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกัน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว รายได้หรือเงินเดือนของคนในชุมชนมาจากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรม

พนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภทให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
- มีสถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว ซึ่งมีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมทั้งการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบายงบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
- ทิศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และได้รับการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รับรู้แก่นักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกายพบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- กิจกรรมการท่องเที่ยวบางอย่างอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา อาจทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น

5. ตำบลปากกลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลปากกลาง แยกมาจากตำบลศิลาแลงเมื่อปี พ.ศ. 2535 ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ซึ่งอพยพหนีจากผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในปี พ.ศ. 2510 ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลศิลาแลง และตำบลวรรณคร ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลศิลาเพชร ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลศิลาแลง ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลปัว และตำบลยม อำเภอท่าวังผา ประชากรในตำบลปากกลางประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ 3 ชาติพันธุ์หลัก คือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง อาศัยอยู่ในบ้านน้ำเปิน บ้านค้ำฮ่อ บ้านสวนทราย กลุ่มชาติพันธุ์เมี่ยน อาศัยอยู่ในบ้านห้วยสะนาว และกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ อาศัยอยู่ในบ้านจูน และบ้านตาหลวง ทำให้ตำบลปากกลางมีวัฒนธรรมที่หลากหลายเป็นที่สนใจของบรรดานักท่องเที่ยว และบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์ม้ง เมี่ยน ลัวะ นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลปากกลางก่อตั้งมาเป็นเวลา 28 ปี

5.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ม้ง ลัวะ และอิวเมี่ยน (เย้า) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาม้ง ภาษาเมี่ยน และภาษาลัวะ ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,377 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 4 ครัวเรือน

5.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะม่วงและลิ้นจี่

5.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีปีใหม่ม้ง จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคม ประเพณีปีใหม่เมี่ยน จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ และประเพณีกินสโลด จัดขึ้นในเดือนสิงหาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ไก่ต้มสมุนไพร
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การทำเครื่องเงิน ทำเครื่องประดับจากทองเหลืองชุบเงิน การทำผ้าปักและผ้าเขียนเทียน
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องดนตรีแคน หรือเข้มน (ในภาษาม้ง)
- การละเล่น ได้แก่ การเล่นลูกช่วง (ntsum pob) หรือที่เรียกกันว่า จูเปาะ ลูกช่วง (pob) การเล่นลูกข่าง หรือที่เรียกกันว่า “เดาต่อลู่” จะเล่นในช่วงเทศกาลปีใหม่ม้ง
- สินค้า OTOP ได้แก่ การทำเครื่องเงิน ทำเครื่องประดับจากทองเหลืองชุบเงิน การทำผ้าปักและผ้าเขียนเทียน

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกัน ตั้งแต่รุ่นพ่อแม่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกช่วงฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอสำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกินและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น แต่ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนยังอยู่ในระดับต่ำ ควรส่งเสริมให้มีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความผูกพันต่อท้องถิ่น
 - ชุมชนยังไม่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว และไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ชุมชนยังไม่มีทำให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ หรืออาจจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้
 - ชุมชนยังไม่มีกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
5. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

6. ตำบลภูคา อำเภอป่า จังหัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลภูคาแยกออกจากตำบลศิลาแลง เมื่อปี พ.ศ. 2525 โดยชื่อตำบลเรียกตามชื่อของเทือกเขา (ภูคา) เดิมมีหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ปัจจุบันมี 14 หมู่บ้าน โดยหมู่บ้านใหม่ภูคาเป็นหมู่ที่ 14 และมีนายอรุณ วรรณภพ เป็นกำนันแต่ตั้งเป็นตำบลใหม่ ต่อมาตำบลยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2540 ตำบลภูคาตั้งอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูง สลับซับซ้อนและสลับร่องห้วย มีพื้นที่ราบน้อยมาก มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 176,250 ไร่ นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลภูคาก่อตั้งมาเป็นเวลา 38 ปี

6.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะ ติดต่อกันสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

6.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ประดู่ ชิงชัน มะค่าโมง ก่อ ยาง ตะเคียน ชมพูภูคา เตาร้างและยักซ์
- สัตว์ป่า ได้แก่ ช้างป่า วัวแดง กระทิง หมูป่า กวางป่า เลียงผา ลิง ชะนี ค่าง หมี อีเห็น กระจง นาก ไก่ป่า และไก่ฟ้า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ใบบึงและมะแขว่น

6.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกินสโลด จัดขึ้นในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ งานเครื่องจักสานตะกร้า กระบุง สวิง และเครื่องมือหาปลา
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ พิ และพิณ
- การละเล่น ได้แก่ การตีพิ และการกินสโลด
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูป ครกตำข้าวโบราณ และเขาควางใช้สำหรับเป่าเรียกประชุม
- สินค้า OTOP ได้แก่ มะแขว่น (เครื่องเทศ) และใบบึง (ชาอัสสัม)

6.1.5 สถานที่สำคัญ

- อุทยานแห่งชาติดอยภูคา เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม มีดอกชมพูภูคา ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้หายาก จะบานในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม
- จุดชมวิว 1715 อุทยานแห่งชาติดอยภูคา

- พระสถูปเจดีย์สมเด็จพระมหาโกศลบรมราชา
- ศาลเจ้าหลวงภูคา

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องน้ำเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง ครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย ประเพณี และการแต่งกาย มีเอกลักษณ์เฉพาะในระดับภูมิภาค
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติน้อยกว่าร้อยละ 25 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด
 - มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้

- มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่รับรู้ของนักท่องเที่ยวภายนอก
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมจากจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน มีเอกลักษณ์เฉพาะในระดับจังหวัด
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ไม่มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน

7. ตำบลวรรณคร อำเภอป่า จังหัดน่าน

7.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

7.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลวรรณคร แยกจากตำบลป่า เมื่อปี พ.ศ. 2538 ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน มีการบริหารการปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับองค์การบริหารส่วนตำบลวรรณคร และเทศบาลตำบลป่า โดยองค์การบริหารส่วนตำบลวรรณครมีพื้นที่ครอบคลุม 5 หมู่บ้าน ส่วนเทศบาลตำบลป่ามีพื้นที่ครอบคลุม 3 หมู่บ้าน นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบล วรรณครก่อตั้งมาเป็นเวลา 25 ปี

7.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และไทยวน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทลื้อติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,571 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 78 ครัวเรือน

7.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว พริก หอมแดง กระเทียม และถั่วลิสง

7.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีกินสลาก ประเพณีบวงทรวงเจ้าหลวงป่า จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดพระธาตุเบ็งสกัด พระธาตุจอมแจ้ง วัดภูเก็ต วัดร้องแง วัดสวนดอก วัดนิมิตมงคล และวัดรังษี (บ้านมอน)
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปสิงห์ 1 พระพุทธรูปสิงห์ 2 บันไดแก้ว ธรรมมาสเทน์ บันไดแก้ว (วัดร้องแง) และพระเพชรหรือหลวงพ่อเพชร (วัดรังษี)
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอพื้นบ้าน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอ และกะละแมไทลื้อ

7.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดภูเก็ต มีโบสถ์และวิหารที่สวยงาม และมีจุดชมวิวทุ่งนา
- วัดพระธาตุเบ็งสกัด วัดเก่าแก่ที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ
- พระธาตุจอมแจ้ง พระธาตุเก่าแก่ ตั้งอยู่บนดอยบ้านดอนแก้ว
- วัดร้องแง วัดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย มีเอกลักษณ์เฉพาะในระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม ซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ แต่ยังไม่มีการดำเนินงานชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ไม่มีการประชุมภายในกลุ่ม ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและ

ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

8. ตำบลศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน

8.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

8.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลศิลาเพชร เดิมชื่อเมืองล่าง โดยพญาภูคาซึ่งเป็นต้นกำเนิดของผู้ครองนครน่านพร้อมด้วยราษฎร 220 คน ตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 1820 พื้นที่ตำบลตั้งอยู่บนที่ราบติดกับเชิงเขา (ดอยภูคา) มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 92 ตารางกิโลเมตร ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทลื้อ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและหัตถกรรม ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลปากกลางและตำบลศิลาแลง ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลอวน ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลบ่อเกลือใต้ อำเภอบ่อเกลือ ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลยม อำเภอท่าวังผา นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลศิลาเพชรก่อตั้งมาเป็นเวลา 743 ปี

8.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลื้อ ติดต่อสื่อสารกัน ในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,273 ครัวเรือน

8.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ กล้วยไม้ เอื้องผึ้ง เอื้องผา หวาย และเห็ด
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ผักกวางตุ้ง ผักกาด หน่อไม้ พริก บร็อคโคลี่ ถั่วฝักยาว และกะหล่ำปลี

8.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ พิธีคำโพธิ์ จัดขึ้นในวันที่ 16 เดือนเมษายน
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระเพชร ณ วัดป่าตอง
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อ
- สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ การปั้นหม้อบ้านดอนไชย
- สินค้า OTOP ได้แก่ การแปรรูปพริก และข้าวแต๋น

8.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดบ้านนาคำ วัดไทลื้อคู่บ้านคูเมือง
- น้ำบ่อमुख บ้านป่าตองดอนทรายทอง
- น้ำตกศิลาเพชร เป็นน้ำตกที่มีระยะทางยาวหลายชั้น
- โรงเรียนชานา แหล่งเรียนรู้ด้านการทำการเกษตร การทำนา และการทำสวน
- ศาลเจ้าพ่อหลวงภูคา สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคูเมือง
- การปั้นหม้อดิน บ้านดอนไชย

8.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวจะมาพักทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเป็นเอกลักษณ์ด้านประเพณีและการแต่งกายในระดับภูมิภาค
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่ม ซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิตและที่อยู่อาศัย มีเอกลักษณ์ในระดับจังหวัด
 - อาหาร พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นไม่เกิน 2 ประเภท นอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำที่นตื้น (Creative Spectacle) ต้าบลดสนใจที่จะสร้างผลิตภัณฑ์และจัดเทศกาลของชุมชนแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ และสนใจที่จะจัดเทศกาลท้องถิ่นของชุมชนแต่ยังไม่ได้ดำเนินการเช่นกัน

9. ตำบลศิลาแลง อำเภอปัว จังหวัดน่าน

9.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

9.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลศิลาแลง ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทลื้อ มีหมู่บ้านทั้งหมด 8 หมู่บ้าน เป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็ก มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลศิลาเพชร ตำบลป่ากลาง และตำบลวรรณคร นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลศิลาแลงก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 297 ปี

9.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลื้อติดต่อกับสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 68 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,079 ครัวเรือน

9.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ เหียง เต็ง และรัง
- สัตว์ป่า ได้แก่ กระต่าย นก และงู
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว และยางพารา

9.1.4 วัฒนธรรม

- อาหาร ได้แก่ น้ำปู น้ำพริกหน่อไม้ดอง ตำเตา แกงบอน และส้มชะเอม
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อ ผ้าทอลายมัดดกาน และกระเป๋านั่งทำมือ
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อ และกระเป๋านั่งทำมือ

9.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดป่าเหมือด

9.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติน้อยกว่าร้อยละ 25 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด
 - มีความมั่งคั่งทางด้านการพัฒนาวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมศึกษาธรรมชาติแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงยังมีแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย (รวมทั้งการรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมในระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ ควรปรับให้ครอบคลุมพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย เครื่องดื่ม ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

10. ตำบลสกาด อำเภอป่า จังหวัดน่าน

10.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

10.1.1 ประวัติตำบล

ถิ่นฐานเดิมของหมู่บ้านตั้งอยู่ที่ตำบลป่อเกลือ ต่อมาชนเผ่าอพยพมาตั้งรกรากที่ตำบลสกาด และแยกตัวออกจากตำบลสกาดโดยการปกครองตนเองขึ้นเป็นตำบลสกาด ตำบลสกาดมีหมู่บ้านทั้งหมด 4 หมู่บ้าน เป็นชาติพันธุ์ลัวะ 2 หมู่บ้าน และอีก 1 หมู่บ้านเป็นชนพื้นเมืองที่มาอาศัยอยู่ที่ตำบลสกาด นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลสกาดก่อตั้งมาเป็นเวลา 800 ปี

10.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลัวะติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 10 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 739 ครัวเรือน

10.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตีพิ และประเพณีกินสโลด จัดขึ้นช่วงวันที่ 20-28 สิงหาคม
- อาหาร ได้แก่ แกงไก่ใส่หน่อไอย และแกงปูแดง
- โบราณวัตถุที่ ได้แก่ รอยเสื่อเหยียบดิน
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ไม้ไผ่หรือไม้เฮี้ยะ
- การละเล่น ได้แก่ การฟ้อนพิและการตีพิ
- สินค้า OTOP ได้แก่ เมี่ยง ชาใบเมี่ยง และกาแพ

10.1.4 สถานที่สำคัญ

- ศาลเจ้าที่อุตโลงและศาลเจ้าที่ภูหวด เนื่องจากคนส่วนใหญ่นับถือผีจึงมีศาลหอผีประจำตำบล ศาลเจ้าทั้งสองแห่งจึงเป็นศาลเจ้าที่ที่คนตำบลสกาดนับถือ

10.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย และประเพณี มีเอกลักษณ์เฉพาะในระดับภูมิภาค
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีสัดส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติน้อยกว่าร้อยละ 25 ของนักท่องเที่ยวทั้งหมด
- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนทุกคนรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
- มีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ให้ความรู้ถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศ
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะภายในตำบล ควรจัดเตรียมห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน อาหารหวาน พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ชุมชนมีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น เมื่อดำเนินการเสร็จ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

11. ตำบลสถาน อำเภอปัว จังหวัดน่าน

11.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

11.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลสถาน เดิมชื่อ ชุนสถาน มีหมู่บ้านจำนวน 22 หมู่บ้าน ปกครองโดย กำนันศรี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2435 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2448 ได้รวมการปกครองกับ ตำบลปัว และแยกการปกครองเป็นตำบลสถาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 และต่อมาในปี พ.ศ. 2522 มีหมู่บ้านจำนวน 8 หมู่บ้าน แยกออกเป็นตำบลไชยวัฒนา ปัจจุบันมี จำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 13 หมู่บ้าน อยู่ในเขตเทศบาลตำบลปัว 1 หมู่บ้าน อยู่ในเขต ตำบลสถานจำนวน 12 หมู่บ้าน นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลสถานก่อตั้งมา เป็นเวลา 59 ปี

11.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทยภาคกลาง และไทยลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลาง ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,682 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 47 ครัวเรือน

11.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้สัก ไม้มะค่า และไม้ประดู่
- สัตว์ป่า ได้แก่ กระรอก กระต่าย นก งู และอีเห็น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด พริก มะเขือ ฟักทอง ถั่วลิสง ลำไย มะม่วง และกระเทียม

11.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตานก๋วยสลาก จัดขึ้นในช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนพฤศจิกายน
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ กลองหลวง และพระสิงห์
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ น้ำพริก ตำเตา และแกงฮังเล
- หัตถกรรมและศิลปพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสานของใช้พื้นบ้าน
- สินค้า OTOP ได้แก่ น้ำพริก และกล้วยฉาบ
- อุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ ต้นรวงผึ้ง เป็นต้นไม้ที่มีผึ้งทำรังอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

11.1.5 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุจอมทอง
- วัดห้วยล้า มีจุดชมวิว
- วังน้ำปัว เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ

11.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล และมีที่พักหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมศึกษาธรรมชาติแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- มีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรมและเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ ควรปรับปรุงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกายพบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นได้
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีกิจกรรมการเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่ปัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ยังไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พักโดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่ปัก และธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้หรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น

12. ตำบลอวน อำเภอปัว จังหวัดน่าน

12.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

12.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลอวน เดิมชื่อ เมืองอ้วน เพราะมีประชากรจำนวนมากและมีอาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์ มีตำนานเล่าต่อกันมาว่า มีปลารูปร่างประหลาดตัวโตมหึมา มีผักกูดงอกออกมาที่กลางหัวปรากฏตัวขึ้นที่ลำน้ำอวน ชาวเมืองอวนต่างพากันไปดูปลาประหลาดตัวนั้นที่บังเอิญปลาไปติดอยู่ที่ลิ้น (ที่ดักจับปลา) เมื่อมีคนมาดูเป็นจำนวนมาก ปลาจึงตกใจแล้วดี้นหางพาดน้ำอย่างแรงจนตลิ่งพัง และชาวบ้านที่ยืนดูอยู่ก็ตกลงไปในลำน้ำอวนที่กำลังไหลเชี่ยวกราก ทำให้ชาวบ้านเสียชีวิตเกือบทั้งหมด เหลือรอดเพียงครอบครัวเดียว คือ ครอบครัวนายถึง-นางต่อม วงสุยะ หลังจากนั้นจึงเปลี่ยนชื่อตำบลจาก เมืองอ้วน เป็น เมืองอวน เพราะจำนวนคนในชุมชนน้อยลง เวลาต่อมาได้มีคนอพยพมาอาศัยอยู่มากขึ้น นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลอวน ก่อตั้งมาเป็นเวลา 150 ปี

12.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,351 ครัวเรือน

12.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ เหียง ปาลม ประดู่ ไม้ และยางนา
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง เสียงผา หมูป่า กระแต และกระรอก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และยางนา

12.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ตานธรรมหลวง จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์
- โบราณวัตถุ ได้แก่ กลองโบราณ 40 ปี
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การทอผ้า และการย้อมผ้าสีธรรมชาติ
- สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ การวาดภาพฝาผนังวัด
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอ และผ้าย้อมสีธรรมชาติ

12.1.5 สถานที่สำคัญ

- ศาลเจ้าหลวงภูคา
- วัดพระเจ้าทันใจ

12.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
- มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
- มีที่พักมีเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างแน่ชัด รัศมีและมีประสิทธิภาพมาก รวมถึงได้รับการยอมรับในระดับจังหวัด

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
- ชุมชนมีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม และมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่มีคดีอาชญากรรมในชุมชน
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

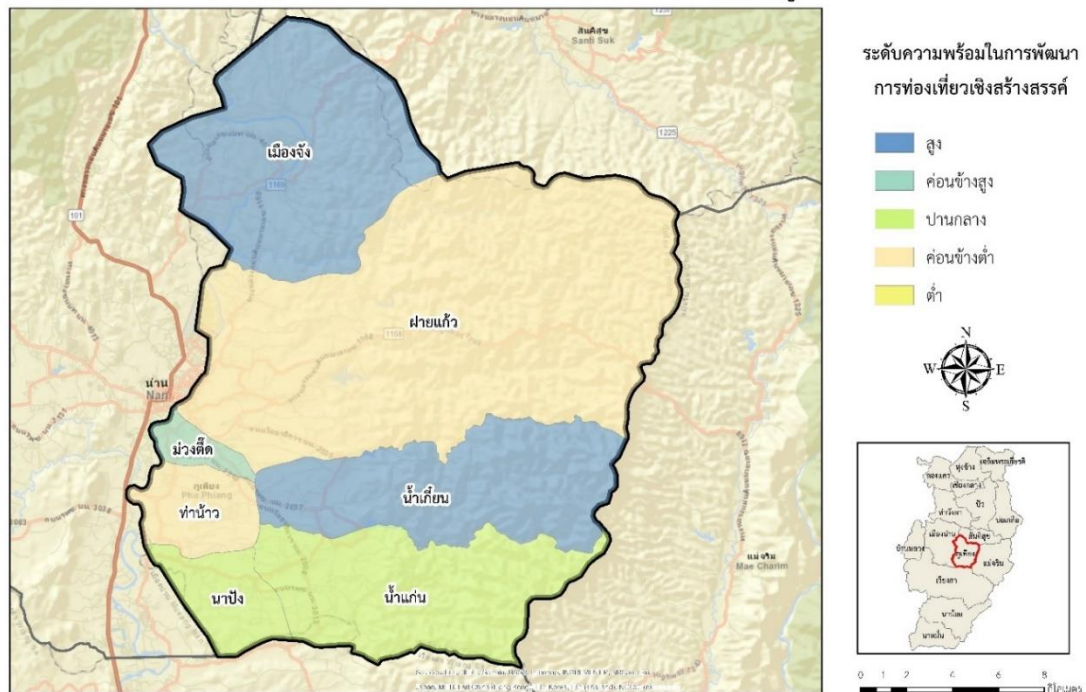
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมในระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นได้
 - ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 21-25 นาที
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอภูเพียง

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอเมืองน่าน พบว่าตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลเมืองจิ่งและตำบลน้ำเกียน ระดับความพร้อมค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลม่วงดีด ระดับความพร้อมปานกลางมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลน้ำแก่นและตำบลนาปิง และระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลทำน้ำวและตำบลฝ่ายแก้ว

1. ตำบลท่าน้าว อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลท่าน้าว สันนิษฐานว่าเริ่มก่อตั้งพร้อมกับวัดแช่พลางราวปี พ.ศ. 2000 ตามพงศาวดารตรงกับสมัยท้าวมลราช ซึ่งเป็นผู้มีศรัทธาในพระพุทธศาสนาจนประกาศให้ประชาชนร่วมกันสร้างวัดแช่พลางขึ้นมา ตำบลท่าน้าวก่อตั้งมาเป็นเวลา 563 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทย (กลาง) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,126 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นจ๊ว
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ถั่วเหลือง มะไฟจีน กระเทียม ข้าวเหนียว ยางพารา และลำไย

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีห้าเป็ง จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูป และพระพุทธรูป นารายณ์
- สินค้า OTOP ได้แก่ มะไฟจีน

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุเขียงโคม บ้านแช่พลาง

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทักษะคติของชุมชนคนในเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยพิจารณาจากปัจจัย
- การสร้างจุดสนใจและนำตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการก่อตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว และยังไม่มีตัวแทนหรือองค์กรของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการ

การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว

- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับต่ำ ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
- กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ รวมถึงยังไม่มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น และมีการศึกษาวิจัยสถานภาพของระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่พัก และธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พักโดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

2. ตำบลนาปัง อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลนาปัง เป็นตำบลเก่าแก่ที่มีความเป็นมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยตามหลักฐานการสร้างพระพุทธรูปปางลีลา ประมาณปี พ.ศ. 1970 เดิมตำบลนาปังอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมือง ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 ตำบลนาปังได้ขึ้นอยู่กับเขตการปกครองของกิ่งอำเภอกู่เพียง ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลนาปังก่อตั้งมาเป็นเวลา 23 ปี

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,143 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- สัตว์ป่า ได้แก่ ตุ่น และงู
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะม่วงหิมพานต์ ยางพารา ข้าว ข้าวโพด และไม้สัก

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีห้าเป็ง จัดขึ้นในช่วงเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อหมู (กลุ่มแพนหม)

2.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- พิพิธภัณฑ์วัดนาปัง โบราณสถานของตำบล มีวัตถุโบราณที่อนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมในอดีต

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภคเพียงพอทั้งระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร อินเทอร์เน็ตครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวในตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกัน ตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวในระดับดีมาก
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ และเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทัศนคติของคนในชุมชนเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีตัวแทนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ แต่ยังไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม
 - มีจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด
 - การสร้างจุดสนใจและน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลสนใจที่จะจัดเทศกาลแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนรวมตัวกันหรือริเริ่มนำสิ่งที่มีในพื้นที่มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่

3. ตำบลน้ำเกียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ้านน้ำเกียน ก่อตั้งขึ้นประมาณปี พ.ศ. 2400 คำว่า น้ำเกียน คาดว่า น่าจะเป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า เคียน ซึ่งเป็นภาษาเหนือ แปลว่า กลิ้ง มีที่มาจาก ในสมัยก่อนข้าทาสบริวารของเจ้าเมืองน่านเข้ามาอยู่ที่บริเวณป่าไม้สักที่อุดมสมบูรณ์ และอยู่ใกล้ลำน้ำ เพื่อกลิ้งไม้ไว้สำหรับทำเครื่องเรือนเครื่องใช้ จึงเรียกลำน้ำนั้นว่า ลำน้ำเคียน ต่อมาเพี้ยนมาเป็น ลำน้ำเกียน หรืออีกที่มาหนึ่งคาดว่าน่าจะเป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า เกียน หรือ เพียน ซึ่งเป็นภาษาเหนือ แปลว่า เกณฑ์ เพราะใน สมัยก่อนข้าทาสบริวารที่มาเลี้ยงช้างเลี้ยงม้าบริเวณป่าขุนน้ำเกียน (ในปัจจุบัน) เมื่อ มีข้าศึก จะต้องเกณฑ์ช้างม้า และไพร่พลไปออกศึก จึงเรียกคนที่อาศัยอยู่ในบริเวณ นี้ว่า คนเกียนหรือคนเพียน ต่อมาจึงเพี้ยนเป็นเกียน

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และ ภาษาไทย (กลาง) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรที่มีที่อยู่ อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 625 ครัวเรือน

3.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีขึ้นดอยจอมหมอก จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การทอผ้า และการย้อมผ้า
- สินค้า OTOP ได้แก่ แชมพูใบหม้ออัญชัน

3.1.4 สถานที่สำคัญ

- วัดโป่งคำ
- วัดทุ่งจะแล
- โบสถ์คริสเตียน

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการ สถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย มีเอกลักษณ์ระดับภูมิภาค
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเฉพาะรุ่นตนเองและรุ่นลูก ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติและการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง

4. ตำบลน้ำแก่น อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ชื่อตำบลน้ำแก่น มีที่มาจากตำนานที่เกี่ยวกับเจ้าหลวงผาสาทซึ่งเป็นเทพารักษ์ กำลังเดินทางไปหาเจ้าหญิงผาฮ่างที่ดอยผางาม ระหว่างเดินทางในป่าเจ้าหลวงผาสาทหยุดแวะกินมะกั่วกล้วยป่าสุกที่หล่นอยู่ แต่ด้วยความรีบร้อนทำให้สลักติดคอ (ชาวบ้านเรียกว่า แก่น) บริวารที่ติดตามไปด้วยจึงไปตักน้ำมาให้ดื่มเมื่อหายจากอาการสลัก (อาการแก่น) แล้วจึงเรียกว่า น้ำแก่น ซึ่งต่อมาเขียนเป็นภาษากลางว่า น้ำแก่น

4.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจำนวน 123 ครัวเรือน และไม่ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจำนวน 101 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ หน่อไม้ และเห็ด
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งานประเพณีสามเป็ง จัดขึ้นในช่วงขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3 งานประเพณีสี่เป็ง จัดขึ้นในช่วงขึ้น 15 ค่ำ เดือน 4 และงานประเพณีห้าเป็ง จัดขึ้นในวันมาฆบูชา เดือน 5
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแคไก่เมือง

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดน้ำแก่นเหนือ
- วัดน้ำแก่นใต้
- วัดสว่างอรุณ
- อ่างเก็บน้ำบ้านไร่สามัคคี

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภคเพียงพอ นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล

- มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวในตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีเยี่ยม
 - มีแหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากรและนโยบาย
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยว และคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภท
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพและเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. การรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย ประเพณี และอาหารการกิน พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ แต่ยังไม่มีการจัดอบรมเกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม รวมถึงการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทาง เพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

5. ตำบลฝายแก้ว อำเภอกู่เพียง จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

จากประวัติตามตำนานเมืองน่าน ปี พ.ศ. 2257-2259 ตำบลฝายแก้ว มีที่มาจากพระนาซายได้ย้ายครอบครัวจากบ้านฝายแก้วมาอยู่ที่บ้านดงข้างผ้า (บ้านท่าล้อในปัจจุบัน) พร้อมทั้งชักชวนประชาชนให้มาทำการเกษตรจนเกิดเป็นหมู่บ้านข้างผ้า ต่อมาได้ขยายหมู่บ้านลงมาสู่แม่น้ำน่าน ตั้งรกรากถิ่นฐานในพื้นที่และเรียกพื้นที่ที่พักอาศัยในแห่งนี้ว่า ฝายแก้ว นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลฝายแก้ว ก่อตั้งมาเป็นเวลา 312 ปี

5.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 4,900 ครัวเรือน

5.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสี่เป็ง และประเพณีสงกรานต์พระธาตุแสนตาห้อยวัดบุปผาราม จัดขึ้นในเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงหยวก และตำเตา
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสานของบ้านบัวชัย และบ้านห้วยไฮ
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปแสงตาห้อยวัดบุปผาราม และเรือเสื่อเผาทำล้อ
- สินค้า OTOP ได้แก่ ไช้เค็มบ้านแสงดาว

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไป ในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของคนในชุมชนเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับนานาชาติ
 - การสร้างจุดสนใจน่าตื่นตะลึง (Creative Spectacle) ตำบลมีการจัดเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น

- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเฉพาะรุ่นตนเองและรุ่นลูก ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - ยังไม่มีตัวแทนหรือองค์กรของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหาร และสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ยังไม่เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น รวมถึงยังไม่มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น และมีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยพิจารณาจากปัจจัย
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

6. ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลม่วงตึ๊ด มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มอยู่ทางฝั่งทิศตะวันออกของแม่น้ำน่าน มีแหล่งน้ำธรรมชาติ 5 สาย มีบึงและหนองน้ำอีก 8 แห่ง จึงทำให้มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ประชากรมีอาชีพด้านการเกษตรประมาณร้อยละ 70 ตำบลม่วงตึ๊ดก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 666 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

6.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,623 ครัวเรือน ประชากรสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 20 คน

6.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าว และข้าวโพด

6.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีหกเป็ง จัดขึ้นในเดือนมีนาคม
- การละเล่น ได้แก่ ฟ้อนเชิง
- สินค้า OTOP ได้แก่ แคบหมู และไส้อั่ว

6.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดพระธาตุแช่แห้งพระอารามหลวง
- วัดศรีบุญเรือง
- หาดหินสายน้ำใส
- ทองจิ้งโก๋ วัดร้องตอง

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ดีดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำประปาจากการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
- มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
- มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
- แหล่งท่องเที่ยวมีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาเที่ยวในพื้นที่
- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ โดยมีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- ทักษะคติของคนในชุมชนเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ภายในตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูด แต่ยังเป็นที่ยุ้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน ในชุมชนมีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง

7. ตำบลเมืองจันท์ อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน

7.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

7.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเมืองจันท์ พบว่าเป็นชุมชนที่เกิดขึ้นราวสมัยอยุธยาตอนปลาย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เช่นก้อนอิฐและซากปรักหักพังของวัดทุ่งเม็ง ตำบลเมืองจันท์ ก่อตั้งมาเป็นเวลา 300 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

7.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมืองและไทยกลาง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทย (ภาคกลาง) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 20 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,165 ครัวเรือน

7.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ กล้วยไม้ป่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ ครั่ง ไก่ป่า เก้ง (พาน)
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ข้าวโพด มะม่วง ลิ้นจี่ ข้าวนาปี และลำไย

7.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ เทศกาลผลไม้และของดีตำบลเมืองจันท์ จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปวัดทุ่งเม็ง

7.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- วัดทุ่งเม็ง
- วัดหาดผาคำ
- หาดผาขน
- หาดสบยาว

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล

- มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไป ในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหาร และสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

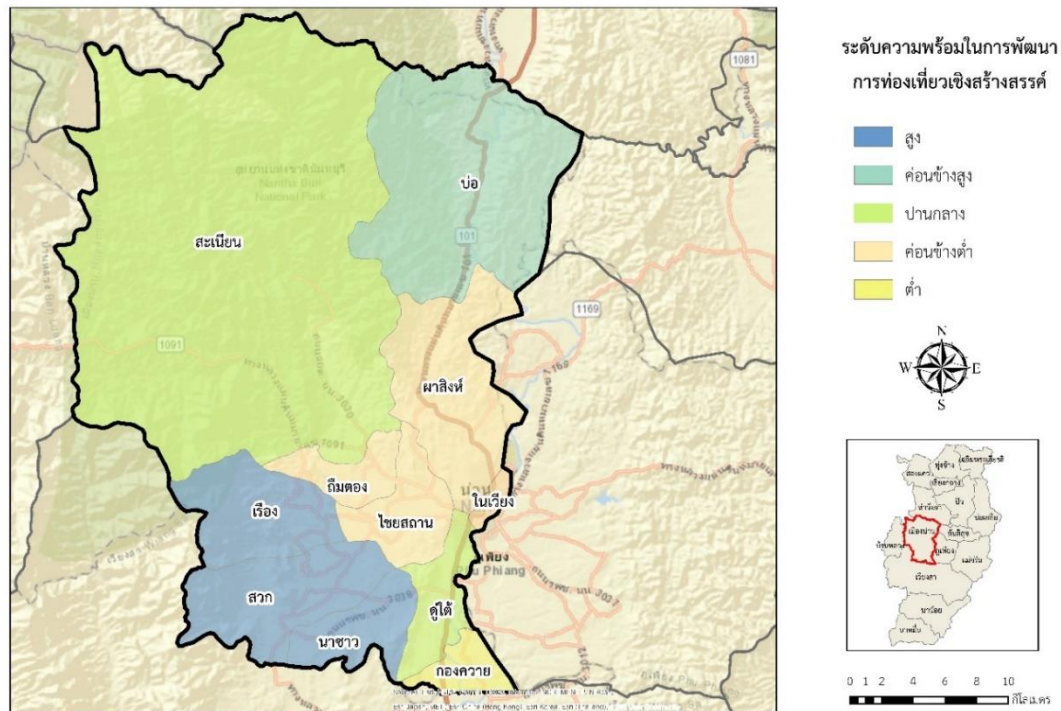
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ และมีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย การแต่งกาย อาหารการกิน และประเพณี พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด

อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอเมืองน่าน

จากแผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอเมืองน่าน พบว่ามีตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูงมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลเรือ ตำบลบ่อสวก และตำบลนาข้าว ระดับความพร้อมค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลบ่อ ระดับความพร้อมปานกลางมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลสะเนียนและตำบลคูใต้ ระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลผาสิงห์ ตำบลถ้ำมดแดง ตำบลไชยสถาน และตำบลในเวียง และระดับความพร้อมต่ำมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลกองควาย

1. ตำบลกองควาย อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลกองควาย มีที่มาจากคำว่า กอง หมายถึง ทางควายเดินผ่าน โดยหลาย ๆ หมู่บ้านจะต้อนควายเดินทางมากินน้ำที่บริเวณนี้ ชาวบ้านจึงเรียกตำบลนี้ว่า กองควาย นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลกองควายก่อตั้งมาเป็นเวลา 75 ปี

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อกันในตำบลและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,884 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ พริก มะเขือยาว ข้าว และข้าวโพด

1.1.4 วัฒนธรรม

- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ สูป
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าทอเกี (ผ้าทอ)

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดน้ำครกเก่า
- วัดน้ำครกใหม่
- หนองน้ำครก อ่างเก็บน้ำประจำหมู่บ้าน
- วัดพุทธนิมิต
- วัดธงหลวง

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นพ่อแม่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อน้ำที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา

เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
- มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบในระดับต่ำที่สุด
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่ไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่
ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวใน
แหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มี
ตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว
รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อ
สร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว
การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มี
ความสวยงามอยู่เสมอ
 - ควรสนับสนุนการให้ความรู้ถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่
พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควร
พัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจ
จากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดคดีอาชญากรรมรุนแรงกับคน
ในชุมชนและนักท่องเที่ยว

2. ตำบลไชยสถาน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.2 ประวัติตำบล

ตำบลไชยสถาน เป็นแหล่งเพาะปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดน่าน เนื่องจากมีลำนํ้าสมุนและฝายหลวง ก่อตั้งมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2431 ต่อมาประมาณ พ.ศ. 2482 ได้ย้ายเข้าไปติดกับเขตของตำบลเรือง และแยกมาตั้งเป็นตำบลไชยสถานในปี พ.ศ. 2485 ปัจจุบันมีหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน และมีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลไชยสถานก่อตั้งมาเป็นเวลา 78 ปี

2.1.3 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 300 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,530 ครัวเรือน

2.1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด และถั่วเหลือง

2.1.5 วัฒนธรรม

- สินค้า OTOP ได้แก่ เครื่องหวาย

2.1.6 สถานที่สำคัญในตำบล

- หนองนาท้อ หนองน้ำที่ใช้สำหรับการเกษตรและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป Keep Up the Good Work

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย

- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีสถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมในระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือมีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว

รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง

- ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
- ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดลอม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

3. ตำบลคูใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลคูใต้ มีต้นกำเนิดมาจากบ้านคู ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอเมืองน่าน จัดตั้งเป็นตำบลครั้งแรกในปลายรัชกาลที่ 5 โดยมีกำนันคนแรก คือ นายแสนขัน ฤทธิ์ ดุจจันทร์ศักดิ์ ต่อมาใน ได้เปลี่ยนชื่อเป็น บ้านคูใต้ และในระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 2 (ประมาณปี พ.ศ. 2486) ได้ถูกยุบรวมเข้ากับตำบลกองควายเพื่อความ สะดวกในการปกครอง หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลง ตำบลคูใต้ได้แยกออก จากตำบลกองควาย ตำบลคูใต้ก่อตั้งมาเป็นเวลา 116 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,298 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,258 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ลำไย และกะหล่ำปลี

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์พระธาตุโสฬส จัดขึ้นในเดือนมกราคม
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอ
- สินค้า OTOP ได้แก่ แหนมหมูริม่าน และผ้าทอตาไก้ง

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดพระธาตุเขาน้อย มีความสวยงามและดึงดูดนักท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค
- วัดคูใต้
- พระตำหนักรงน้อย

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการ สถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทิศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกินประเภทเครื่องดื่ม และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี (สงกรานต์พระธาตุโศภส) แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นตนเองและรุ่นลูก
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ แต่อาจจะผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา แต่ยังไม่มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4. ตำบลถ้ำมุดอง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลถ้ำมุดอง เดิมชื่อบ้านสวนตอง ก่อน พ.ศ. 2435 มีชุมชนกลุ่มน้อยได้ตั้งรกรากอยู่ริมน้ำสมุนซึ่งอาศัยอยู่ร่วมกับชาวบ้านนาท้อ ของตำบลไชยสถาน บ้านสวนตองอุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติและพืชผลทางการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ ท่านเจ้าครองนครน่านจึงมาพักแรมที่สวนแห่งนี้ (ปัจจุบันคือบ้านพักเกษตรตำบลถ้ำมุดองหรือบ้านใหม่สุขสันต์ หมู่ 8) พ่อพญา ใจวุฒิ และขุนกิตติภักดี (ต้นตระกูลมหาวงศ์นนท์) ได้ทราบเรื่องจึงให้ชาวบ้านสร้างที่พักรับรองขึ้น โดยใช้วัสดุจากใบตองทำเป็นที่พักด้วย ถิม ซึ่งหมายถึง การนำไม้ขีดตะ 2 อัน มาประกบกันโดยมีใบไม้หรือใบตองอยู่ระหว่างกลางของไม้ขีดตะ ใช้ทำเป็นหลังคาหรือฝาบ้าน เจ้าผู้ครองนครน่าน จึงได้ขนานนามว่า บ้านถ้ำมุดอง ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา ตำบลถ้ำมุดองก่อตั้งมาได้ 110 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

4.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 50 คน สื่อสารโดยใช้ภาษาเยอรมันได้ จำนวน 1 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,263 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเองจำนวน 2 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ถั่วเหลือง
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีไหว้สาพระธาตุถ้ำมุดอง จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- วรรณกรรม ได้แก่ วรรณกรรมภาษาล้านนา
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงเหียมไก่เมือง ตำเตา ส้ามะเขือ แกงบอน แกงหยวกกล้วยใส่ไก่เมือง แกงผักกาด แกงแค ลาบจิ้น และลาบปลา
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน
- สินค้า OTOP ได้แก่ แหนมหมู

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดถ้ำมุดอง
- วัดบ้านเขื่อนแก้ว
- วัดบ้านดอนถ้ำมุดอง
- วัดบ้านฝายแก

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล

- มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตมีเฉพาะระบบการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ ควรติดตั้งมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน อาหารหวาน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นตนเองและรุ่นลูก ควรส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิมในชุมชน
 - ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - ควรให้ความรู้ถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยวนักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

5. ตำบลนาซาว อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

คำว่า นาซาว มีที่มาจากการที่ผู้คนจากเชียงใหม่อพยพมาก่อตั้งชุมชนจำนวน 20 (ชาว) หลังคาเรือน ตำบลนาซาวก่อตั้งมา 168 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

5.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาต่างประเทศได้ ได้แก่ ไทย ลาว จีน จำนวนประมาณ 50 คน

5.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน และเห็ดเผาะ
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า กระรอก ตุ่น และหนูนา
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ผักหวาน เห็ดป่า และสมุนไพรพื้นบ้าน

5.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีบวงสรวงดอยภูซาง จัดขึ้นในเดือนเมษายน และประเพณีไหว้พระธาตุศรีนวราชูร์ จัดขึ้นทุก 15 ค่ำ เดือน 3 หรือเดือน 5 เหนือ
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงผักหวาน อ้อกปู และข้าวควบ
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอ และจ้อย
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอตาไก้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากผ้าตาไก้ ข้าวควบก๊อตสวรรค์ ไม้กวาดจากดอกกก ปุยอินทรีรี่ น้ำมันงา และน้ำพริก
- โบราณวัตถุ ได้แก่ หินโบราณ (ดอยภูซาง) เสียมตุ่น กรุพระนาซาว พระพุทธรูปเชียงแสน วัดนาซาวและพระพุทธรูปสาวหม่ม วัดนาซาว

5.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดบ้านนาซาว
- วัดบ้านสะไมย์
- วัดนาเงิน
- วัดบ้านนวราชูร์
- พระธาตุศรีนวราชูร์
- โบราณคดีดอยภูซาง
- พิพิธภัณฑ์นาซาวสามัคคี
- หอพระคัมภีร์ ไบลาน วัดนาซาว
- แหล่งโบราณคดี ดอยภูซาง แหล่งขุดค้นทางด้านโบราณคดี เครื่องมือหินยุคโบราณ

- สะป๊ะ สป่าสุม่ไก๋อบสมุนไพรมบ้านนาราษฎร์ ภูมิปัญญาการนำสมุนไพรมของหมู่บ้านมาใช้เป็นสูตรยาอบสมุนไพรมเพื่อสุขภาพ และการดัดแปลงสุม่ไก๋มาใช้เป็นตุ๋บที่มีเอกลักษณ์
- ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยวแหล่งโบราณคดี ดอยภูซาง เป็นศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวในตำบลนาซาวที่มีข้อมูลตั้งแต่ประวัติการขุดแหล่งโบราณคดีนาซาว มีแบบจำลองพื้นที่ของดอยภูซาง และมีการจัดแสดงเสียมตุ่น หรือขวานหินโบราณ
- พิพิธภัณฑ์วัดบ้านนาซาวสามัคคี จัดแสดงวัตถุเกี่ยวกับศาสนา ครั้วไฟ เครื่องมือในการทำนา เครื่องมือทอผ้า เครื่องจักสาน และเครื่องมือจับสัตว์
- กลุ่มทอผ้าตาไก๋บ้านนาซาว เรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและเรื่องราวผ้าตาไก๋

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งทีทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย และอาหารการกิน แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับประเทศ
 - ประเพณี (บวงสรวงดอยภูซาง) แสดงถึงเอกลักษณ์ในระดับโลก สามารถพบเห็นได้เพียงแห่งเดียวในโลก
 - การแต่งกาย (ผ้าคลุมไหล่ลายตาไก๋) แสดงถึงเอกลักษณ์ในระดับภูมิภาค
 - มีความมดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้าม่านักท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทุกคนรับทราบและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า 2 ประเภทให้นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชม และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- มีสถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว ซึ่งมีช่องทางการติดต่อเพียงช่องทางเดียว แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง

6. ตำบลในเวียง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลในเวียง ประชากรอพยพมาจากถิ่นกำเนิดใดไม่ได้บันทึกอย่างแน่ชัด และมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ชุมชนบ้านอภัย นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลในเวียง ก่อตั้งมาเป็นเวลา 200 ปี นับถึงปัจจุบัน

6.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 5 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 86 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 27 ครัวเรือน

6.1.3 วัฒนธรรม

- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ช่างแกะสลักพระพุทธรูปไม้

6.1.4 สถานที่สำคัญ

- ตลาดอภัย

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวในตำบล และครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกัน ตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมในระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้

ความรู้แก่นักท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติและ การเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - ยังไม่มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจมีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
3. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น

7. ตำบลบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

7.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

7.1.1 ประวัติตำบล

บรรพบุรุษของคนไทยในหมู่บ้านเป็นชนเผ่าขมุและชนเผ่าลื้อ อพยพจากบ่อเกลือ สิบสองปันนาเมืองหงสา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาตั้งรกรากทำมาหากิน ณ บริเวณลุ่มน้ำน่าน และเนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นผืนป่าอุดมสมบูรณ์และมีลำห้วยที่มีน้ำไหลตลอดทั้งปีเหมาะแก่การเพาะปลูก จึงเรียกชื่อชุมชนแห่งนี้ว่า บ้านบ่อ ซึ่งแบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ตำบลบ่อก่อตั้งมาเป็นเวลา 263 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

7.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และอัวเมี่ยน (เย้า) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาเมี่ยนติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 72 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,259 ครัวเรือน

7.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ กัง
- สัตว์ป่า ได้แก่ ปลาเพี้ย และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ส้ม ยางพารา เงาะ ลำไย และหม่อนไหม

7.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีปีใหม่เมี่ยน จัดขึ้นในเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ปลาแห้ง และซาโบหม่อน
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าปักชาวเขา
- การละเล่น ได้แก่ การเล่นลูกข่าง
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระธาตุสาระสุขสันต์ และเหรียญพระอินทอง

7.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกขุนน้ำงาว
- หมู่บ้านชาวเขา
- ผาสิงห์
- วัดห้วยยี่น
- วัดผาขวาง

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ตายาย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีสถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีและผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย ไม่มีเอกลักษณ์ระดับท้องถิ่น สามารถพบเห็นได้ทั่วไป
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับต่ำ
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
2. ศักยภาพด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

8. ตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

8.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

8.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลบ่อสวก เดิมเป็นที่อาศัยของชาวลัวะ ภายในหมู่บ้านมีบ่อเกลือ คักดีลิทธิเรียกว่า บ่อซวก ซึ่งแปลว่า เกลือ และเพี้ยนมาเป็นคำว่า บ่อสวก ปัจจุบันยังปรากฏหลักฐานว่ามีบ่อเกลืออยู่ที่กลางทุ่งนาจำนวน 2 บ่อ คือ บ่อเกลือเหนือ และบ่อเกลือใต้ โดยนักโบราณคดีสันนิษฐานว่าที่นี่เคยเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดใหญ่ของเมืองน่านในสมัยโบราณ ตำบลบ่อสวกก่อตั้งมาเป็นเวลา 233 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

8.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลางติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

8.1.3 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีขึ้นพระธาตุวัดชาวหลวง จัดขึ้นในเดือนมกราคม ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีนมัสการพระธาตุฉิมพลี และประเพณีพายเรือหม้อขาง จัดขึ้นในเดือนเมษายน ประเพณีขึ้นดอยภูสะงัดไหว้สาพระธาตุทันใจ จัดขึ้นในเดือนมิถุนายน ประเพณีบวงสรวงเจ้าหลวงดงปู่ฮ่อและงานของดีบ่อสวก จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ใส่อั่ว น้ำอ้อย และขนมบาด
- หัตถกรรมและศิลปพื้นบ้าน ได้แก่ การทอผ้า เครื่องจักสาน และขอ
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ขอ
- สินค้า OTOP ได้แก่ น้ำอ้อย เครื่องจักสาน ผ้าทอ และลูกประคบสมุนไพร
- โบราณวัตถุ ได้แก่ เครื่องปั้นดินเผาสายอินธนู และพระบ่อสวก

8.1.4 สถานที่สำคัญ

- แหล่งเตาเผาโบราณบ้านจ่ามนัส
- เฮือนบ้านสวกแสนชื่น
- วัดบ้านเชียงยืน
- วัดบ่อสวก
- พระธาตุวัดชาวหลวง
- วัดม่วงเจริญราษฎร์

8.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไป ในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่ง

ธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ และมีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่

- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง
- ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยู้งักของนักท่องเที่ยวภายนอก
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับนานาชาติ
- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลและผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- ยังไม่ได้กำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวได้ให้ชัดเจน
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน ประเพณีและการแต่งกาย แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับจังหวัด

9. ตำบลผาสิ่งห์ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

9.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

9.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลผาสิ่งห์ เป็นชุมชนผสมมีลักษณะกึ่งเมืองกึ่งชนบท ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเมืองซึ่งมาจากหลากหลายพื้นที่และประกอบอาชีพรับจ้างหรือทำการเกษตร

9.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ลัวะ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,100 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองจำนวน 154 ครัวเรือน

9.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ชিং และข้าวไร่

9.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีห้าเป็งขึ้นถ้ำผาดูบ ซึ่งตรงกับวันมาฆบูชา
- สินค้า OTOP ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า

9.1.5 สถานที่สำคัญ

- ถ้ำผาดูบ ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยเป็นแนวระยະเขตของพื้นที่เป็นจำนวนมากซึ่งวางเรียงยาวเป็นแนวเขตสันเขา และมีลักษณะโน้มเอียงลงมาคล้ายหลังคา จึงเรียกว่า ผาดูบ
- หนองน่าน
- ดอยผาสิ่งห์
- หอเจ้าหลวง ศาลเจ้าประจำตำบล

9.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้การวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยว และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง
 - ทิศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับต่ำที่สุด ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าและร่วมกันพัฒนางานศิลปวัฒนธรรมชุมชน
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติตั้งแต่รุ่นตนเองและรุ่นลูก
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - ยังไม่มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวอาจมีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้มากขึ้น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีสถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ยังไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พักโดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

10. ตำบลเรื่อง อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

10.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

10.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลเรื่อง จัดตั้งขึ้นเป็นตำบลตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ในปี พ.ศ. 2537 ตำบลเรื่องอยู่ห่างจากที่ทำการอำเภอเมืองน่าน ประมาณ 6 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 50.8 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 31,980 ไร่ ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลสะเนียน และตำบลถ้ำมด ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลสวก ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลถ้ำมด และตำบลไชยสถาน และทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา ตำบลเรื่องก่อตั้งมาเป็นเวลา 106 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

10.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,525 ครัวเรือน

10.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- สัตว์ป่า ได้แก่ เต่าปูลู เก้ง และหมูป่า
- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ สะค้าน และบอน
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ชา ข้าว ข้าวโพด และมะขาม

10.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสืบชะตาป่าห้วยหลวง ประเพณีสืบชะตาป่าดอยหมอก จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ หลามบอน
- ภาพยนตร์ ได้แก่ สารคดีทุ่งแสงตะวัน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ชาอัสสัม

10.1.5 สถานที่สำคัญ

- ป่าห้วยหลวง เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และชมสวนชาอัสสัมโบราณ
- สวนเมี่ยง

10.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีมีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล

- มีที่พักเพียงพอเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวในทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างแน่นชัด รัดกุม และมีประสิทธิภาพมาก รวมถึงได้รับการยอมรับในระดับจังหวัด

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกินและการแต่งกาย แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับชาติ
- ประเพณี แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับภูมิภาค
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
- มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบต่อกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกินประเภทเครื่องดื่ม แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับจังหวัด
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 21-25 นาที

11. ตำบลสะเนี่ยน อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

11.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

11.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลสะเนี่ยน แยกการปกครองมาจากตำบลถืมตองเมื่อปี พ.ศ. 2519 ประกอบด้วย 16 หมู่บ้าน ประชากรมีหลากหลายเชื้อชาติ เช่น พื้นเมือง ม้ง เมี่ยน ตำบลสะเนี่ยนก่อตั้งมาเป็นเวลา 44 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

11.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทย พื้นเมือง ม้ง ถิ่น (ขมุ) และอิวเมี่ยน (เย้า) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลาง ติดต่อกันสื่อสารกันในชุมชน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาม้ง ภาษาถิ่น (ขมุ) และภาษาอิวเมี่ยน (เย้า) ติดต่อกันสื่อสารกันในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,270 ครัวเรือน

11.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ หวาย และไม้เบญจพรรณ
- สัตว์ป่า ได้แก่ นก และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ดอกก้าง

11.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ปีใหม่ม้ง จัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบพื้นเมือง
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าปักชาวเขา
- สินค้า OTOP ได้แก่ เครื่องเงิน และผ้าปักชาวเขา

11.1.5 สถานที่สำคัญ

- หนองออกฐู หนองน้ำตามธรรมชาติ

11.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาในการการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

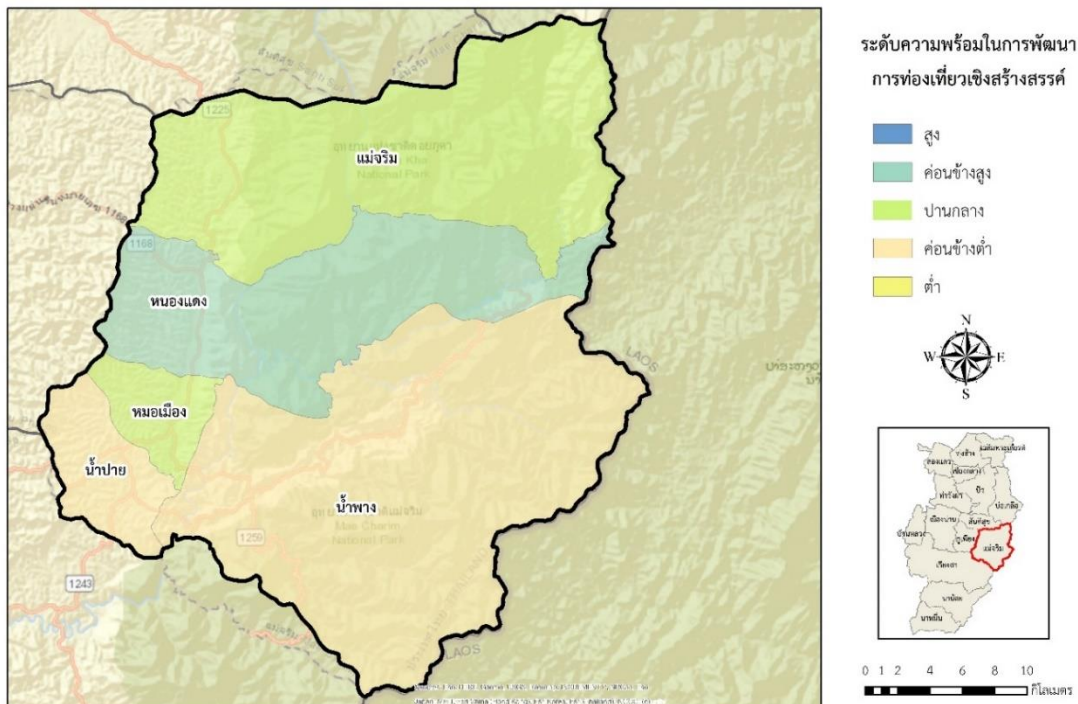
สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี และการแต่งกาย แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะในระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอแม่จริม

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอแม่จริม พบว่าตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับค่อนข้างสูงมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองแดง ระดับความพร้อมปานกลางมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่จริมและตำบลหอมเมือง และระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลน้ำปายและตำบลน้ำพาง

1. ตำบลน้ำปาย อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลน้ำปายแยกการปกครองจากตำบลห่มเมือง เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2524 และแบ่งการปกครองออกเป็น 6 หมู่บ้าน นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ก่อตั้งมาเป็นเวลา 39 ปี

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 514 ครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้เต็งรัง
- สัตว์ป่า ได้แก่ นกป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุเทศกาลสงกรานต์ จัดขึ้นในเดือนเมษายน

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดน้ำปาย
- อุทยานแห่งชาติแม่จริม

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติ เหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงาน นำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูด แต่ยังเป็นที่ยู้งักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับต่ำ ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเห็นคุณค่าและร่วมกันพัฒนางานศิลปวัฒนธรรมชุมชน
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจการให้บริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวระดับต่ำ ควรชี้แจงให้คนในชุมชนเข้าใจถึงผลกระทบในด้านดีหากมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น
5. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ชิดหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด

2. ตำบลน้ำพาง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลน้ำพาง แยกออกมาจากตำบลหมอเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2519 และปัจจุบันอยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลน้ำพาง นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลน้ำพางก่อตั้งมาเป็นเวลา 44 ปี

2.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ ม้ง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาม้ง และภาษาลัวะ ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน คือ ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 906 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 3 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวานป่า และผักกูด
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า หมูป่า และกระต่าย
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว ชিং และฟักทอง

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ การทานสลากกัณฑ์ และประเพณีหูกเป็ง จัดขึ้นในเดือนมีนาคม

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- พระธาตุคำปลิว โบราณสถานที่เก่าแก่สำหรับสักการบูชาของคนในท้องถิ่น
- การล่องแพไม้ไผ่บ้านน้ำว่า การล่องแพเพื่อศึกษาธรรมชาติตามลำน้ำว่า

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีตัวแทนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติใน

พื้นที่ท่องเที่ยว และมีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ โดยชุมชนมีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ รวมถึงมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
- มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตยังมีเฉพาะระบบการสื่อสารของเจ้าหน้าที่ ควรติดตั้งมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวแต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักเพิ่มขึ้น

- มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดขึ้นจัดได้ 1-2 ครั้ง
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ ควรสนับสนุนให้มีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และเชิญชวนชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนยังไม่มีกิจกรรมอื่นนอกจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลในพื้นที่ที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

3. ตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

เดิมตำบลแม่จริมอยู่ในเขตการปกครองเดียวกับตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม และตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข ทางกรมการปกครองได้แบ่งการปกครองใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยแยกบ้านตอง ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข และบ้านก้อ ตำบลแม่จริม อำเภอแม่จริม มารวมกันก่อตั้งเป็นตำบลแม่จริม ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน โดยมีนายวรรัฐ จิตวิธา ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลแม่จริมในปัจจุบัน ตำบลแม่จริมก่อตั้งมาเป็นเวลา 42 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลางติดต่อสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ป่าดงดิบ ป่าไม่ผลัดใบ และป่าต้นน้ำ
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ข้าวโพด ผักใบเขียว ถั่วเหลือง แดงกวา และผักโครงการวิจัยพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง
- สัตว์ป่า ได้แก่ เก้ง หมูป่า สุนัขจิ้งจอก ปูผา หมาป่า ไก่ป่า ปลา ปู กุ้ง นก ป่า กระต่ายป่า กา เขี้ยว กระรอก ตัวนึ่ง และเม่น

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสู้ขวัญควาย จัดขึ้นในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม
- สินค้า OTOP คือ ไม้กวาดดอกหญ้า
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอพื้นบ้าน

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกภูฟ้า ตั้งอยู่กลางป่าลึกใกล้ชายแดนลาวในเขตอุทยานแห่งชาติดอยภูคา เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ และสูงที่สุดในจังหวัดน่าน มีทั้งหมด 12 ชั้น ชั้นล่างสุดเป็นแอ่งน้ำใหญ่และลึก มีผาน้ำตกลาดชันไปเป็นชั้นบันได สามารถมองเห็นชั้น 1 ถึงชั้น 3 ได้ชัดเจน
- อ่างห้วยน้ำปรุง เป็นอ่างเก็บน้ำที่พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของคนในหมู่บ้าน
- น้ำตกแม่จริม เป็นน้ำตกอยู่ปลายสุดของป่าต้นน้ำแม่จริมซึ่งอยู่บริเวณพื้นที่ปลายทางของต้นน้ำแม่จริม และเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติภูคา บ้านก้อ ตำบลแม่จริม มีผาขนาดใหญ่ชิดกันคล้ายออบหลวง

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมยังคงได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัด

ต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีการจัดเทศกาลที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
- มีที่พักไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย แสดงถึงเอกลักษณ์ในระดับจังหวัด
- อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักเพิ่มขึ้น
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

- มีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

4. ตำบลหนองแดง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลหนองแดง ตั้งขึ้นเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2511 สาเหตุที่ตั้งชื่อเป็นตำบลหนองแดง เพราะสมัยก่อนมีวัวลงไปกินน้ำในหนองน้ำแล้วถูกยุงจนเลือดไหลลงไปหนองน้ำกลายเป็นสีแดง ตำบลหนองแดงก่อตั้งมาเป็นเวลา 52 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

4.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ม้ง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีจำนวน 893 ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวานป่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า กระต่าย และปูผา
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว ชিং และยางพารา
- สินค้า OTOP ได้แก่ ชาเขียวใบหม่อน

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีห้าเป็ง จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ และประเพณีหกเป็ง จัดขึ้นในเดือนมีนาคม
- หัตถกรรมพื้นบ้าน ได้แก่ การเครื่องจักสานไม้ไผ่
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ ซอ และซิ่ง

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดพระธาตุยอยหงส์ เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมและประกอบพิธีทางพุทธศาสนาซึ่งยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองแดงและตำบลใกล้เคียง
- ล่องแก่งน้ำว่า เป็นสถานที่ใช้ล่องแพยางศึกษาธรรมชาติและผจญภัย

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล

- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างแน่ชัด รัศกุ่มและมีประสิทธิภาพมาก และได้รับการยอมรับในระดับจังหวัด
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมสร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มโดยชุมชนโดยมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม และมีหน่วยงานภายนอกให้การสนับสนุนด้านงบประมาณบุคลากรและนโยบาย
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีการให้ความรู้เพื่อตระหนักถึงคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น รวมถึงมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ และกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี อาหารปลอดภัยถูกสุขลักษณะ
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทิศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูด แต่ยังเป็นที่ยังไม่รู้จักร ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนไม่มีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและไม่มี การก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อ การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการ จัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนใน ชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การ นำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การ จำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจาก นักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการ ติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควร สนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและ ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุก ช่วงวัย
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การ สนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวใน ชุมชน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดลอม (Creative Space) คนในชุมชนรับรู้และ ตระหนักถึงความสำคัญของโบราณสถานในพื้นที่ และอยู่ในระหว่างการ พัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมาก ขึ้น

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรสนับสนุนให้คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน

5. ตำบลหมอเมือง อำเภอแม่จริม จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลหมอเมือง จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามกระทรวงมหาดไทย ในปี พ.ศ. 2542 ต่อมาได้รวมสภาตำบลน้ำปายกับองค์การบริหารส่วนตำบลหมอเมือง ในปี พ.ศ. 2547 และได้กำหนดเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง ในปี พ.ศ. 2550 ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่สูง มีลำน้ำแม่จริมและลำน้ำว้าไหลผ่าน ประชาชนส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนอยู่บนที่สูง

5.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยกลางติดต่อสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน

5.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ป่าดงดิบ ป่าไม่ผลัดใบ และป่าต้นน้ำ
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า เก้ง หมูป่า สุนัขจิ้งจอก บูด ผา หมาป่า ไก่ป่า ปลา ปู กุ้ง นกป่า กระต่ายป่า กา เขี้ยว กระรอก ตัวนึ่ง และเม่น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา ข้าวโพด ผักใบเขียว ถั่วเหลือง และแตงกวา

5.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสู่ขวัญควาย จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนธันวาคม
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอพื้นบ้าน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า

5.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดห้วยซ้อ
- วัดหมอเมือง

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความมุ่งมั่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติสืบกันตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตายาย
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ โดยการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และคนในชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
- มีการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวและการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

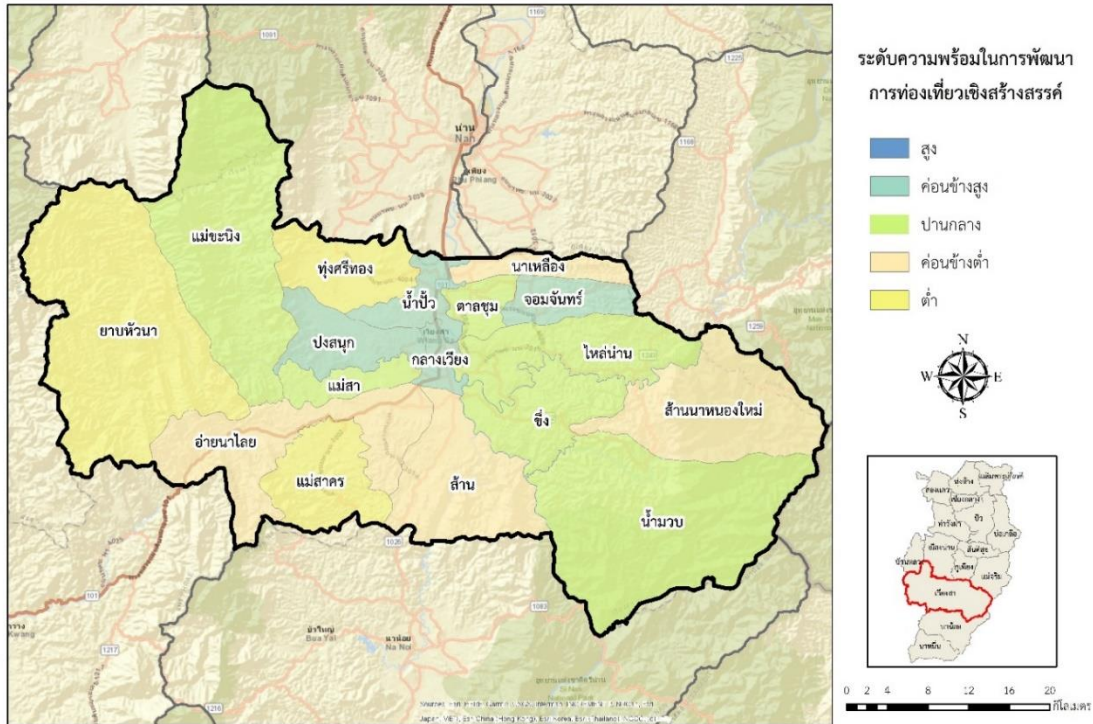
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีการจัดเทศกาลที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่เป็นที่ไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
3. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด

อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอเวียงสา

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอเมืองน่าน พบว่า มีตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับค่อนข้างสูงมี 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลจอมจันท์ ตำบลน้ำบัว ตำบลกลางเวียง และตำบลปงสนุก ระดับความพร้อมปานกลางมี 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่ชะนิง ตำบลแม่สา ตำบลตาลชุม ตำบลไหล่น่าน ตำบลซึ้ง และตำบลน้ำมวบ ระดับความพร้อมค่อนข้างต่ำมี 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลนาเกลือ ตำบลอายนาลัย ตำบลล้าน และตำบลล้านนาหนองใหม่ ระดับพร้อมต่ำมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลยาบหวนา ตำบลทุ่งสีทอง และตำบลแม่สาคร

1. ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

เทศบาลตำบลกลางเวียงได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลกลางเวียงเป็นเทศบาลตำบลกลางเวียง เมื่อปี พ.ศ. 2552 มีเขตรับผิดชอบในเนื้อที่ประมาณ 100 ตารางกิโลเมตร โดยแยกเป็นเนื้อที่ตำบลกลางเวียง 38.5 ตารางกิโลเมตร นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลกลางเวียงก่อตั้งมาเป็นเวลา 211 ปี

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตักบาตรเทียน จัดขึ้นแรม 2 ค่ำ เดือน 8 (หรือหลังวันเข้าพรรษา 1 วัน)
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบปลา
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เรือแข่งจำลอง
- โบราณสถาน ได้แก่ บ้านกะหล็ก ศูนย์วิปัสสนาสุนทรียะธรรมวิโมกข์ วัดศรีดอนแท่น วัดบุญยืน วัดดอนไชย และวัดบุญนาค
- งานสถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ พระพุทธรูปไม้แกะสลัก
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอ และเรือแข่งจำลอง

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- ศูนย์วิปัสสนาสุนทรียะธรรมวิโมกข์ เป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปไม้แกะสลักที่ใหญ่ที่สุดในโลก

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
- มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล

- ที่พักมีจำนวนมากเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภท เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- ประเพณี (แข่งเรือ การตักบาตรเทียน) มีเอกลักษณ์ระดับชาติ
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว และมีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม

- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด และผลิตภัณฑ์ที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย และอาหารการกิน พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว
 - ควรสนับสนุนให้มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม

- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

2. ตำบลซึ้ง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ในสมัยก่อนมีพระพุทธรูปองค์หนึ่งสื่อกไปทางสี่ทองแดงประดิษฐานอยู่ในป่า เมื่อชาวบ้านเข้าไปพบก็อุทานออกมาว่า “แดงจึงซึ้ง” (ซึ่ง ในภาษาพื้นเมือง หมายถึง สื่อกแดง) และได้นำพระพุทธรูปกลับมาประดิษฐานในหมู่บ้าน (ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ที่วัดซึ้งเจริญ) ชาวบ้านทั่วไปจึงเรียกหมู่บ้านแห่งนี้ว่า บ้านซึ้ง และต่อมาได้นำมาตั้งเป็นชื่อตำบล ปัจจุบันมีหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ตำบลซึ้งก่อตั้งมาเป็นเวลา 582 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563)

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 150 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,242 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน และหน่อไม้
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า และแก้ง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ลำไย มะขาม ข้าวโพด พริก และผักสวนครัว

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์พระเจ้าทองทิพย์ จัดขึ้นในวันที่ 12-17 เดือนเมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบปลา
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดศรีมงคล วัดซึ้งเจริญ วัดบ้านจี้งาม และวัดท่าลี่
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระเจ้าตนหลวง พระเจ้าทองทิพย์ และพระพุทธรูปเจ้าไม้
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน และซอพื้นบ้าน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าลายน้ำไหล

2.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- หาดกิตติ
- หาดหินขาว
- วัดซึ้งเจริญ
- วัดศรีมงคล

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมและชัดเจนในทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยี่รู้จักของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งทีควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่ยี่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งธรรมชาติ
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน (ลาบปลา ข้าวต้มมัด เหล้าเถื่อน) ประเพณี (สงฆ์น้ำพระเจ้าทองทิพย์) และการแต่งกาย (ชุดพื้นบ้าน) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มิตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือมีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่

- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

3. ตำบลจอมจันท์ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

เดิมชาวบ้านจอมจันท์อยู่ที่เมืองหลวงพระบาง ประเทศลาว ต่อมาได้เดินทางเข้าสู่เวียงสาประมาณ 30 ครอบครัว และกระจายไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ รวมทั้งหมู่บ้านจอมจันท์ โดยอาศัยทำมาหากินบริเวณลำห้วยน้ำฮ้า ซึ่งที่ราบทำเป็นนาปลูกข้าว ชาวบ้านจึงได้นำชื่อลำห้วยแห่งนี้มาเป็นชื่อหมู่บ้านว่า บ้านนาฮ้า ต่อมาเมื่อมีคนมาอาศัยมากขึ้นจึงได้ตั้งเป็นหมู่บ้านในเขตการปกครองของตำบลตาลชุม อำเภอเวียงสา นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลจอมจันท์ก่อตั้งมาเป็นเวลา 224 ปี

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทพวน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาลาวพวนติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 20 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,260 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ สัก ยางพารา ข้าวโพด ข้าว มะม่วงหิมพานต์ ถั่วเขียว มะม่วง มะขาม และกล้วย

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีกำฟ้า งานลานวัฒนธรรมไทพวน จัดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ หลามเห็ด หลามบอน หลามไก่ และยำหมอน้อย
- หัตถกรรมและศิลปพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน และผ้าทอพื้นเมือง
- การละเล่น ได้แก่ การเตะหมาเปี้ย
- สินค้า OTOP ได้แก่ ไม้กวาดดอกหญ้า
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดหลักมื่นพรวน และวัดจอมจันท์

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดหลักมื่นพรวน ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2371 เป็นที่พักสงฆ์ ต่อมาได้จัดตั้งให้เป็นวัดและได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาเมื่อ พ.ศ. 2492
- วัดจอมจันท์
- ลานวัฒนธรรมไทพวน

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - ที่พักมีจำนวนเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทุกคนรับทราบและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงมีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและโครงการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และมีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) นักท่องเที่ยวและชุมชน รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของโบราณสถานในพื้นที่

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่ยังไม่รู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาล หรือประปาภูเขาเท่านั้น
 - ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกินและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ความเป็นเอกลักษณ์ด้านประเพณี (ประเพณีกำฟ้าไทพวน) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและ

ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง

4. ตำบลตาลชุม อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

4.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลตาลชุม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวอำเภอบนฝั่งซ้ายแม่น้ำน่าน ตำบลตาลชุมเป็นตำบลเก่าแก่ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2225 โดยลูกหลานบริวารของพระเจ้าหลวงเชียงใหม่ (อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่) ประชาชนส่วนใหญ่พูดภาษาไทยพื้นเมือง นับถือศาสนาพุทธ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ตำบลตาลชุมก่อตั้งมาเป็นเวลา 338 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

4.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 4 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,130 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 180 ครัวเรือน

4.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ หน่อไม้
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ลำไย มะม่วง และข้าวโพด

4.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ การรดน้ำดำหัวผู้อาวุโส จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค น้ำพริกอ่อง และน้ำเงี้ยว
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การทอผ้า และการทำเครื่องจักสาน
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ และซอซึง
- สินค้า OTOP ได้แก่ กล้วยฉาบ และน้ำผึ้ง
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปปางมารวิชัย โดยองค์พระก่ออิฐถือปูน
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดตาลชุม

4.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดตาลชุม มีพระพุทธรูปสมัยเชียงแสน อุโบสถหลังเดิมมีหน้าบันทรงล้านนา ปัจจุบันได้บูรณะปฏิสังขรณ์เป็นอุโบสถหลังใหม่ และในปี พ.ศ. 2547 วิหารวัดตาลชุมถูกไฟไหม้ ชาวบ้านจึงได้ช่วยกันสร้างวิหารหลังใหม่ขึ้นมาแทน สำเร็จเมื่อปี พ.ศ. 2550
- หนองน้ำครก

4.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ควรกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน อาหารคาว (แกงแค น้ำเงี้ยว) ประเพณี (การรดน้ำดำหัว) และการแต่งกาย (ผ้าทอพื้นเมือง) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์หรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยเริ่มจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

5. ตำบลทุ่งศรีทอง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

5.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

5.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลทุ่งศรีทองแยกมาจากตำบลน้ำปั่ว ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอเวียงสา ห่างจากที่ว่าการอำเภอเวียงสาเป็นระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลน้ำปั่ว อำเภอเวียงสา ตำบลนาซาว ตำบลสวก อำเภอเมือง ทิศใต้และทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลน้ำปั่ว ทิศตะวันออกและทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับตำบลแม่ชะนิง นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลทุ่งศรีทองก่อตั้งมาเป็นเวลา 50 ปี

5.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และลาว ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 100 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 600 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 150

5.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ข้าวโพด มะขาม มะม่วง ลำไย และถั่วเหลือง

5.1.4 วัฒนธรรม

ไม่มีข้อมูล

5.1.5 สถานที่สำคัญ

ไม่มีข้อมูล

5.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - การเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวมีกฎ ข้อบังคับ ในการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชม สถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างแน่ชัด รัดกุมและมีประสิทธิภาพมาก และได้รับการยอมรับในระดับจังหวัด
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างมีเฉพาะเส้นทางคมนาคมสายหลัก
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณีและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว
 - ควรมีการวางแผนปรับปรุงดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญให้มีความสวยงามอยู่เสมอ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การ

สนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

- ทำหน้าที่ของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างมาก ควรชี้แจงให้คนในชุมชนเข้าใจถึงผลกระทบในด้านดีหากมีการเปิดรับนักท่องเที่ยวมากขึ้น

6. ตำบลนาเกลือ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

6.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

6.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลนาเกลือ เดิมมีชื่อว่า บ้านเขื่อน เพราะมีเขื่อนข้างอยู่กลางบ้าน โดยเริ่มแรกในหมู่บ้านมีคนอาศัยอยู่ประมาณ 10 หลังคาเรือน ต่อมาเจ้าผู้ครองนครน่านได้ออกลาดตระเวนเพื่อตรวจความเป็นอยู่ของประชาชนและเห็นว่าที่ดินแถบนี้สามารถสร้างนาได้ จึงได้ให้ราชบุตรองค์หนึ่งซึ่งเป็นเจ้าพระยาชื่อเจ้าพระยาหลวงมณฑลเศรามาสร้างนาขึ้น มีการสร้างฝายกั้นห้วยน้ำเกลือ และสร้างเหมืองส่งน้ำมาใส่นาให้ประชาชนช่วยกันขุดลำเหมืองขึ้น 2 เส้น ต่อมามีการเปลี่ยนชื่อห้วยน้ำจากห้วยน้ำเกลือเป็นห้วยนาเกลือ ตำบลนาเกลือก่อตั้งมาเป็นเวลา 444 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

6.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารภายในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 10 คน ใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ จำนวน 15 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,142 ครัวเรือน ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 5 ครัวเรือน

6.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นสัก
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ถั่วเหลือง และข้าวโพด

6.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีแปดเป็ง จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค ลาบปลา แกงฮังเล และน้ำพริกหนุ่ม
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ช่างจ้อยซอ คณะสมานศิลป์
- สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ พระอุโบสถลอยได้ และพระธาตุดอนไชย รอยพระพุทธรูป ธรรมมาสน์โบราณ ศิลปะสกุลช่างน่าน และวัดดอนไชยพระบาท
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดนาเกลือใน วัดห้วยม่วง วัดนาเกลือนอก วัดเมืองราม วัดดอนไชยพระบาท และวัดศรีเชียงบาล
- สินค้า OTOP ได้แก่ มะไฟจีนเชื่อมแห้ง และกระท้อนเชื่อมแห้ง

6.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- วัดดอนไชยพระบาท มีรอยพระพุทธรูป พระธาตุเจ้าอุโบสถวัดดอนไชยพระบาท

6.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมในทุกพื้นที่ของตำบล
 - ที่พักมีจำนวนเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องอาบน้ำสาธารณะ จำนวน 3 ห้อง ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล
- ยังไม่มีมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ควรติดตั้งมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว

3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน อาหารหวาน (ขนมเทียน) ประเพณี (ประเพณีแปดเป็ง) และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- ยังไม่มีการก่อตั้งองค์กรที่มีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่กำลังพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว

7. ตำบลน้ำปั่ว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

7.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

7.1.1 ประวัติตำบล

เดิมหมู่บ้านน้ำปั่วเป็นหมู่บ้านของชาวม่าน (ม่าน เป็นคำเรียกคนพม่า) มีชื่อว่า บ้านน้ำมั่ว ต่อมาชนเผ่าลาวในหลวงพระบางได้อพยพมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บริเวณนี้ ในช่วงปลายกรุงศรีอยุธยา ครั้งแรกมากันหลายครอบครัว แต่มีบางส่วนที่หยุดตั้งรกรากที่บ้านแพร่ ในประเทศลาว (อาจเกิดจากเดินทางลำบาก) เหลือเพียง 5 ครอบครัวที่เดินทางมาถึงบ้านน้ำปั่ว ตำบลน้ำปั่วก่อตั้งมาเป็นเวลา 150 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

7.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไท-ยวน ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาถิ่นติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 15 คน ใช้ภาษาจีนได้ จำนวน 1 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,456 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 2 ครัวเรือน

7.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า และนกยูง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะขาม และมะม่วง

7.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีแข่งเรือ จัดขึ้นในเดือนกันยายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบปลา
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดน้ำปั่ว วัดวังศิรี และวัดบัวทอง
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระธาตุวังศิรี
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าขึ้นลายตีนจก

7.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - ที่พักมีจำนวนมากเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความมุ่งมั่นทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหาร และสินค้าพื้นเมือง
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
- ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลจัดเทศกาลประจำปีและผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ยังไม่ได้กำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเภทเครื่องดื่ม (เหล้าขาว) ประเพณี (แข่งเรือ) และการแต่งกาย (ชุดพื้นบ้าน) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - มีแผนดำเนินการหรือกำลังอยู่ในขั้นศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน ชุมชนแต่ยังไม่มีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

8. ตำบลน้ำมวบ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

8.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

8.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลน้ำมวบ เดิมมีชื่อว่า หมู่บ้านดอกคำบวบ คนในชุมชนเป็นกลุ่มชนเผ่าไทยลื้อ จากการเล่าขานกันมา เมื่อปี พ.ศ. 2402 มีนายพรานคนหนึ่งยิงกระต๊ากแต่มันไม่ตายและหนีไปจนถึงทุ่งก้อด เมื่อนายพรานตามกระต๊ากตัวนั้นไปก็พบว่าทุ่งแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ซึ่งเหมาะที่จะตั้งเป็นที่อยู่อาศัย หลังจากนั้นผู้คนได้เข้ามาอยู่อาศัยมากขึ้น จนสร้างเป็นหมู่บ้านริมน้ำมวบ และตั้งชื่อหมู่บ้านว่า ตำบลน้ำมวบ ตำบลน้ำมวบก่อตั้งมาเป็นเวลา 161 ปี นับจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563)

8.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทย (ภาคกลาง) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาไทยภาคกลางติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 3 คน ใช้ภาษาลาวได้ จำนวน 5 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,106 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 48 ครัวเรือน

8.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวานป่า และเห็ดป่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ ค่าง ลิง หมูป่า และแตน
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะม่วงหิมพานต์ ยางพารา และโกโก้

8.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีมัสการพระธาตุแดนทอง จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ อาหารพื้นเมือง เห็ดป่า ของป่า แกงเห็ด และแกงหน่อไม้
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน
- โบราณสถาน ได้แก่ ถ้ำสาส์
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ตีกลองปูจา
- สินค้า OTOP ได้แก่ ก๊วยแปรรูป

8.1.5 สถานที่สำคัญ

- ศาลเจ้าพ่อข้างงาแดง สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของชาวบ้าน เพื่อมาสักการะและขอพรจากเจ้าพ่อข้างงาแดง

- วัดพระธาตุแดนทอง เป็นวัดที่ตั้งอยู่บนเนินเขา ทำให้เห็นวิวได้สวยงาม ภายในวัดมี หลวงพ่อทันใจศากยมุนีศรีแดนทอง พระพุทธรูปองค์ใหญ่สีขาว ซึ่งประดิษฐานอยู่ที่บริเวณระเบียงด้านหน้าวัด

8.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมในทุกพื้นที่ของตำบล
 - ที่พักมีจำนวนเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นระดับปานกลาง
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี (นมัสการพระธาตุแคนทอง) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - อาหารการกิน ประเภทเครื่องดื่ม (น้ำสมุนไพร กาแฟสด) และการแต่งกาย (ชุดพื้นเมือง) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเพียง 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก

โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและ
ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุก
ช่วงวัย

- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการ
ท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การ
สนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวใน
ชุมชน

9. ตำบลปงสนุก อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

9.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

9.1.1 ประวัติตำบล

เดิมชาวตำบลปงสนุกอพยพมาจากสิบสองปันนา และมาตั้งรกรากอยู่ในบ้านหลวง (ตั้งชื่อตามเจ้าหน้าที่ปกครองที่ชื่อว่าเจ้าหลวง) ตำบลปงสนุกก่อตั้งมาเป็นเวลา 100 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

9.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารภาษาโดยใช้อังกฤษได้ จำนวน 50 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 360 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 5 ครัวเรือน

9.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวานป่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่าและไก่ป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง และข้าวโพด

9.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีการตานข้าวเปียกข้าวसान จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ น้ำพริกอ่อน
- โบราณสถาน ได้แก่ ถ้ำก่อง (ถ้ำข่องหรือถ้ำก่อง) ถ้ำประตูจำเฝ ถ้ำผานางนอน ถ้ำผาผึ้ง ถ้ำตั้งควาย และถ้ำผาหมี
- โบราณวัตถุ ได้แก่ วัดปงสนุก

9.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำฮิ

9.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับการท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความมั่งคั่งทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีเยี่ยม

- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มา พัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น หรือ ระดับประเทศผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
 - การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีเยี่ยม
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายในชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว แต่ยังมีประสิทธิภาพ ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - อาหารการกิน อาหารคาว (น้ำพริกอ่อง) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - การแต่งกาย (ชุดพื้นเมือง) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ยังไม่มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม
 - กลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลสนใจที่จะจัดเทศกาลประจำปีแต่ยังไม่ได้ดำเนินการ ควรสนับสนุนให้มีการจัดเทศกาลประจำปีภายในชุมชน

10. ตำบลแม่ชะนิง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

10.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

10.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลแม่ชะนิง มีชนเผ่าต่าง ๆ เช่น เผ่าขมุ เมี่ยน ม้ง ถิ่น ตองเหลือง และชนเผ่าพื้นราบ อพยพมาจากหลากหลายพื้นที่มาอาศัยอยู่รวมกันเป็นเวลาเกือบหนึ่งร้อยปี พื้นที่บริเวณนี้ในอดีตค่อนข้างสมบูรณ์ประกอบด้วยพืชพันธุ์ไม้และสัตว์หลายชนิด แต่ในปัจจุบันความอุดมสมบูรณ์ดังกล่าวได้หายไปประมาณร้อยละ 40 ตำบลแม่ชะนิงก่อตั้งมาเป็นเวลา 121 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563)

10.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 5 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ม้ง ถิ่น (ขมุ) อีวเมี่ยน (เย้า) และมลาบรี ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาถิ่น (ภาษาม้ง ภาษาเมี่ยน ภาษามลาบรี และภาษาขมุ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 23 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,127 ครัวเรือน

10.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ขนุน และมะฝาง
- สัตว์ป่า ได้แก่ ฟาน และหมูป่า

10.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีปีใหม่ม้ง ปีใหม่เมี่ยน ปีใหม่มลาบรี ปีใหม่เมือง และเลี้ยงผี
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าปักลายชาวเขา เครื่องจักสานกระบุงตีพร้าว เป่าแคน และเป่าใบไม้
- สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ได้แก่ การสานไม้ไผ่
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ เป่าแคน
- การละเล่น ได้แก่ การโยนผ้า และรำเถิด
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าปักลายชาวเขา

10.1.5 สถานที่สำคัญ

- น้ำตกห้วยแวน

10.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ทุกคนรับทราบและปฏิบัติอย่างเคร่งครัด
- มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรมมากกว่า 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - ยังไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์

3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกินและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี (ปีใหม่ม้ง ปีใหม่เมี่ยน ปีใหม่ลลาปรี การเลี้ยงผี) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีตัวแทนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับต่ำ
 - ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือระดับเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัด ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

11. ตำบลแม่สา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

11.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

11.1.1 ประวัติตำบล

อดีตตำบลแม่สาเป็นที่ราบทุ่งหญ้า มีแม่น้ำไหลผ่าน ซึ่งต้นน้ำมาจากตำบลแม่ชะนิงและตำบลยาบห้วยนา ผ่านมาทางลำน้ำสา ต่อมามีการบุกเบิกทำเป็นนาทำกินจึงได้ตั้งชื่อว่า ตำบลแม่สา และได้แยกออกมาจากตำบลปงสนุกเมื่อปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ 7,500 ไร่ ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ ตำบลแม่สาก่อตั้งมาเป็นเวลา 230 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

11.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และไทย (ภาคกลาง) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 5 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,063 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 7 ครัวเรือน

11.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ตะเคียน ไม้สักทอง และผักหวานป่า
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า กระรอก กระต่าย และตัวนึ่ง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ข้าว ลำไย มะม่วง และยางพารา

11.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีถวายสลากภัต จัดขึ้นในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบเลือด หลามบอน แกงตุน ลาบฮอก ตำเตา และน้ำพริกน้ำปู
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การเครื่องจักสาน และผ้าทอ
- สื่อศิลปะ ได้แก่ ซอคล้องน่าน
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดวัวแดง วัดวังแข และวัดเหนือฝาย
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พบซากหอยกาสโตรปอด (หอยกาบเดียว) และปลาโบราณ
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอ การเครื่องจักสาน และสมุนไพรพื้นบ้าน

11.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดวัวแดง
- วัดวังแข
- วัดเหนือฝาย
- ฝายสา แหล่งกักเก็บน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

11.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับดีมาก
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงมีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดี
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท และบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่น
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติใน

- พื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่
- มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบายงบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่ยังคงในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องอาบน้ำสาธารณะ จำนวน 9 ห้อง ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวได้ให้ชัดเจน

- ยังไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- อาหารการกิน อาหารคาว (ลาบเลือด หลามบอน แกงตุ่น ลาบฮอก ตำเตา น้ำพริกน้ำปู ฯลฯ) ประเพณี (ประเพณีถวายสลากภัตฝ่ายสา) และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ไม่มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาวางแนวทางการดำเนินการการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง

12. ตำบลแม่สาคร อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

12.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

12.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลแม่สาคร เดิมขึ้นอยู่กับตำบลอายนาลัย ในปี พ.ศ. 2531 ได้แยกมาตั้งเป็นตำบลแม่สาคร ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านสาคร บ้านท่าเลอ บ้านจะเข้ภูหอม บ้านป่าจิว บ้านไพรอุดม และบ้านป่าค่า ตำบลแม่สาครก่อตั้งมาเป็นเวลา 32 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

12.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 20 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 701 ครัวเรือน

12.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน เห็ด และหน่อไม้
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า ไก่ป่า และตุ่น
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด ยางพารา และมะขาม

11.2.1 วัฒนธรรม

- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ หลามบอน
- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดบ้านสาคร วัดท่ามงคล และวัดจะเข้ภูหอม
- โบราณวัตถุ ได้แก่ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสาน

11.2.2 สถานที่สำคัญ

- วัดสาคร

12.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงมีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

2. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชน ไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 16-20 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
3. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังเป็นที่ยังรู้จักในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ต ควรติดตั้งมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว
 - ยังไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

- มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ยังไม่พบการปฏิบัติ ควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติวัฒนธรรมดั้งเดิมทุกรุ่น
 - ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเพียง 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

13. ตำบลยาบห้วยนา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

13.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

13.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลยาบห้วยนา ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2463 แบ่งเขตพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมด 5,122 คน ตำบลยาบห้วยนา ก่อตั้งมาเป็นเวลา 83 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563)

13.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง และม้ง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาม้งติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,026 ครัวเรือน

13.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน
- สัตว์ป่า ได้แก่ นก หนู และตุ่น (แลน และลีน)
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว และข้าวโพด

13.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตานข้าวใหม่ ประเพณีขนทรายเข้าวัด และประเพณีปีใหม่ม้ง
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดเสลียม วัดป่าหุ่ง และวัดห้วยหลอด
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงเนื้อ
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ ซอซึง
- การละเล่น ได้แก่ การละเล่นโยนผ้าเลือกคู่ (เผ่าม้ง)

13.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดเสลียม
- วัดป่าหุ่ง
- วัดห้วยหลอด

13.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ และสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบน้ำบาดาลหรือประปาภูเขาเท่านั้น องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย หรืองบประมาณเพื่อจัดเตรียมแหล่งน้ำสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว
 - ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - ประเพณี (ปีใหม่ม้ง) และการแต่งกาย (ชุดประจำเผ่า ชุดพื้นเมือง และทั่วไป) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมจัดขึ้น 1-2 ครั้ง
 - แนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชน แต่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ เพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

14. ตำบลสำน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

14.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

14.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลสำน ในช่วงแรกมีชาวบ้านอาศัยอยู่ไม่กี่หลังคาเรือน แต่ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำน่าน ทำให้มีน้ำใช้อุปโภคบริโภค รวมถึงการทำเกษตรกรรม ผู้คนจากบริเวณอื่น ๆ จึงย้ายเข้ามาอยู่อาศัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งที่ตั้งของหมู่บ้านเดิมมีชื่อว่า พระเนตร มีวัดพระเนตรเป็นศูนย์รวมจิตใจและมีต้นไม้ใหญ่ชื่อ ต้นสำน อยู่ล้อมรอบเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงใช้ต้นสำนเป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้าน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2476 เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ติดต่อกัน 3 ครั้ง สร้างความเสียหายให้กับชาวบ้านเป็นอย่างมาก ชาวบ้านจึงอพยพมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ปัจจุบัน ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ตำบลสำนก่อตั้งมาเป็นเวลา 200 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

14.1.2 ข้อมูลด้านประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 2,500 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 6,067 ครัวเรือน

14.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ยางพารา และถั่ว

14.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีมัสการพระธาตุหกกะเป้งบ้านคือเวียง จัดขึ้นในเดือนมีนาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบปลาแม่น้ำน่าน และลาบเนื้อควาย
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ ผ้าพื้นเมือง
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ตีกลองปู่จา
- การละเล่น ได้แก่ เล่นสะบ้า
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอ
- โบราณสถาน ได้แก่ ถ้ำผาเวียง และพระธาตุพระเนตร
- โบราณวัตถุ ได้แก่ พระพุทธรูปทองทิพย์

14.1.5 สถานที่สำคัญ

- ถ้ำผาเวียง

14.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือ ระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต็น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน อาหารหวาน (ลอดช่อง) ประเพณี (ตักบาตร) และการแต่งกาย (ผ้าพื้นบ้าน) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับต่ำ
 - ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 1-2 ประเภท ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

15. ตำบลสำนนาหนองใหม่ อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

15.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

15.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลสำนนาหนองใหม่ เดิมเป็นตำบลน้ำมวบประกอบด้วย 2 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านหาดไร่และบ้านน้ำปู้สามัคคี ต่อมาได้แยกมาจัดตั้งตำบลใหม่ขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อ ปี พ.ศ. 2526 ชื่อว่า ตำบลสำนนาหนองใหม่ ประกอบด้วย 4 หมู่บ้าน ตำบลสำนนาหนองใหม่ก่อตั้งมาเป็นเวลา 37 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

15.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 764 ครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 20 คน

15.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน และเห็ด
- สัตว์ป่า ได้แก่ ไก่ป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ยางพารา และข้าวโพด

15.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีตานก๋วยสลาก จัดขึ้นในเดือนกันยายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ข้าวเหนียว และน้ำพริกปลา
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน
- การละเล่น ได้แก่ การฟ้อน
- สินค้า OTOP ได้แก่ เครื่องจักสานของใช้ต่าง ๆ

15.1.5 สถานที่สำคัญ

- วัดสำนนาหนองใหม่
- หาดน้ำปู้ใส

15.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - ที่พักมีจำนวนเพียงพอสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
- มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและการอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงาน กลุ่มองค์กรท้องถิ่น และภาคเอกชนให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาด้าน นโยบาย งบประมาณ และบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 2 ครั้ง

- ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยว แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ภาพ ควรสนับสนุนให้มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถเข้าเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวให้ชัดเจน
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม แต่ยังไม่พบการปฏิบัติ ควรสนับสนุนให้มีการปฏิบัติวัฒนธรรมดั้งเดิมทุกรุ่น
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 21-25 นาที
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวไม่มีส่วนร่วมใน

การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

16. ตำบลไหล่น่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

16.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

16.1.1 ประวัติตำบล

ประมาณปี พ.ศ. 2401 มีชาวบ้านบ้านบุญยืนกลุ่มหนึ่งข้ามมาทำสวนและนาบริเวณปากน้ำน่านทางทิศตะวันออก เพราะพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์มาก และตั้งบ้านเรือนอยู่จำนวนไม่กี่หลังคาเรือน ต่อมาชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่นก็อพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งการเดินทางจากปากบ้านบุญยืนมักใช้เส้นทางเรือ ถ้าใช้ทางเท้าต้องเดินขึ้นสะพานไม้ไผ่ข้ามลำน้ำสาผ่านหมู่บ้านหลายสาขา (ปัจจุบันอพยพหนีภัยน้ำท่วมไปอยู่ที่บ้านสันติสุข หมู่ที่ 10 ตำบลกลางเวียง) แล้วเดินขึ้นสะพานไม้ไผ่ข้ามแม่น้ำน่าน ยาว 130 เมตร ซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านร่วมกันสร้างขึ้นปีละครั้ง อย่างไรก็ตาม ในฤดูน้ำหลากสะพานไม้ไผ่จะถูกน้ำพัดลอยไปตามน้ำ เมื่อถึงฤดูน้ำลดชาวบ้านจะร่วมกันสร้างสะพานขึ้นมาใหม่ ชาวบ้านจึงเรียกหมู่บ้านของตนว่า บ้านหลายน่าน ประชากรมีความขยันขันแข็ง ชำนาญในการพายเรือ และมีเรือขุดทุกบ้าน ลักษณะบ้านเป็นบ้านไม้ใต้ถุนสูงมาก อาจมีสองหรือสามชั้นสำหรับอยู่อาศัยและเก็บของในช่วงน้ำท่วมของทุกปี ต่อมาได้ตั้งเป็นหมู่บ้านใช้ชื่อหมู่บ้านว่า บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่านก่อตั้งมาเป็นเวลา 220 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

16.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 15 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,181 ครัวเรือน

16.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ผักหวาน เห็ด และหน่อไม้
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ สวนยาง ข้าวโพด ลำไย และมะขาม

16.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสู้ขวัญข้าว จัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม และประเพณีแปดเป็ง จัดขึ้นในเดือนธันวาคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงผักหวาน และแกงเห็ด
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ เครื่องจักสาน
- โบราณสถาน ได้แก่ พระธาตุจอมแจ้ง วัดไหล่น่าน วัดบุญเรือง วัดนาสา วัดท่าข้าม วัดห้วยสอน วัดปากจู้เจริญชัย และวัดห้วยเม่น

16.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายกันระหว่างกลุ่ม
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการถูกจ้างงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์กับพนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงาน ผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติและป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา ไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดคดีอาชญากรรมกับคนในชุมชน
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
 - การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีห้องน้ำสาธารณะสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรสร้างห้องน้ำสาธารณะเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน อาหารคาว (แกงผักหวาน แกงเห็ด) และประเพณี (ประเพณีแปดเป็ง) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - อาหารการกิน อาหารหวาน (กล้วยบวชชี) และการแต่งกาย (ชุดพื้นเมืองผ้าทอ) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งทุก 2-3 ปี โดยจัดกิจกรรมกันมาเป็นเวลาไม่เกิน 10 ปี

- ยังไม่มีการเผยแพร่ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน และมีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเดือนละ 1 ครั้ง
5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

17. ตำบลอายนาโหล อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

17.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

17.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลอายนาโหลก่อตั้งในปี พ.ศ. 2475 ประกอบด้วย 11 หมู่บ้าน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเวียงสา 8 กิโลเมตร ห่างจากศาลากลางจังหวัดน่าน 34 กิโลเมตร พื้นที่ทางทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับตำบลยาบห้วยนา ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับตำบลกลางเวียง ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับตำบลแม่สาคร และทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับอำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่

17.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทยพื้นเมือง ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารภายในชุมชนและในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวน 2 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 2,351 ครัวเรือน

17.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ข้าวหลาม ไม้ไผ่ และไม้เบญจพรรณ
- สัตว์ป่า ได้แก่ นกยูง ตุ่น ปูแป้ง หมูป่า แล่น และตะพาบน้ำ
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเขียว ยางพารา มันสำปะหลัง พักทอง และไม้ผล

17.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ จัดขึ้นในเดือนเมษายน
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค ยำหัวตุน แกงหน่อไม้ ลาบ ลู่ และแกงบอน
- หัตถกรรมและศิลปะพื้นบ้าน ได้แก่ การจักสาน
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ ซอ จ้อย และรำวงมะเก่า
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดนาผา วัดนาโหล วัดพะเยา วัดวิถีบรรพต วัดอ้าย วัดฝิ่งหมื่น วัดปางมอญ วัดชมพู วัดม่วงเนิ้ง ศาลเจ้าพ่อเขาครี้ง ศาลเจ้าปู่หมอลวงฟานโต ศาลเจ้าพ่อคำหล้า ศาลเจ้าพ่อคำหล้า ศาลเจ้าพ่อสมิงพราย และสวนรุกขชาติ
- โบราณวัตถุ ได้แก่ โองัยักษ์

17.1.5 สถานที่สำคัญในตำบล

- ศาลเจ้าพ่อเขาครี้ง
- สวนรุกขชาติ

17.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

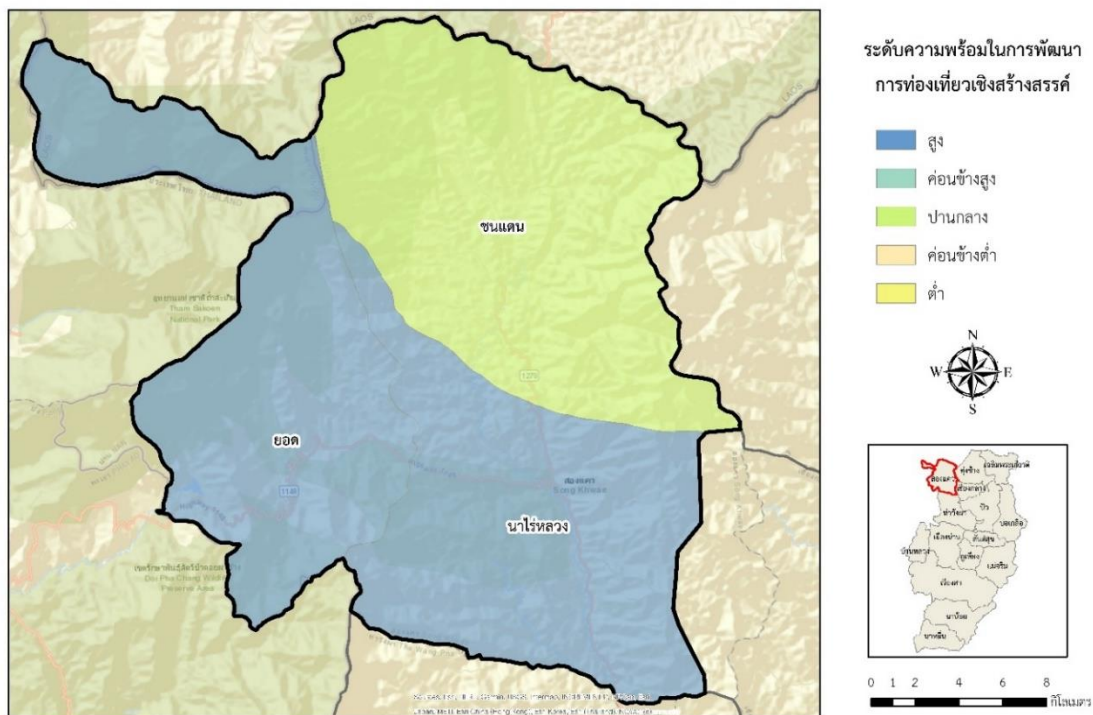
- มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับดีมาก
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน อาหารหวาน (กล้วยบวชชี) ประเพณี (การรดน้ำดำหัว) และการแต่งกาย (ชุดพื้นเมือง) พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่ม แต่การดำเนินงานยังไม่ชัดเจน ควรพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
 - ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอสองแคว

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอสองแคว พบว่า มีตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวระดับสูงมี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลยอตและตำบลนาไร่หลวง และระดับความพร้อมปานกลางมี 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลชนแดน

1. ตำบลชนแดน อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลชนแดน ได้ประกาศยกฐานะขึ้นเป็นตำบลเมื่อปี พ.ศ. 2528 ประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขา สลับซับซ้อนและสูงชัน ประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ และอีกร้อยละ 20 เป็นพื้นที่ราบซึ่งใช้ในการเพาะปลูกและทำการเกษตร นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลชนแดนก่อตั้งมาเป็นเวลา 80 ปี

1.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 2 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทลื้อ และถิ่น (ขมุ) ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชน และใช้ภาษาถิ่น (ขมุ) ติดต่อสื่อสารกันภายในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน ประมาณ 165 คน

1.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ งามไม้
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ งามพารา และมันสำปะหลัง

1.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งามประเพณีดอกคำดอกแดง จัดขึ้นในเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ งาม อุ (เหล้าไท)
- สินค้า OTOP ได้แก่ งามชิ้นลายจากคูปัว งามคลุมไหล่ งามโบราณลายจากลื้อ และงามทอไทลื้อ

1.1.5 สถานที่สำคัญ

- ตลาดบ้านใหม่ เป็นตลาดที่ซื้อขายสินค้าของคนในชุมชนและเพื่อนบ้าน

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาค
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี

- มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบ เป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติมีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - ยังไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มที่พักให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาลและมีหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกินและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว และมีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความชัดเจนของชุมชนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีตัวแทนชุมชนหรือการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่นที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีคนในชุมชนประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้เสริม เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวให้คนใกล้ตัวหรือเป็นที่รู้จักในระดับจังหวัดเท่านั้น ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

2. ตำบลนาไร่หลวง อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลนาไร่หลวง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน คนในชุมชนนับถือศาสนาพุทธและนับถือผี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563) ตำบลนาไร่หลวงก่อตั้งมาเป็นเวลาประมาณ 90 ปี

2.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ ม้ง และอิวเมียน (เย้า) ใช้ภาษาลื้อ ม้ง และอิวเมียน ติดต่อสื่อสารกันภายในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ลื้อ ม้ง และอิวเมียน ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวนประมาณ 250 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,823 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 52 ครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ไม้
- สัตว์ป่า ได้แก่ กระรอก หมูป่า และกระแต
- พืชเศรษฐกิจที่ ได้แก่ ผักปลอดสารพิษ หวาย และมะนาว

2.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งานไทลื้อ จัดในช่วงต้นเดือนมกราคม
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าปักลายชาวเขาเผ่าม้ง อิวเมียน และผักปลอดสารพิษ

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- ถ้ำเวียงแก
- ดอยภูโว

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล
 - มีมีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีมีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล

- มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวในพื้นที่
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 2-3 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้มาใช้นำวางแผนทางพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีตัวแทนในการวางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10 นาที
 - ชุมชนอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน ภายในกลุ่มมีกิจกรรมสร้างความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดในการบริหารการท่องเที่ยว
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดี
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - วิถีชีวิต และที่อยู่อาศัย มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - ประเพณี และการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ

3. ตำบลยอด อำเภอสองแคว จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลยอด เดิมขึ้นกับอำเภอปง ในปี พ.ศ. 2507 อำเภอปงย้ายไปขึ้นกับจังหวัดเชียงราย ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้แยกตำบลยอดมาขึ้นกับอำเภอเชียงกลาง ด้วยเหตุผลที่ตำบลยอดตั้งอยู่เขตติดต่อระหว่างจังหวัดน่านและจังหวัดเชียงราย มีเส้นทางสัญจรที่ลำบาก ดังนั้น ตำบลยอด ตำบลชนแดน และตำบลนาไร่หลวง จึงขอแยกออกมาตั้งเป็นกิ่งอำเภอสองแควในปี พ.ศ. 2535 และได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอสองแควเมื่อปี พ.ศ. 2540 ตำบลยอดก่อตั้งมาเป็นเวลา 70 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ด้านประชากร

ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ไทลื้อ และอีวเมี่ยน (เย้า) ใช้ภาษาพื้นเมืองเหนือและภาษาไทยลื้อติดต่อสื่อสารกันในชุมชน ใช้ภาษาพื้นเมืองเหนือและภาษาลื้อติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ จำนวนประมาณ 145 คน ประชากรมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 974 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ ต้นไผ่ ต้นมะแข่น และต้นไม้ทั่ว ๆ ไป
- สัตว์ป่า ได้แก่ กระรอก กระแต ตะกวด และหมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ มะแข่น งาม ยางพารา ส้ม มะนาว และมะม่วงหิมพานต์

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ งานวันมะแข่นหอม จัดขึ้นในปลายเดือนธันวาคม
- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อบ้านปางสำน ผ้าปักลายชาวเขา และผลิตภัณฑ์แปรรูปมะแข่น

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน
- ถ้ำผาลัก
- บ่อน้ำแร่บ้านยอด

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากระบบประปาของการประปาส่วนภูมิภาคและแหล่งน้ำธรรมชาติ
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล มีห้องน้ำเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุ และมีจำนวนห้องอาบน้ำสาธารณะ จำนวน 11 ห้อง
 - ที่พักมีจำนวนเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล
 - มีการกำหนดช่วงเวลาและจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงและใช้บริการสถานที่ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมทุกพื้นที่ของตำบล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
- มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวต่างชาติมาท่องเที่ยวในพื้นที่
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำเสนอข้อมูลที่ได้มาใช้เพื่อวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น และไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

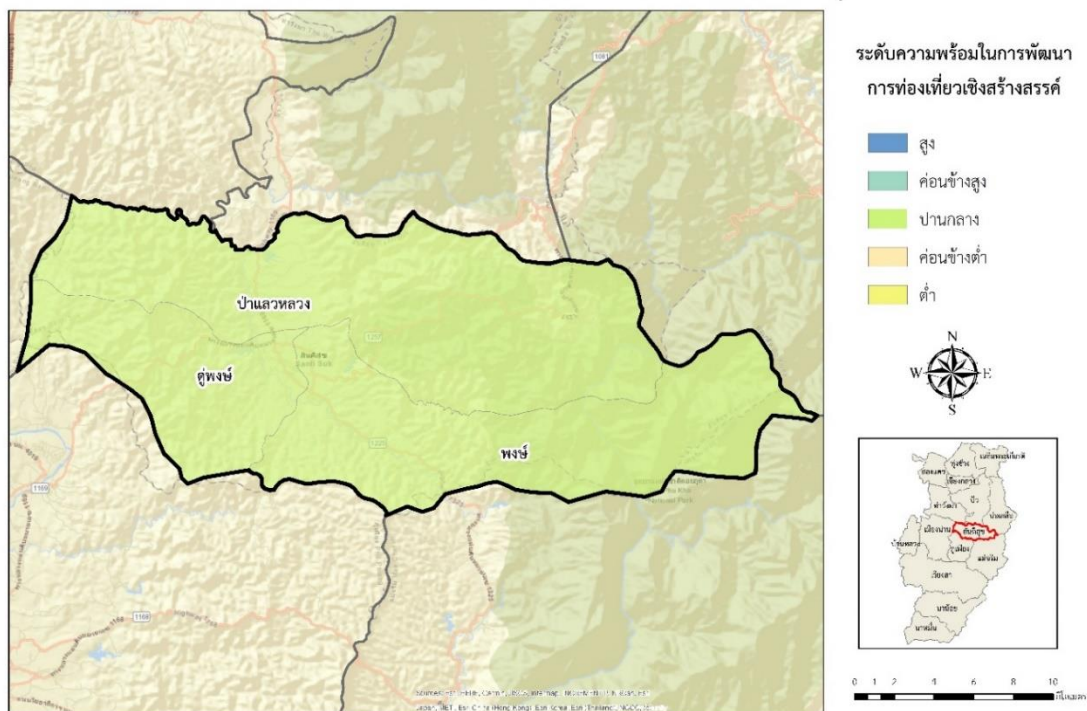
4. ด้านศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
 - การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวภายนอก
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
 - การสร้างจุดสนใจหรือนาตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปี และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกินและการแต่งกาย พบได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดโดยใช้เวลามากกว่า 25 นาทีขึ้นไป
 - มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน มีกลุ่มองค์กรท้องถิ่นให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณและบุคลากรสำหรับพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากส่วนกลางทั้งภาครัฐและเอกชน

อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

แผนที่แสดงศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบล อำเภอสันติสุข

จากแผนที่แสดงศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ระดับตำบลของอำเภอสันติสุข พบว่ามีตำบลที่มีระดับความพร้อมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับปานกลางมี 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลป่าแลวหลวง ตำบลคูพงษ์ และตำบลพงษ์

1. ตำบลทุ่งพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

1.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1.1 ประวัติตำบล

เดิมเมืองพงษ์ มี 2 ตำบล ได้แก่ ตำบลทุ่งพงษ์และตำบลพงษ์ ซึ่งขึ้นกับอำเภอเมืองน่าน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2512 ทางกรมได้โอนย้ายเอาตำบลพงษ์ขึ้นกับกิ่งอำเภอแม่จริม ตำบลทุ่งพงษ์ก่อตั้งมาเป็นเวลา 51 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

1.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทพวน ใช้ภาษาลาวติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

1.1.3 วัฒนธรรม

- สินค้า OTOP ได้แก่ ผ้าทอจากสีย้อมธรรมชาติบ้านโป่งคำ

1.1.4 สถานที่สำคัญ

ไม่มีข้อมูล

1.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ศักยภาพที่โดดเด่น (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีที่พักเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีที่พักหลากหลายประเภทให้เลือก เช่น โรงแรม รีสอร์ท โฮมสเตย์
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยาที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดี หรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างจุดสนใจหรือนำตื่นตื่น (Creative Spectacle) ตำบลมีผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน และมีเทศกาลที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล และมีห้องอาบน้ำสาธารณะจำนวน 5 ห้อง ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาพักทุกฤดูกาล
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - อาหารการกิน พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวจากจังหวัดอื่น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น

- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
 - ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
 - ยังไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
 - การจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
 - มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่และสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

2. ตำบลป่าแลวหลวง อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

2.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

2.1.1 ประวัติตำบล

ตำบลป่าแลวหลวง เดิมขึ้นกับตำบลดู่พงษ์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ทางกรมได้แยกออกมาเป็นตำบลป่าแลวหลวง ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน ตำบลป่าแลวหลวง ก่อตั้งมาเป็นเวลา 42 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

2.1.2 ประชากร

กลุ่มชาติพันธุ์ท้องถิ่น คือ ไทลื้อ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชนและในครัวเรือน

2.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า เก้ง และกวาง
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด

2.1.4 วัฒนธรรม

- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ ลาบ

2.1.5 สถานที่สำคัญ

- อ่างเก็บน้ำ
- วัดอภัยคีรี สถานที่สักการะรูปปั้นครูบาอินทวัน

2.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
 - มีระบบไฟฟ้าและแสงสว่างครอบคลุมเกือบทุกพื้นที่
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงดงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม จัดกิจกรรม 1 ครั้งต่อปี โดยจัดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 10 ปี
 - มีแนวทางปฏิบัติด้านวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนรับทราบเป็นไปในทางเดียวกัน
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น

- มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่นซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
 - คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
 - ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
 - ทักษะคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวระดับดีมาก
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในสื่อสาธารณะระดับประเทศ
 - การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นตาตื่นใจ (Creative Spectacle) ตำบลมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมจากบุคคลภายนอก และผลิตภัณฑ์สินค้าที่เป็นของแท้ดั้งเดิมที่ได้รับความนิยมระดับชุมชน

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
2. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
 - มีห้องน้ำสาธารณะไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวทุกฤดูกาล ควรเพิ่มห้องน้ำสาธารณะให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะมาทุกฤดูกาล

3. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกินและอาหารหวาน พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
- ประเพณี มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
- แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
- มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
- ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาวัฒนธรรมในท้องถิ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป
- ยังไม่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
- ยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาให้ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว

4. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 2 ช่องทาง แต่ไม่สามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย ควรสนับสนุนการเพิ่มช่องทางการติดต่อสอบถามรายละเอียดเกี่ยวกับที่พัก โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์และสนับสนุนให้มีสถานประกอบการที่พักและธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ทุกช่วงวัย
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ แต่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลที่ชัดเจน องค์กรท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนด้านนโยบาย งบประมาณ หรือบุคลากรเพื่อช่วยพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน

5. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น

3. ตำบลพงษ์ อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

3.1 ข้อมูลทั่วไปของตำบล

3.1.1 ประวัติตำบล

ในปี พ.ศ. 2456 มีประชากรจากพื้นที่อื่นและพื้นที่ใกล้เคียงอพยพมาหาที่ ทำกินเพื่อทำไร่ทำนาในพื้นที่ราบ โดยแยกเป็นกลุ่ม ๆ ตามพื้นที่ราบลุ่ม ต่อมาได้ตั้ง เป็นหมู่บ้านและขยายที่ทำกิน ในปี พ.ศ. 2530 ชาวเขาชนเผ่าม้งและเผ่าลัวะได้อพยพมาจากอำเภอปัว อำเภอแม่จริม และอำเภอบ่อเกลือ ไปอาศัยในเขตป่าภูเขา และมีการจัดตั้งขยายหมู่บ้านเพิ่มอีกจำนวน 13 หมู่ ตำบลพงษ์ก่อตั้งมาเป็นเวลา 105 ปี นับถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

3.1.2 ประชากร

ประชากรประกอบไปด้วยชาติพันธุ์ท้องถิ่น 3 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยพื้นเมือง ม้ง และลัวะ ใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) ภาษาไทยภาคกลาง และภาษาล้าน (ภาษาลาว ภาษาม้ง ภาษาลัวะ) ติดต่อสื่อสารกันในชุมชน และใช้ภาษาพื้นเมือง (ภาษาเหนือ) และภาษาล้าน (ภาษาลาว ภาษาม้ง ภาษาลัวะ) ติดต่อสื่อสารกันในครัวเรือน สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้จำนวน 30 คน ประชากรที่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง จำนวน 1,700 ครัวเรือน ประชากรไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตัวเอง จำนวน 26 ครัวเรือน

3.1.3 ทรัพยากรธรรมชาติ

- พืชพรรณธรรมชาติ ได้แก่ เห็ดถอบ
- สัตว์ป่า ได้แก่ หมูป่า
- พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ข้าวโพด และยางพารา

3.1.4 วัฒนธรรม

- ประเพณี ได้แก่ ประเพณีแห่ครัวตอล้านนา จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนธันวาคมถึงต้นเดือนมกราคม
- อาหารพื้นบ้าน ได้แก่ แกงแค แกงบอน และข้าวหลาม
- ดนตรีพื้นบ้าน ได้แก่ สะล้อ ซอ และพิณ
- การละเล่น ได้แก่ รำวงมะเก่า และการเล่นสะบ้า
- สินค้า OTOP ได้แก่ ลูกประคบสมุนไพร น้ำยากันยุงตระไคร้หอม และเครื่องจักสาน
- โบราณสถาน ได้แก่ วัดพระธาตุป่าแดด วัดศรีบุญเรือง วัดพงษ์ และวัดดอนใหม่

3.1.5 สถานที่สำคัญ

- อ่างเก็บน้ำน้ำพงษ์

3.2 การวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

สิ่งที่ทำได้ดีและควรส่งเสริมต่อไป (Keep Up the Good Work)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม
 - มีห้องน้ำสาธารณะเพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวเกือบทุกฤดูกาล และมีห้องอาบน้ำสาธารณะจำนวน 3 ห้อง
 - มีระบบโทรคมนาคม การสื่อสาร และอินเทอร์เน็ตครอบคลุมบางพื้นที่ของตำบล แต่ครอบคลุมทุกพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมต่อผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้
2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว
 - มีความงามทางด้านศิลปวัฒนธรรมที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็นในระดับปานกลาง
 - มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการเคารพและปกป้องวัฒนธรรมของคนท้องถิ่น
 - มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในท้องถิ่น และนำข้อมูลมาวางแนวทางการดำเนินการท่องเที่ยวที่ไม่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตประเพณีของคนในท้องถิ่น
 - มีความยึดมั่นในวัฒนธรรมดั้งเดิม วัฒนธรรมได้รับการปฏิบัติเหมือนกันทุกรุ่น
 - มีความผูกพันต่อท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยชุมชนมีการจัดงานหรือพิธีการต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี และมีชุมชนใกล้เคียงเข้ามาร่วมงานด้วย
 - ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว ตัวแทนของชุมชนเป็นผู้วางแผนหรือบริหารจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว มีการก่อตั้งองค์กรหรือโครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาทต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีรายได้จากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น การนำเที่ยว การให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการที่พัก การจำหน่ายอาหารและสินค้าพื้นเมือง
 - มีการดูแลรักษาปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยวระดับปานกลาง
 - มีการให้ความรู้เกี่ยวกับค่าและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก่พนักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่ มีการจัดอบรมพนักงานผู้ประกอบการ และชุมชนเกี่ยวกับคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและ การอนุรักษ์เป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการจัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางเพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมด้านการศึกษาธรรมชาติให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจ เฉพาะด้านเป็นครั้งคราว เช่น กิจกรรมดูนก การศึกษาพันธุ์ไม้ และมีการ

เผยแพร่ข้อมูลในด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ ผ่านเว็บไซต์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- มีการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่ทำให้แหล่งธรรมชาติเสื่อมโทรม เช่น ไม่ทำให้เกิดขยะและของเสียที่ขัดต่อทัศนียภาพ ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยา มีการศึกษาวิจัยสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ และนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนทางที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพกายภาพของพื้นที่ เป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่น ไม่รบกวนความสงบสุขของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และไม่ขัดต่อกฎหมายศีลธรรมอันดีหรือวัฒนธรรมของชาติ

3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม

- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ในชุมชนไม่มีคดีอาชญากรรม
- คนในชุมชนสามารถเข้าถึงสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุดได้ภายในระยะเวลา 10-15 นาที
- ชุมชนมีอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน
- สถานประกอบการที่พัก ธุรกิจภาคบริการการท่องเที่ยว มีช่องทางการติดต่ออย่างน้อย 3 ช่องทาง และสามารถรองรับลูกค้าได้ทุกกลุ่มวัย (รวมถึงรองรับกลุ่มผู้สูงอายุ)
- มีการจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนและจัดการด้านนโยบาย งบประมาณ และบุคลากร ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- ทัศนคติของชุมชนต่อการเปิดรับนักท่องเที่ยว คนในชุมชนยินดีให้ความช่วยเหลือและมีใจให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในระดับดีมาก

4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- การสร้างจุดสนใจหรือน่าตื่นเต้น (Creative Spectacle) ตำบลจัดมีเทศกาลประจำปีที่ได้รับความนิยมระดับจังหวัด

สิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา (Concentrate Here)

1. ศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก

- ศักยภาพด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ที่มีความสวยงามและน่าดึงดูดแต่ยังอยู่ในระดับท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้เป็นที่รู้จักในระดับที่กว้างขึ้น
- แหล่งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคและบริโภค นักท่องเที่ยวสามารถใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

2. ศักยภาพด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

- อาหารการกิน (แกงแค) อาหารหวาน (มันแกวหนึ่ง) พบเห็นได้ทั่วไปในจังหวัดน่าน ยังไม่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น
 - ประเพณี (แห่ควัวตาล้านนา) มีเอกลักษณ์ระดับจังหวัด
 - แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ มีนักท่องเที่ยวมาจากภายในจังหวัดเท่านั้น ควรประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้น
 - มีกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม 1 กลุ่มซึ่งมีการดำเนินงานที่ชัดเจน ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรักษาเอกลักษณ์
3. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคม
- มีความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มเพื่อบริหารการท่องเที่ยวในชุมชน แต่ยังไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ควรสนับสนุนให้มีการประชุมภายในกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกเดือน
4. ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
- การสร้างพื้นที่หรือสิ่งแวดล้อม (Creative Space) ตำบลมีโบราณสถานแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักมากขึ้น
 - การสร้างประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชน (Creative Experience) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่านักท่องเที่ยวไม่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรสนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในชุมชนมากขึ้น

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่ให้ความสนับสนุนและให้ความร่วมมือผลักดันโครงการให้สำเร็จไปได้ด้วยดี

1. ผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณ

โครงการสร้างเสริมพลังชุมชน กองทุนศตวรรษที่ 2 (Second Century Fund: C2F) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ผู้ให้การสนับสนุนการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน จังหวัดน่าน

สำนักงานจังหวัดน่าน

ที่ทำการปกครองทุกอำเภอ ในจังหวัดน่าน

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้าน

เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดน่าน

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน

3. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนในพื้นที่จังหวัดน่าน

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดน่าน

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สำนักงานพื้นที่พิเศษ 6 (อพท.6)

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดน่าน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานน่าน

คณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชน หรือ CBT-NAN

สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวบ้าน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

4. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการวิจัย

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยปฏิบัติการวิจัยภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ

ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

หน่วยปฏิบัติการวิจัยภูมิศาสตร์และภูมิสารสนเทศ
ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
254 ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร 10330
WEBSITE: [HTTPS://WWW.ARTS.CHULA.AC.TH/~GEOGRAPHY](https://www.arts.chula.ac.th/~geography)